

سپین

ناول

Ketabton.com

تولہ

سپین

نور محمد ترہکی

خبر ورنکی:

پستو ادبی غور خنک، کونہ پستو نخوا

د کتاب پښندنه:

د کتاب نوم	:: سپين
ليکوال	:: نور محمد تره کي
کمپنر، ديزاين او خپرونکی	{ پښتو ادبي غورځنگ، کوټه
د چاپ لړ	:: (۱۸)
کمپنر	:: حبيب الرحمن ناثير
د چاپ شمېر	:: (۱۱۰۰) ټوکه
د مړه چاپ	:: ۲۰۰۹ م کال
د چاپ ځای	::

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د غورځنگ يادښت

نور محمد تره کي د پښتو ادب هغه ځلانده ستوری دی چي په خپل وار سره يې پښتو ادب ته هغه رڼا ور بخښلې ده. چي هر کله د پښتو کيسيز ادب ذکر راځي نو د نور محمد تره کي پنځوني به پاله پدړه "هر و مرو" ذکر کېږي. هغه په دې چي نور محمد تره کي پښتو ادب ته دويمره په لوړه کچه ناولونه وړاندي کړي دي چي تر اوسه پوري پر دې ناولونو باندي څو لسيزي تېرې شوې دي خو دوی خپل ارزښت له لاسه نه دی ورکړی او تر څو پوري چي زموږ په ټولنه کښي ناانصافی او د بل پر حقونو تېری روان وي نو د خپلو انسانانو په لاره کښي به دغه ناولونه د مشالونو په څېر خپلي رڼاوي خپروي او د انسانانو په وينتابه کښي به له ژونديو انسانانو سره سم خپل رول لوبوي. ډېر د افسوس ځای دی. لکه څنگه چي نور د پښتو په زړه پوري آثار د بېلابېلو ټولنو له خوا څخه خپاره سول او لا خپرېږي. خو تر اوسه پوري چا د نور محمد تره کي د ناولونو وچاپولو ته زړه ښه نه کړ. په دې اړه ډېر څه ليکل کېدلای شي. دلته ځني ډډه کوو. د طالب چي اصل نوم يې اختر محمد دی. د مور دې شيدې سي چي په کوټه کښي يې يو وخت د کابل کتاب پلورنځي په نامه باندي د کان کاوه. هغه وخت د نيوي په لسيزه کښي يې د تره کي د څلورو واړو ناولونو کاپي د افغانستان د علومو اکاډمۍ له چاپ څخه په هم هغه بڼه چاپ کړل.

د طالب دغه گام به د پښتو په تاريخ كښي ژوندي ځكه پاته وي چي دا يوه داسي دوره وه چي دلته د افغانستان چاپ كتابونه د ځينو كړيو له خوا په شعوري ډول له منځه وړل كېدل، خوييارا وروسته چا دا جرأت ونه كړ چي دغه كار يې په نوې بڼه كړي واي. پښتو ادبي غور څنگ په داسي وخت كښي دې كار ته اوږه وركړه چي په اصطلاح اوږه لا تر ورځ نه دي تېري سوې.

سپين په دوهم ځل په كال ۱۳۵۷ كښي د افغانستان د علومو اكاډمي لخوا د شل زره په تيراژ كښي چاپ سوې. چي زموږ پياوړې اندي پروت دي. د سپين په لومړي چاپي نسخه پسې مو ډېره هڅه وكړه خو و مونه موندله. سپين د نور محمد تره كي له ناولونو څخه يو داسي ناول دی چي زموږ د ټولني ډېري هغه ناخوالي چي له بده مرغه تر اوسه پوري زموږ په ټولنه كښي موجودي دي او زموږ خوار او خپلي اولس لا تر اوسه پوري ورسره لاس وگرېوان دي. پكښي څېړل سوي دي او تر څو پوري چي زموږ ټولنه د ويښتابه پر او ته نه وي رسېدلې سپين به د پښتنو او نورو داسي ټولنو چي له دغه ډول ستونځو سره مخ دي ستر رول لوبوي.

پښتو ادبي غور څنگ وياړي چي د ستر ليكوال ارواښاد نور محمد تره كي سپين ناول په نوې او ښكلي بڼه پښتني ټولني ته وړاندي كوي.

په درنښت

پښتو ادبي غور څنگ. كوته

سپين

په كلي كې خورالوی شخول دی. هري خواته خوږ دی.
 شوک يوې خواته په بيمه درومي او شوک بلي خواته خغلي.
 شوک د چا په خبره بڼه نه پوهېږي او هر يو سرگردانه ښکاري.
 د يوه ښکلي چمبر له مخه چي له كلي خخه لږ وتلی دی يوه
 لويه ډله خلگ ناست دي. چا سر کښته اچولی دی، شوک بيا د
 خپل اړخ له سړي سره ورو- ورو پسېږي او يو څه ورته وايي. په
 دې ډله خلگو کي زياتره سپين پگړي دي چي له نورو شاوخوا
 کليو خخه راغلي دي. د چارېږي شناوی دي، د چا تکې سپيني او
 اوږدې دي، د چارېږي بيا توري دي. دا يواځي د تورو ږيرو
 خښتanan دي، چي سرونه يې ډېر نه دي څړولي، او يو څه په هسکه
 غاړه گوري. په دې ډله خلگو کي چوپه چوپايي ده چي يواځي
 کله کله ښهاري او رېدل کېږي او هم د ځينو تسپو د ټکهاري په
 اثر آرامه فضالږ څه سره ووهله سي، او هم کله کله له ناستو کسانو
 خخه کوم يو ار مېږي و کارې او لږ څه په زوره ووايي: "توبه
 خدايه! توبه".

دا چي سړی د كلي شخول او خوږي ته گوري او د دغه
 ځای سکوت او آرامی ته نظر وکړي حيرانېږي چي هلته ولي
 داسي حال دی او دلته ولي دومره په ادب سره خلگ ناست دي او
 د يو شي لپاره انتظار باسي.

کوم وخت چي شوک د چمبر لويه دروازه پرانېزي نو د
بنځو او وړو د ژړاوو او کوکارو خورالويه خپه راووځي او د
حاضرينو سکوت او آرامي محمله کړي.

په کلي کي څوږه له دې جهته ده چي د شاوخوا دياره څخه
يو گڼ شمېر ږانده، خواران، وږي، تېري راتول سوي دي او د دې
انتظار باسي چي د حاجي... مړی به څه وخت بنځېږي، چي دوی
يې اسقاط واخلې او خېرات يې وځوري، دغه خواران "نه په
آسمان ستوری لري او نه په مخکه سيوری." دوی په رسم او
رواج پروانه هم کوي، اولکه سپين پگړي او سپين کالي دومره
مقيد نه دي.

په کوڅه کي ځای په ځای د دغو خورانو کوچنی ډلي
ناستي دي او يو بل ته کيسې او نکلونه کوي، د دوی زیاتره نکلونه
په دې برخه کي وي چي پلانکی سړی چي مړ سونو خوراښه
خېرات او اسقاط يې پسې کړی و او يادا چي پلانکی کنجوس و په
خپل مړي پسې يې هيڅ ونه شندل.

په دغه وخت کي له چمبره د مرحوم يو سپين ږيری ورور
چي په کلو ورسره مرور وراووت او سترگي يې مښلې، داسي
څرگندېده لکه چي خوراډېر يې ژړلي دي او اوس لاهم ډېر
غريب ورتنه درېږي او خپله ژړانه سي کنترولولای، او پر خپله
مرور تيا يې افسوس کاوه.

له حاضرينو څخه يو معمر سړي مخاطب کړ او پوښتنه يې
ورځنې وکړه چي:

"مړی خو لا پخوا پرېمنځل سو، نو ولي جنازه نه راباسی؟"

اخذزاده صاحب د دغه معمر سړي خبره پرې کړه او د
مرحوم ژړغونکي ورور ته يې وويل:

"کتاب وايي هر څومره چي مړی ژر بښځ سي ښوآبونه يې هغومره ډېر وي نو که تلوار پري وکړي دابه دمرحوم دروح د آرامۍ لپاره خوراښه کار وي".

"موږ خود صاحبزاده صاحب راتگ ته انتظار باسو چي د جنازې لمونځ ورکړي. سړی مولا پخوا پسې استولی دی گوندي اوس راورسپري".

ډېره موده لانه سوه تېره چي له ليري يوه ډله راخرگند سول، يوه له حاضرينو څخه وويل:

دا ډله چي راخي د صاحبزاده صاحب ډله راته اېسي، راخي چي موږ ورته تياری وکړو څوک که اودس نه لري هغه دي ژر اودسونه تازه کړي ځکه چي لمونځ به سمدلاسه کېږي.

وروسته له هغه چي د ټولو حاضرينو مخونه دهغې ډلې وخوا ته ورواوښتل نو دغه کسان تقريبا په يوه پلا ولاړ سول. څوک د کارېز د اوبو وخوا ته د اودس د تازه کولو لپاره لاړل او څوک د صاحبزاده صاحب مخي ته ورو- ورو ورره يي سول چي دهغه هر کلی وکړي.

صاحبزاده صاحب پر يوه خوراښه چاغ سره آس باندي سپور دی ده خورالويه پنډه تکه سپينه پگړی داسي تړلې ده چي يوول يې پر بل وله باندي دومره ښه نه دی راغلی خود پگړی اخبري ولونويي بيا انتظام موندلی دی. د صاحبزاده صاحب کوچنی تک سور مخ په سور بخونه لويه ږيره او بيا په سپينه پگړی کي خورا کوچنی برېښي او سړی بايد د ده مخ د ليدو لپاره ښه خير سي، ده پر خپله پگړی باندي سپين خادر هم غوړلی دی چي د ده سر يې ښه گرد او مسطح غوندي کړی دی. دی په عمر ډېرش يادوه ډېرش کلن برېښي. د صاحبزاده تر شاخونور کسان چي څوک په پښو ځي او څوک پر خرو سپاره دي، څو څو

تنه چي دهغوی پگری هم سپینی دي د صاحبزاده صاحب د آس پر یوه او په بل اړخ روان دي او خپل قدمونه په خورا اوچت ډول د آس له قدمونو سره برابر اخلي. هغه خلگ چي مخي ته یې ورغلي وو د صاحبزاده صاحب خورا تود هر کلی وکړ، او هر یوه دده لاس نیکلاوه.

صاحبزاده صاحب بې له دې چي له آسه خوړ سي خپل دواړه لاسونه یې یوې خواته او بلې خواته خلگو ته دمچېدو لپاره څړولي وو او د آس ملونه یوه مرید نیولی وه.

صاحبزاده صاحب پر آس سپور په گڼو خلگو کي دچمبر مخي ته راوړرسېده، او لومړی تر دې چي له آسه څخه کښته سي یوه مرید ته یې وویل:

"ورته وواياست چي جنازه راوباسي."

وروسته له هغه چي خپله یوه پښه یې د آس له رکابه راو کښله او د مرید پر اوږه یې کښېښودله او بیا په وقار سره له آس څخه را کښته سو.

د مرحوم ورور دده لاس ونیو او هغه یې مچ کړ او وروسته له هغه څو قدمه پر شا ولاړ. بیانود چمبر د دروازي خواته رهي سو، څو نور کسان هم ورپسې لاړل چي له هغه سره د جنازي په رايستلو کي مرسته وکړي.

صاحبزاده صاحب د گڼو خلگو په منځ کي ولاړ او څو تنو ملا ډولو او معمر و کسانو چي دده په خوا کي په تعظیم سره ولاړ وو، دده دښه صحت او دده د کاله او د تېر دښه والي پوښتنه او گروپړنه په خورا منیه سره کوله چي ده به ورته وویل: "د الله فضل دی په هر حال شکر دی بې له کفره".

په دغه حال کي جنازه راوايستله سوه. څرنګه چي د چمبر دروازه پرانستل سوه د ژړا او کوکو څپه په خوراشدت سره راووتله.

اديره له کلي څخه ډېره ليري نه ده. جنازه دمخه سوه او صاحبزاده صاحب او نور مشايعين په پسې روان دي.

د اديري پر څنګ پريوه پلن ځای باندي چي شګي يې پرې اوارې کړې وې. جنازه په معمولي تشریفاتو سره کښېښودله سوه. سپين پګړي او سپين کالي ټول د جنازې سره نژدې شاوخوا ولاړ دي او سمدلاسه يې د لمانځه لپاره صفونه سم کړل. خواران او پښې لڅي لږ څه ارت ولاړ وو.

وروسته تر هغه چي د جنازې لمونځ د صاحبزاده صاحب په امامت ادا کړی سونو ټول حاضرین د يوې حلقې په توګه د قبض لپاره کښېناستل او د قرآن کریم دوره شروع سوه.

د مرحوم ورور او څو زامن يې چي عمري يې ۱۰-۱۱ کلو ته رسېده صاحبزاده صاحب ته نژدې ناست دي. د مرحوم تر ټولو مشر زوی کوز ملک ته تللی دی او دلته حضور نه لري. د خدای بڅښلي يو زوی لومړی د دورې د مراسمو تر ختمېدو ولاړ سو او د خپل اکا د هدايت سره سم کور ته په دغه مقصد ولاړ چي له کوره د اسقاط لپاره روپی راوړي. تقريباً نيم ساعت وروسته د مړي يو بل زوی ولاړ سو او د کور په لوري رهي سو.

يو څه وخت لانه و تېر سوی چي يو بل زوی يې هم له دورې څخه جګ سو او د کور خواته روان سو.

د دورې مراسم له معمول وخت څخه زيات اوږده سول. دا ځکه چي د وېشلو لپاره پيسې نه وې رارسېدلې. صاحبزاده صاحب د مړي ورور ته سر ورنژدې کړ او ورته ويې ويل چي:

"کوم شی د اسقاط لپاره حاضر دی او که به؟ که وي نو ولي
 يې نه وپشئ چي مری له خپره سره ښخ سي"
 هغه ورته وويل:

"هلکان تللي دي چي پيسې راوړي، گوندي اوس
 راوړسېري."

له پنخلسو دقيقو وروسته صاحبزاده صاحب بيا په يوه
 معنی داره کتنه ورته وکتل او دی سمدستي له حلقې څخه ولاړ
 سو چي په هلکانو پسې ولاړ سي او پيسې ژر راوړي.
 کوم وخت چي د خلگو له نظره د کوڅو په دېوالو کي نهام
 سونويې خپل تگ شديد کړ او تقريباً په منډه د خپل ورور د
 چمبر خواته روان و، په سوې ساه په انگر ورننووت او په وچ برغ يې
 نارې کړې:

"کایې! سمته څه سواست؟ خدای مو خوار کړه، ژر سی
 چي د صاحبزاده صاحب طبيعت خټه سو او نور خلگ هم سترې
 سول راوځئ چي ځو".

خو دده برغ د ښځو په ژړ او د کوچنيانو په نارو او انگولاوو
 کي هيڅ اغېزه نه کوي. په يوه خونه کي چي هغه تشه وه
 ورننووت. څوک يې مونده نه کړل او بلي خوني ته وراغی چي يوه
 وړېنده يې د برج له زینو څخه په منډه او په نيولې او سوې ساه
 راکښته سوه او چي په خپل لپوره يې سترگې ولگېدلې نو لويه
 چيغه يې وکړه او ويې ويل چي:

"کور څو مي سپېره سو هلکانو سره مړه کړل. هله ژر سه
 دوی ټول په برج کي دي تر سرو يې سره نيولي دي او سره
 ځکوي".

میرامد (دمري ورور) په بېرته او تعجب او خواشینی د برج
 په زینو کي وروخوت او په ډېر تعجب يې وليدل چي ښځي او

هلکان پر له کښې توی دی او یو بل سره کښوي. (میرامد) په زوره چیغه کړه او دوی یې له دغه ناوړه عمل څخه منع کړل او لاسونه یې یو د بل له څنډو څخه وکښل. بیا میرامد په قهر پوښتنه وکړه چې:

"داد کور دورانولو حرکات او جگړه د څه لپاره ده؟ ولي مو پیسې رانه وړې. چې خلکو ته مو وپشلې وای؟ ټول خلک زموږ په انتظار کې دي.

سمت (۱۱) کلن په داسې حال کې چې خوله یې له وینو ډکه وه او د سر ښکېدلي وېشتان یې په مخ او پزه پراته وو. ورتنه وویل چې:

دا حرمونی گوره (کاهي ته اشاره) د خپلې شریري مور په مرسته غواړي چې نغدي روپی و تروښوي او هم ځیني غمي او د سرو زرو شیان پټ وساتي. او وروسته له وېش څخه هغه د خپل ځان په گټه استعمال کړي.

خو د کاهي مور سمدلاسه څو گامه پر مخ راغله او پر سمت باندي یې تو کړل او ورتنه یې وویل چې:

"د دروغجن مخ تور دی. ستا خپلي مرداري مور دا کار کړی دی اوس غواړي چې دنورو سپین کالي ور مردار کړي. نازک (لپوره ته خطاب) چې دهلکانو د پلار سالانه وه ختلې چې دغه پلټنه (خپلي بني ته اشاره) راولاړه سوه او د خپل مېړه په جیبونو کې په کیلي پسې گرځېدله چې د کوچنی خونې ور خلاص کړي او هلته نغدي او جنس د زوی په واسطه د خپلي پلار گنې کړه وباسي. خوزه په دې پوهه سوم او دامې له دغه ناوړه کار څخه راو گرځوله. خو اوس چې (کاهي) په پیسو پسې راغی او ما غوښتل چې ده ته پیسې ور کړم تاته یې در وړي نو

سمدلاسه مور او زوی راباندي حمله و کړه او وې ويل چي مور غواړو د دوی حق پټ کړو.

میرامد د دغه خبرو په اورېدو نور خواشینی او غمجن سو او تر ک - تر ک یې وژړل او په ژړا کي یې وویل:

"الاجان پر دره پروت دی او تر اوسه لا ښخ سوی نه دی چي زامنو او ماینو یې دغه حال اچولی دی. ټول سیالان او ناسیاله پر اديره ناست دي او ټولي ښځي په خونو او انگر کي د ویر کولو لپاره ناستي دي او هري یوې په ژړا ستونی څیري کړی خو د خدای بڅښلي ماینې او زامن پر پیسو سره خوري. او خدایه دا څه حال دی؟ اوس که دوست او دښمن را خبر سي خو پزه به مي شل خایه پرې سي. د ټول عمر او ټول کاله نوم به مي برباد سي"

د مړ حوم ټولي څلور ماینې وې. د دوو ماینو یې دلته دغه حال دی او د وې نوري ماینې یې له پاتاخوانو سره ناستي دي خو دوی جسمأ هلته ناستي دي او روحاً خورا په عذاب دي ځکه چي هره یوه دا تصور کوي چي هغو نورو دوو ښو یې ځانونه ماړه کړل. او ډېر مال او جنس به یې ایستلی وي او دوی دواړه تش لاسونه پاته سوې.

میرامد په بیر ه یو موټی پیسې راواخیستلې او په تاخت د اديرې خواته را روان سو. په سوې ساه یې ځان ورساوه او سمدلاسه یې د پیسو په وپشلو پیل وکړ.

هر کله چي د ده ټول معنویات خراب سوي وو نو ده د پیسو په وپشلو کي دومره دقت ونه کړای سو او د دې متل په مطابق یې رفتار ونه کړ چي وایي: (برخي وپشه مړ ونه گوره).

د اسقاط په وروستی مرحله کي د ملایانو او طالبانو څوړ پورته سو او دغه کلمات اورېدل کېدل چي:

"په سپېدو کي راغلي يو ټوله ورځ مو ورته تېره کړه خو
اخر يې دومره شی راکړ چې هيڅ مناسبت راسره نه لري. ارمان
مي هغه سرگرداني وه چې د مړي په پرېمنځلو او کښته پورته
کولو کي مو تېره کړه".

يو بل ملا ورباندي ږغ کړ چې:

"څه وکړو وروړه داسي بده زمانه ده چې هيڅ تصور يې نه
کېږي. د سپين پگړی او سپين کاليو قدر له منځه ولاړ اوس يې
څوک د پياز له نرخه نه پوښتي، عالمانو ته اوس چې د انبياوو
وارثان دي څوک دوه توتو ته اهميت نه ورکوي، خداي دی خېر
کړي بېرېرم چې پردغو خلکو د خداي قهر نازل نه سي".

داسي څرگندېږي کومه برخه چې صاحبزاده صاحب ته
رسېدلې وه هغه دده په طبيعت سمه نه وه لگېدلې او دغه پيسې
يې چې ده ته ورکړې سوې وې د ځان تر حيثيت او مقام او د مړي
تر بډايي توب ډېري کښته گڼلې.

د خپل نارضايت د څرگندولو لپاره يې فرصت موندنه کاوه،

بيا ده خپل يو نژدې مريد ته وويل چې:

"ډری راباندي وهي، دومره يې سرگردانه او لالهانده کړو
اخر گوره څه يې په لاس کي راکړې، دومره اندازه پيسې خو
څوک د حجرې چرې ته ورکوي او يا يوه بل خېر غوښتونکي ته
يې ورکوي، داخو دلنگر د يوې ورځي خرڅ هم نه کېږي دغو
خداي خوار کړو ته دغه حقيقت په يو چل سره ورسوه او ښه يې
پوه کړه چې څه بايد وکړي؟".

په دغه حال کي د پيسو وپشلو کار چې په خواره ډله کي
توزېع کېده هم پای ته ورسېده او خلکو دې ته هڅه وکړه چې
مړی قبر ته يوسي. وروسته تر دې چې مړی ښځ سو د کلي ملا،
صاحبزاده صاحب دې ته راوباله چې د مرحوم د ژوند په باره کي

څه ووايي او د ده ښه سرې توب ثابت کړي. ده لږ څه تندي تريو کړ او ورويې له ځانه سره وويل چې "څه خبر مي ځني وليد چې دغه خدمت هم ورته وکړم؟".

بيا يو څو گامه وروسته ولاړ غاړې يې تازه کړې او په وينا يې پيل کړ:

مرحوم خورا ښه سرې و، خپل پنځه وخته لمونځ يې کاوه بډای سرې و دا خو څرگنده ده چې د خدای رضا او بيا جنت په بډایي گټل کېږي ځکه چې بډایان کولای سي چې ښه خبر اتونه ورکړي او په دې توگه د خلکو او د خدای تعالیٰ رضا حاصله کړي....

مرحوم دغه د خبر کار تريوه حده پوري کړی و خو اوس د ده د وروسته پاته کسانو وظيفه ده چې دغه د خبر کارونو ته دوام ورکړي، او د هغه روح آرام وساتي".

بيا يې لاس پورته کړ او دعايې وکړه ټول حاضرین په خورا بېرته او شوق سره بېرته د کلي خواته رهي سول او د معمول سره سم دوی ته ښوروا، غوښي او ډوډی ورکول کېدله. د غوړي ډوډی او غوښو د خوړلو په اميد د هغو خوارانو زړونه چې په هفتو-هفتو يې څه نه وو ليدلي او تود او غوړنگولی يې خوړلی نه و خوشحاله او تاوده وو.

عامو خلکو ته په کوڅه کې ډوډی ورکول کېدله، او خواصو ته داسي ترتيب نيول سوی و چې د مرحوم په کور کې ډوډی وځوري.

کوم وخت چې خلگ له اديرې څخه بېرته د کلي خواته راگرځېدل نو د مړي ورور ميرامد د هغه مريد له خوا چې د صاحب زاده صاحب له پلوه ورته هدايت ورکړی سوی و پوه کړی سو چې د ده عطيه (اسقاط) لږ و او بايد د دې تلافی خورا په بېرته

وسي. له دې جهتته كوم وخت چي ډوډي وخورله سوه نو ميرامد يو موټي نوري پيسې هم ور كړې اهدا ډول يې نور معتبر او مشهور ملايانو ته هم يوڅه پيسې بيا ور كړې. دا چي صاحبزاده صاحب ته دوهمه پلا بيا لاس ونيول سو او هم نورو ملايانو ته تكرار يوڅه ور كړي سول نو سمدلاسه يې د مرحوم نور ډېر صفتونه او خصايل رابرسېره كړل او هر يوه دده د سخاوت او مېړاني په يادولو پيل وكړ او په دغه باب كې يې يوزيات شمېر مثالونه راوړل او يوه ښاغلي وويل:

"صاحبزاده صاحب زماله زبانه يې كوه چي يوه ورځ د جمعه خان د كلام خريكي ته ښه ډېر خلگ سره ناست وو. چي مشكوندي توړي (يوه كونده وه) راغله او ټول حاضرين يې مخاطب كړل چي ورته (۳۲) افغاني په پور ور كړي چي د يوه پوروري غاړه په وباسي خكه چي هغه عرض ورباندي كړي دي او ماسلان يې په پسې كړي دي. ددې خواركي اوبه په هيچانه پوري وتلې ترڅو چي دغه مرحوم جېب ته لاس كړ او هغه روپي يې ورته ور كړې.

په دې كې شك نه شته چي دغي توړي بيا درې چرگان او (۵۰) دانې هگي ده ته ور كړې او هم يې يو پاو كوچ وروړل. خو دلته خبره دده په دې مېړانه ده چي ده بې له كوم ځنډ څخه دا خواره د ماسلانو له غمچيني څخه وژغورله او دده مرسته دهغي د زړه ډاډسو.

يو بل سړي را درسته كړه چي:

"خدای بخښلی خود دغه ټول كلي او ديار پزه و. مور او تاسي ته خوداسي و ديو غره په شان او درمانده يې هيڅ وخت ناامیده نه دی پرې ايښی. ده به هر چاته په پسرلي كې په سلم غنم ور كول، او په رشه به يې ورځني بېرته اخيستل، دده سلم تر

نور و ټولو بډايانو گټور و. سوي سړي هم نه و که به چا په خپله ټاکلي نېټه پور ورونه رساوه نو په پوره زړه او ورين تندي به يې تر کاله پوري پرېښود او يواځي د سلم تفاوت به يې يوه په دوه وشمېره چي البته دغه کاري يې طبيعي او د معمول او رواج سره سم و."

له دغه ډول ويناگانو څخه وروسته حاضرین ولاړ سول د ټولو ناستو کسانو موچني په وره کي ورسې کړي سوي.

صاحبزاده صاحب دمخه او نور ټول خلگ ور پسې سول په داسي حال کي چي ټول حاضرین پرې راټول وو دی په ډېر وقار د مریدانو په مرسته پر آس باندي سپور او ورو ورو له خپلو مریدانو سره له ډلي څخه ليري کېده

نور خبرات خواره هم سره تیت او پرک سول او سبا ته د پاتا ټغرونه وغورول سول چي له څلوېشتو شپو ویر او پاتا څخه وروسته ټغرونه بیرته ټول سول.

د پاتا اخیستلو په موده کي دمړي زامن، ماینې او لوڼي خو په آرامه نه وې ناستي. دوی به هره ورځ د یوشی او یابل شي په پلمه په خپلو کي سره وهل او تل به خوار او سپین بریری (میرامد) له دوی سره په عذاب و.

کوم وخت چي د ویر ټغرونه ټول سول نو میرامد خپل ورېرونه ورپرې او ورېنډار گاني سره راوغوښتلې و دوی ته يې په نصیحتونو او وينا کولو شروع وکړه.

میرامد د دوی دغه ناوړه حرکتونه او په خپلو کي پرله پسې جگړې خورا وغندلې او دوی ته يې وویل چي:

"پلار مو دومره مال او نقدي پیسې درته راټولي کړې دي چي هغه نه یواځي تاسي نسی تمامولای، زه پوره یقین لرم چي ستاسي لمسیان يې هم نه سي خلاصولای نو ستاسي څه بې بختي

په وار ده چي په خپلو منځو کي سره خورئ او ټول ديار پر خان باندي خندوي، تاسي خو زما او زما د ټول کاله او ټبر پزه هغه وخت راغوخه کړه چي مري لا پر دره پروت و او تاسو د ميراث اخیستلو او دلويي برخي لاس ته در اوړلو لپاره جگړې کولې.

بنځو يوې دبلي کوڅي وشکولې او هلکانو د يو او بل څني غونچه - غونچه وکښلې. خان دي و خوري دغه مرداره دنيا چي تاسي يې په سرگرداني او ځگر خوني اخته کړي ياست. په دې بايد ټول پوه شئ چي زه اوس د خپل مرحوم مشر ورور پر خاي ناست يم بايد تاسي ټول اوس زما د وينا او توصيو احترام وکړئ. او وروسته له دې داسي کار ونه کړئ چي هغه ستاسي د ټول کاله په زيان تمامېږي."

د مري مشري بنځي يعني لومړني ماينې پروني سره راټول کړ او په داسي حال کي چي د خپل ټکري يو غوږ يې په خوله کي نيولی و په يوه لوړ خو ژر غونکي غوندي برغ ورته وويل:

"د روپو د صندوق کلي د گلالي (دمري د کشري يا وروستي ماينې) سره ده او هم د قباليو او نورو سند کلي د بنايستوگي (دمري دريمه ماينه) سره ده موږ په تېرو خوشپو کي وليدل چي دوی دواړو خپله چاره وکړه او هر څه چي يې زړه وو هغومره اندازه مال يې تر گوندې لاندي کړ. هر څومره چي موږ لاس وپښې وهلې خو چاراته غوږ ونه نيو او زموږ دغه اظهارات يې سپين سترگي وبلله، خو اخر موږ هم د خدای بڅښلي په نامه يو او زوزاد لرو او په دغه کور کي مو پوره حق شته، په دې زموږ بشپړ يقين دی چي که وضعیت هم دغسي پسې دوام وکړي نو موږ او کمکيان به مو سره لمر ته ووځي نو هغه وخت خوبه بيا سيال او نا سيال په تاسي خاندي خدای مي دي خپل زوی (سپين) ژر راولي."

دوهمي ورپنداري يې ورته وويل چي:

"ته بايد مور ٽولو ته په يوه سترگه وگوري، د خداي بخښلي اولاد ستا زامن او لوڼي بلل کپري، داسي نه وي چي څوک دي د زړه ټوټه وي او څوک دي د پيرين، تر ټولو ښه خبره داده چي زمور لاسونه سره وکاري ځکه چي هلکان ټول کمکيان دي او وينه يې توده ده زما هلکي خو تر ټولو کمکي هم دي مور ښي هم يوه دبلي خبره دومره نه سو سره زغملای، خداي دي نه کپري چي يو ورځ ته راځي نو پر سر و کوپړيو به راشي".

په دغه مجلس او ياد کور او کاله په خبرو کي دمري له (۱۴) زامنو چي يويې هم له ۱۰-۱۱ کلونو څخه ډېر عمر نه درلود او د څلورو لوڼو څخه شپږ زامن او درې لوڼي حاضرې وې، دوی به کله-کله په خبرو کي ورولو پدل او د خپلو ميندو په تاييد او د ميروگانو په ترديد به يې په عصبانيت سره خبري کولې، دالس دوولسو کلو هلکانو خو به لاسونه سوک کړل او پورته به يې ونيول او ناره به يې کړه چي:

"مور به خپل حق چاته نه پرېږدو او که څوک ددې کار د کولو هڅه وکړي نو ماغزه به يې ورباندي توی کړو".

ميرامد وويل چي:

"اوس يو پر بل مه سره غورځي زه به ستاسي چيټه (پرېکړه) ژر در وکړم، کوم وخت چي نور هلکان هم راسي نوزه به تاسو ټول يو ځای سره کښېنوم او ستاسي حقيقي وضعيت به تثبيت کړم".

په دې وخت کي د بډاي کاله وضعيت ورځ په ورځ خرابېده او دهغه د اعضاوو تر منځ بې اعتمادې ډېرېده، د ښځو دعوي او د هلکانو د کور او صحرا جگړو د ټول کلي په تېره بياد خان او د کلي د ملا توجه خان ته راوگرځوله، هغوی غوښتل چي د دوی له

جگر و خځه ناوړه گټي وکړي. او په دغه ډول نس او جیب ډک کړي.

د میرامد مشره ورپنډار څلور زامن لري چې مشريې (۲۳) کلن او کشریې لس کلن دی. د مشر زوی نوم یې (سپین) دی چې د پلار د مړینې په وخت کې دلته نه و. دی خورا زړور، په زړه کلک او بې مینې غوندي سړی برېښي. او په خپل ټول کاله کې هم په دغو ځویونو مشهور دی. دغه زلمی که څه هم باید د زلمیتوب ټول صفتونه ولري خو خورا حریص او په دنیا مین دی. خورا ټینګ هم دی او دغه یې عادت دی چې په هر څه او په هره توګه چې وي باید پیسه لاسته راوړي. دده مور هم دده په شان ده او د خپلو ښو او ښږیانو وجود یې خورا بد ایسي او دوی ټول د خپلې هوسایې لپاره یو لوی مانع گڼي.

کوم وخت چې د (سپین) پلار لا ژوندی و ده او مور به تل داسې لاري چاري لټولې چې دهغوی په واسطه وکړای سي چې خپل دښمنان (ښږیان) او (ښي) له منځه ليري کړي او یا یې څه نا څه تر خپل کامل نفوذ لاندې راولي. د مور او مشر زوی دغه فکر په تېره بیا په هغه وخت کې خورا شدید سوی دی چې د سپین پلار مړ سوی دی. دوی خپل د زړه خواله د بل هیچا سره نه کوي او نه کوم بل زوی او لور په خپلو دغو خواهشاتو خبروي. دوی دواړه بې له دې چې یو ټاکلی پلان جوړ کړي. دې ته امیدواره دي چې یوه ورځ به خپل مقصد ته ورسېږي او یو خورا مسعود ژوند به یې په نصیب سي.

ځکه چې سپین تر ټولو سکه او ناسکه وروڼو څخه مشر دی. نو ځکه تر میرامد وروسته ټول ده ته یو څه په دښنه سترګه گوري. خو په دې هم مشهور دی چې که یې لاس ورسېږي خپلې

ناسکه خویندي. ميندي او وروته به الووی کړي او خولې ته به يې واچوي.

د دوی چمبر دوه انگړه لري، چي يو يې دننه انگړ دی او بل يې دباندې او بڼی خواته يې د مېلمنو کوټه ده. د (مرحوم) دوی ماینې دننه په انگړ کي دي او دوی نوري يې په دباندې انگړ کي اوسي. هره ښځه جلا-جلا کوټه لري خو د دوی پخلی ټول په يو ځای کي کېږي او وار په وار يې پخوي د کور او کاله شيان په دوی کي وپشلي سوي دي. مثلاً د اوږو د کوټې کيلي د يوې ښځي سره او دلاندې او ننگړي د شیانو کيلي د بلې ښځي سره همداډول پای او بوره له بلې سره او د شیدو او مستو واک او اختیار د بلې سره دی.

د ډوډی د پخلی په وار د ځای د چارو کېدلو په وار او د پسونو او غواوو د زېرمي کولو په وار باندې هره ورځ داسي جنجال. دعوی او حتی جنگونه وي چي یو قیامت جوړ کړي دا دعوی او جگړې اوس تر پخوا پېڅي پېري سوي دي. او کوم وخت چي دوی نسي دعوی سره شروع کړي نو د هغوی لوني او زامن هم راټول سي او په خور انفرت او کینه د خپلي مېري په مقابل کي درېږي او هغه ډول سپکي خولې ورته پرې کوي چي په هيڅ کتاب يې روانه وي کله-کله خو داسي وي چي د ښځو کوڅی وڅېږي او د هلکانو سر و نه سات سي او ويني پرې وبهېږي. ځکه چي د (مړي) دوهمه ښځه یواځي یو زوی او یوه لور لري چي هغه هم (۶) کلن او لور يې (۸) کلنه ده نو ځکه دا تل د خپلو بنزیانو او بنوله لاسه وهلي رټلې وي. دا ښځه که یوه ورځ دعوی وکړي نو دوی درې شپې په خپله بېکسي ژاړي. او د انگړ په منځ کي ناسته وي او سوتونه کوي. او د دې په سوتو کي چي زوی او لور هم برخه واخلي نو یوه عجبه منظره جوړه سي.

(سپين) د خپلې مور، او وروڼو او خویندو سره په دننه انگړ کي استوگنه کوي. یوه ورځ یې مور ورته وویل چې:

"تر څو به دغه خوار او د شنه زړه ژوند تېروو. زما پېري بدي طالع دي خواني مي دي دپلار سره خاوري کړه. کوم وخت چې یې زه راودولم پلار دي هیڅ شی نه درلو. یو زوړ یابو یې و چې د منجاریتوب سودا به یې په شاوخوا کلیو کي ورباندي گړخوله او څرڅوله به یې. یو څه لږ مخکه یې چې درلوده هغه یې زما د ولور داد کولو لپاره خرڅه کړه. ډېر تر یخ ژوند او تنگیساوي راباندي تېري سوې. خدای پاک زما پلو او کوچی ستا په پلار پوري نېکمرغه کړو او یو وار یې پېری وچلېدله او په څو کلو کي د ډوډی خاوند سو چې بیا البته خوراغت بدای وگرځېده. دده بدایي زما د بدبختي موجب سوه. هر څومره چې یې دنیا ډېرېدله همومره دده د ښځو کولو هوس زیاتېده ترڅو چې خبره دې اندازې ته ورسېدله چې زه یې اوس د داسي مشکل سره مخامخ کړې يم. هر څه چې دي د لاسه کېږي ژر یې وکړه چې لږ څه مو غوږونه په آرام سي او پاته شپې ورځي مي په هوسایي تېري سي."

سپين په مینه خپلې مور ته وکتل او په یو خوږ او له میني ډک برغ یې ورته وویل:

"زه په دغه خصوص کي له خپلو ځینو نېتیاو سره په صلاح او مشوره اخته يم. زما دغه دوستان او اشنایان ماته سمې لاري لتوي او غواړو چې دغسي یو چل جوړ کړو چې د شتمنی ډېره برخه مور واخلو. دا حکه چې ته په خپله وایې چې له پلار سره مي دي سختي او نا آرامه شپې تېري کړې دي او د اوسنی شتمنی بنسټ تا ایښی دی. نو تر ټولو موږ زیات استحقاق لرو چې د میراث لویه برخه مور واخلو."

د سپين دغه خبره پر مور باندي ډېره بڼه ولگېدله او په دې چي زوی يې هم له مور سره همفکره دی ډېره خوشحاله سوه. مور يې په داسي حال کي چي خپلي لور (تورپيکي) ته يې د چايو لپاره برغ کاوه داسي وويل چي:

"رښتيا خبره خو داده زويه چي اوس نوله خدای پاک څخه دا غواړم چي خپل ځان ته کور ولرم او خپلواکي ژوند تېر کړم اوله دا دومره کړپ او کړوپ څخه مي غوږونه په آرام سي خپلي نږندي راته گرځي او زه دهغوی زېرمه کوم. دامی په ټينگه پتيلې ده زويه چي څرنگه له دغه مردار ډنډ څخه خلاصه سمه دستي به کوزده در کوم چي خدای مي په لمسيانو پته کړي".

په دغه وخت کي تورپيکي راننوتله او دوې پيالې او يوه شنه پیتلي چاينکه يې د مور او مشر ورور په مخ کي کېښودلې او سمدلاسه يې په سوک-سوک پيل وکړ او په ژر غونکي برغ يې مور ته وويل:

"(خړ) په څاپېره ووهلم او په خپله يې منډه کړه دباندې ووت. ماته په لاس رانه غی که نه نومابه يې حق په لاس ورکړی وای. که لالاجان (مقصد يې سپين و) دده غوږونه تاونه کړي نو والله خو به يې کلک ووهم".

مور يې پر بار خو ښکل کړه او دهغې سر يې په خپل ټټر پوري ونيو او په مينه يې ورته وويل:

"د زړه سره مه ژاړه. هغه شيطان -خوزه پېژنم. کور ته چي راسي ستا کسات به ورځني واخلم ته چي زما غوندي مور کی لرې څه غم يې ژاړې".

دوی په دغو خبرو کي وې چي د سپين يو کوچنی ورور په منډه راغی او سپين ته يې وويل:

"خان صاحب په وره کي ولاړ دی او تا غواړي"

ده سمدلاسه د چایو پیاله کښېښودله او ژر ژر یې موچني په پښو کې او په زغرده وره ته وراغی. له روغېر او هر کلي څخه وروسته یې ورته وویل:

"راځه دننه کور ته لاړ سو. د مېلمنو خونه لږ څه ښه نه ښکاري ځکه چي هره گړی لوی او واپره په وځي او ننوځي. ادي ښه چای پوخ کړی دی او ځای هم بې غمه دی"

په داسي حال کي چي خان صاحب یې تر څنگ راروان دی دوی دواړه د خوني وره ته راغلل او (سپين) مور ته برغ وکړ چي خان صاحب ورسره دی باید ژر نیالی او څنگواښي برابر کړي.

بیایې خان صاحب ته وویل چي "بسم الله در ننوځی" هغه هم چي ور تپت و سر کښته کړ او په خونه ورتووت. لومړی تر دې چي پر تازه اچول سوې نیالی باندي کښېني. خان صاحب نوک ونيو او د سپين مور ته یې وویل چي:

"سپين سرې سترې مشې! له رنگه خو اوس ښه راته اېسې. گوندي د مړي له غمونو او خواشینيو څخه اوس خلاصه سوې یې. خدای دي زامن لره. ته باید د دوی په وجود ژوندي پاته سې. او هم خوشحاله اوسې چي زامن دي ځيني زلميان دي او ځيني د غویو له پښو څخه وتلي دي"

له دغه وینا وروسته یې لومړی د اوږې څادر پر څنگواښي واچاوه او بیا پر نیالی باندي کښېنووست. خپله مشهدی لونگی یې چي پر یوه کلکه چکني خولی باندي یې تړلې وه له سره راکښته کړه پر خپله گونډه باندي یې کښېښودله. لومړی تر هغه چي خان صاحب بیا په وینا خوله پراښي د سپين مور ورته بربیل چي:

"خداي دي داستا غوندي ننگيالي خانان د دعو خلگوله سره نه کموي. په تاسو مو آب خوندي دی. د قوم د عزت لمن تاسي پا که ساتی. ستاهغه نېکی او بښې مرستي چي د سپين له پلار سره دي کړې دي زموږ نه هېرېري. د سپين پلار (خداي تعالی دي وېخښي) په محکمو کي دومره لاس او پښې نه سواي کولای او تل به يې له تاسي څخه مرسته غوښتله. اوسنی زمانه خو خورا خرابه زمانه ده. که دي چاته پور ور کړ نو داسي يې وگڼه لکه په خره سپره بدي چي رانيسي".

بيا يې زوی ته مخ راواړاوه او په يو ډډ غوندي اواز يې ورته

وويل

دغه لڅ لپم. پښې لڅي چي گدلي يې په شلو لارو سره تللي او د گدلي په هر کوت کي يې په زرهاوو سپري دي داسي ساده او مازي شيان مه گڼه. دوی هيڅ وخت زموږ په شان له خلگو سره چي يو څه گوله ډوډی خداي ور کړې ده دوستان نه دي که زموږ مال په لاس ورسې هغه بيا په اساني بېرته نه ور کوي. کومه ورځ چي اړسي او کوچنيان يې له لوږي نارې ورته وهي او په خپله هم په نس نو کاري لگوي نو د شپې ننوا تي راسي او يو څه په سود و سلم غواړي خو هغه وخت چي د سلم دادا کولو او ياد سود ور کولو نېته يې راسي نو ځان يوې خوا او بلې خواته کوي. او په زور پلمې جوړي کړي. هيڅ ورباندي نه شته، نو په دغسي حال کي هم دغه خانان صاحبان دي چي زموږ سره مرسته کوي او دغه ډول خداي خوار کړي خلک محکمې ته سپاري او هلته يې په يوه گړی ور څخه واخلي. ځکه چي په شريعت او اصولو دواړو مور ته پرې وي. او هم د خپل حاکم په خوله کي يو څه ورواچوو.

نو ددغه خان صاحب هغه بښگني او مرستي چي په سوو پلا يې ستاله پلار سره کړې دي موږ نه سو هېرولای. که دوی نه وای او حکومت (چي د خدای د عدالت سيوری دی) نه وای نو دا لوچگانو او مزدورانو به زموږ بډايه طبقه بېخي ور که کړې وای. او نن ورځ به موږ دغه مخکي، باغونه، نغدي پيسې او جنس نه درلودی."

دې ستايني او نرمو او پستو خبرو خان صاحب ډېر خوشحاله کړ او ده ته يې زړه ورتپول کړ او په خورا خوشحالی يې وويل:

"خو ستا پلار دي خدای و بښي په دې ښه پوهېده چي خپل غنم څه وخت بايد خرڅ کړي او په چا يې بايد وپلوري. ده خدای بښلي هيڅ وخت په مني چي ريشې به واخيستلی سوې غنم به چا که څه هم په سرو زرو به يې غوښتل نه خرڅول. څرنگه چي به د (بچه گرو) وخت سو د کندوانو خولې به يې ايله کړې. هر ه ورځ به دده د کور مخ ته خورالويه ډله بښخي او نر ناست وو. او دا ټول به ده تر له تېر کړو. که څه هم په دغو معاملو کي موږ هم تر ده وروسته نه پاته کېدو خوده ته خدای عجبه ستاره ور کړې وه. خو چي د دنيا له کارو دي را ايستلی وای نو داسي يې وېوله چي د علاقداري د ليکونکي په مخ نه سو ورتلای او خپله خبره يې نه سوای ادا کولی، نو په دغه وخت کي به يې له ما څخه مرسته وغوښتله او ما به په دغه نسبت چي يو ابداره سړی او د دونه دنيا څښتن و. ملا ورسره و تړ له او هر چا چي به لږ څه مزغی کړاوه او يا به يې د خپل سلم په ادا کولو کي ځان دوري-دوري کاوه نو سمدستي به مي د ماسلانو په لاس ور کړ او تر هغه به يې ډباوه چي دده سره به يې سمه لاره ونيوله او دا به يې ومنله چي په هره توگه چي وي دده پور ور کړي. نو دلته چي کوم شی ستامور ووايه هغه

مازي وينا نه وه بلکي دغه ټولي رښتيا دي. که موږ يو پر بل څنگ سره ونه لگوو نو دغه خدای خوار کړي بزگران به مو ژوند تريخ کړي. ځکه چي دوی ډېر دي او موږ لږ. د يوه او د سلو خونه سره کېږي، خود دوی په خوله کي خورا ښه ملونه زما او د ماسل غمچينه ده او بس...".

بيا وروسته له هغه چي دنسوارو يوه لويه کپه يې خولې ته اچول غوښتل، ويې ويل چي:

"هو زما خود چايو پيال ه سره سوه په خبرو کي مي هر څه هېر سول". نسواري يې پرته په ډبلي کي واچول او بيا يې وروسته له هغه چي د چايو غږ پ يې وکړ او پيال ه يې پرته پر مخکه کښېښودله ويې ويل:

"دا چای خو سوږ سوی دی، ښه ماو تاڅو پلا دمخه يو څو خبري سره کړې دي او په دې برخه کي مو خبري کړې وې چي اوس ستاسي د کورني جنجالونه چي تر پخوا ډېر سوي دي څه ډول ورک کړو، او ستاد ميندو او مير پزو وروڼو چيته څه ډول وکړو. بيا زه ولاړم محلي حکومت ته ځکه چي دهغو خلکو په فقره خوبه خبر يې چي هغوی څه وخت لومړی يو څو مړي کړي وو، فرصت مي ونه موند چي بيا له تاسره په دغه خصوص کي مفصل وږغېږم".

سپين چي دمړو د فقري خبر واورېده نو په مينه يې پوښتنه ور څخه وکړه چي:

"رښتيا هغه مو څرنگه کړه؟ خلکو ويل چي خورا لويه فقره وه او بېخي درنه سوې وه، خورا ډېر خلک په کي نيول سوي وو".

خان صاحب په يوه داسي ږغ ورته وويل چي له هغه څخه د ده او دده په شان دنورو خانانو فتح او بری څرگندېده:

"سپينه! دا خبره بېخي رښتيا ده چي رڼه تل شپه په کار لري. که شپانه په منځ کي نه وي نو وښه چي د پسه ساه به دنړۍ له منځ څخه واخيستله سي. همدا ډول که مور خانان او خانزاده گان په منځ کي نه يونو د دغو خلکو حال او احوال به خورا راته پرېشان ښکاره سي او ماسلان به يې داسي سره څيري لکه لېوان، چي مېرې سره څيري. تر ټولو لا عجبه داده چي مور دغه خلک له دومره لويو بارو او له دومره لويو مسوليتونو څخه خلاص کړو. بيا هم د مصرفو جلاوي نه پرې کوي. او هر څوک لا وايي هله خانه کور دي خراب سه. هه خانه چي (ستار تينه...) نو د دغو مړو فقره خورا لويه او درنه فقره وه. ډېر غټ غټ مامورين د يو پياوړي هيت په توگه راغلي وو، خو د خدای په فضل او د مېر په برکت دا لويه قضيه مو داسي فيصله کړه. چي والله که هيچاته چا دا ويلي وای چي له دغه ځای څخه ولاړ سه هلته کښېنه، هو! دا ټول د مړو برکت دی که نه مور څه شی يو. خو البته په دې کي شک نه شته چي لگښت او مصرف نو هم ښه بې درېغه وسو، ته پوهېږې چي داسي فقري خو بې له لوی او درانه مصرف څخه د ډېرو خلکو په پښو کي زولنې وراچوي. مور د خدای په فضل داسي سوک تر ويوست چي والله که يې بيا څوک نوم واخلي".

سپين په داسي حال کي چي مور ته يې ويل چي لږ څه تود چای راوړي خان صاحب په مينه مخاطب کړ او ويې ويل:

"فتح او بری. دا خو جوته خبره ده چي خوله او ژبه خورا لوی کارونه کوي، تور سپين او سپين تور ښودلای سي، خو دا بايد ومنله سي چي پيسه هر څه کولای سي. کله-کله به زما پلار ويل چي پيسه د سړي هر عيب پټولای سي".

دا په ښه ډول څرگنده سوه چي د خان صاحب په دغه بري باندي د سپين اعتماد نور هم ډېر او ټينگ سو او دغه يې د خپل

کار او مقصد د لاس ته راوړلو لپاره یوه ښه نمونه وبلله او په ډېر ښه زړه یې مور ته وویل:

"ادې جانې! زه د خان صاحب سره لږ څه د زړه خواله کوم. دا به ډېره ښه سي چي نجوني او هلکان دې خونې ته رانه سي او زموږ په مجلس کي راونه لوېږي. نو که تاته زحمت نه وي نو د باندي انگړ ته ورووزه که څوک دلته زموږ کوټې ته راتله مه يې را پرېږده."

د مور ښه يې سره سوه او په داسي حال کي چي لږ څه پرله و اېشېده ورته ويې ويل چي:

"هماغه د پلار خوښونه در سره خي. دهغه دا قاعده وه چي تل به يې اوبه تر پر وړو لاندي بېولي او هيڅکله يې په مور باندي باور نه درلود. هر څه کار يې په نهامه کاوه. که د خان صاحب مخ ته مي نه کتلاي نو وپوهېږه چي خورا ستره جگړه به مي در سره کړې وای."

دا خبري چي يې خلاصولي نو د خان صاحب پيال يې پيا وړد که کړه. او ولاړېدو هڅه يې وکړه. زوی يې په مينه ورته وکتل او ويې ويل:

"سړه سينه ښه ده. موږ ټول ستايو. خو ته فکر کوې چي موږ له تاڅخه کوم پټ پټاني لرو. يه. داسي نه ده. زه به دخپلو ټولو خبرو لنډيز او مقصد تاسي ته سمدلاسه ووايم."

"خان صاحب خو زموږ دوست او خواخوږی دی. هر څه چي ده په لاس را کړل هغسي به کوو. ځکه چي دی په هره سوږه بلد دی."

مور يې په دغه ډول د لاسا سوه او په ښه زړه د باندي ووتله او خپلو دوو لوڼو ته يې د چرگانو د زېرمي دا وويل:

سپين د خان صاحب څنگواښي ته ښه نژدې سو، او په داسي حال کي چي د خپلې خولې نارې يې غرچ تېرې کړې ورته وويل:

"ښه خان صاحب! دامتل به دي اورېدلی وي چي "څراغ يواځي خپله شاوخوا رڼا کوي. خو تر خان لاندي ځايونه يې هماغسي تياره پاته وي. په دې کي مور شک نه لرو چي ستا خبر خو ټولو ته رسېږي خو مور لږ څه در څخه هېر سوي غوندي يو. که ستا په ياد وي څه موده پخوا دي راته ويلي وو چي زموږ د کور کاله جنجالونه به ژر رافيصله کړې. خوييا ته په نورو خبرو کښېوتې او مور ته دي هيڅ پام نه سو. اوس دغه درته واييم چي د پلار دنيا مي هر چېرې ويږه غورېدلې پرته ده، او د رسد وخت هم راغلی دی. داسي گومان کېږي چي څلورمه برخه حاصل به يې په لاس رانه سي. ځکه چي زما مېرې گاني اود دوی زامن او لوڼي خورا په زړه تور دي. سپي ته يې اچوي خو پر ما او زما پر وروڼو يې نه ده پيرزو، زه يې وينم او په غوږو يې اورم چي هره يوه خان ته گوډانه ډکوي. د خپلو پلرو کره نغدي او جنس لېږي چي بيا يې په درد و خوري. سر کال به د پالېزو عايدات څلورمه برخه په لاس رانه سي. اونه مو د باغونو حاصلات په پوره اندازه وليدل. نو داسي يو چل به جوړوي چي زموږ برخه درنه او غونډه سي ځکه چي ته دغه کارونه په اسانۍ کولای سي."

خان د سپين خبره پرې کړه او په يوه صميمانه ږغ يې ورته وويل:

"په دې کي خو څه شک نه لرې چي زه هر څه کولای سم. د خداي په فضل هرې خواته چي مخه کړم يوه لاره په کي وباسم. دلته خبره په تا او ستا په ځوانۍ پوري اړه لري. زه يقين لرم چي پلار به درته ويلي وي چي ماله ده سره څومره ټکۍ کړې وي، ده

چي دا دومره شتمني سره راټوله كړه دا يې زما په اوږه راټوله كړه. اوس تاسي د كلي د كارپز له څلورو برخو څخه درې برخي خوري دا زما په همت، په دغه كارپز باندي پخوا شپاړس شلو كسو ژوند كاوه، خو كوم وخت چي خداي پاكا ستا پلار ته وكتل نوله هر يوه څخه يې ټوټه-ټوټه مخكه ورو-ورو راو نيوله تر څو چي اوس د زمري برخه ستاسي ده.

دا كارپز لاڅه كوي د خداي په فضل مانور كارپزونه هم ستا پلار ته را نيولي دي، كه به چا خوله سره خلاصوله او يا به يې ستاد پلار سره كومه لاندي باندي كوله نو سمدلاسه به مي داسي بېزوگان د اوږو لېوان ورته جوړ كړل چي دستي به يې لكی مړه سوه. دا ځكه چي زه خو ستاد د عاليه بر كته په محكمو كي مخ لرم او مامورين مي هيڅ خبره په مخكه نه اچوي."

خان صاحب ساه واچوله او غوښت يې چي بيا خپلي خبري ته پسې دوام وركړي خو سپين دده په خبره كي ولوېدی:

"تادلته زما ځواني ته اشاره وكړه نو خان صاحب تا ته دي دا معلومه وي چي زه خو خان ستا ډېر مخلص گڼم. ستا مقصد له (لاس سره) څخه دی. هغه خو مالا تاسي ته پخوا ويلي وو چي په دې باره كي تاسو فكر مه كوئ، هر څه لنكي او (لاس سره) چي ته غواړې زه حاضر يم. چي درته دريې كړم. خو دومره ډاډر اته را كړه چي كه زموږ خبره محكمې ته لاړه اوله نور كاله سره مي خبره جگه كړه نو ته به مي په څنگ درېږي. لومړی خوزه فكر كوم چي دلته به ستاد صاحبزاده صاحب او ملا صاحب په مرسته مقصد لاس ته راسي او كه چېري ونه سو او دوی دنورو په لمسون زموږ د مقصد په لاره كي خنډونه اچول نو هلته به البته..."

په دغه وخت كي دانگړ دوره پكهارى د دوى تر غوږو سو او دواړه يې له دې چي څه ووايي يوه گړی پته خوله پاته سول، او

هر يوه دافکر کاوه چي دابه شوک وي چي ورتهکوي. خو خان سمدلاسه وويل چي:

"ها! هاها! ومي پېژانده چي دا ور شوک تهکوي دابه ملاصاحب وي. زه خو وایم چي زه تل ستا خبر غواړم او ستاد گتې لپاره هر ډول فکر کوم. نن غرمه ما ملاصاحب ته ويلي وو چي ما پېښين به دلته دواړه راځو. ملاصاحب راسره وعده کړې وه چي د ما پېښين له لمانځه وروسته به راسي... خان لا دا وينا اخر ته نه وه رسولې چي د سپين مور راتوتله او لږ څه په اضطراب يې وويل:

"په وره کي ملاصاحب ولاړ دی. نجونو ور خلاص کړ او هغه راتووت چي دغه دی اوس دستي به راوړسېږي. که ستاسي خوښه وي زه به هغه بلې خونې ته بوځم."

خان سر وښور او هغه يې په دې پوهه کړه چي دی د خان په غوښتنه راغلی دی، په دغه حال کي ملاصاحب په وره راتووت. د راتوتلو په وخت کي يې په لوړ برغ وويل: "بسم الله..."

ملاصاحب سپين کالي اغوستي دي او سپينه پگړۍ يې تړلې ده او هم يې د سپين ماغوت يوه سدرۍ اغوستې ده، چي په هغې کي ژېړي تنی له ورايه برېښي. يو سپين خادر يې هم پر اوږو پروت دی په دې کي شک نه شته چي دغه سيان ټول سپين دي خو خوراخيرن دي په تېره د پگړۍ ولونه يې ځيني ځايونه خيران او ځيني ځای بيا سپين کوتان لري.

ملاصاحب ته سمدلاسه بله نيالي او څنگواښی کښېښودل سول او لومړی تر هغه چي کښېني جېب ته يې لاس کړ او يو خيران سوارې دسمال د تورو نسوارو يوه کوچنی ښيښه يې راو ايستله او هغه يې د نيالی پر ژي باندي واچول او بيا يې د خپل

خادر يوه خنده کش کړه او کښېناست او هغه يې پر خپلو پښو او ځنگنو باندي خپور کړ.

په داسي حال کي چي د کوچني ښېښې څخه يې په خپل ورغوي کي تور نسوار را اچول دغه کار يې په خورا خوند او پوره زړه کاوه، خان ته يې وويل:

"وېخښه لږ څه ناوخته سو، خلک خورا سپين سترگي سوي دي، رښتيا چي زمانه اخره ده، خداي مودي ايمان ته خپر پېښ کړي، قضيه داوه چي دلمانځه څخه وروسته يوه ښيلي (لاتون) دماجت ديوې برخي د جوړېدو مسله راپورته کړه. هغه ويل چي دغه مصرف بايد د کارېز په شواروزو (شبانه روز) جلا کړل سي او هغه دي د مخکو څښتنان ورکړي، ما ورته وويل چي "يه! دا جلا بايد پر سروسې، خوده فرياد کاوه چي والله که د ماښام اتام په کور کي لري، له کومه به يې پرې کړي، نو ما ورته وويل چي تر دې دي لا خوله په خاورو سه، نيت دي ښه نه دي. په دين کي دومره چرت نه وهې، نو هر څومره چي منډي وهې هغومره دي خداي پسې خواروي تانه دي اورېدلي چي وايي:

"پرېرېده شر و شور د دنيا
ولې يې په دې غمگين
ټينگه کړه رسي د دين"

خو د هغه خداي خوار کړي خوله په واک نه ده اونه يې خان په واک دی هيڅ نه قانع کېده. دغو نورو دده په شان خداي وهلو پښې لڅو هم دده لوري ونيو او بغاري يې وهلې چي شې ورپوري نه شته، اخر مو خبره تاته پرېښودله که د دغو خداي خوار کړيو غوږونه يو ځل تاونه کړې نو يقين وکړه چي سبابه پر

اوبو وراسپاره سي او د سپين پگړيو او سپين کاليو قدر به نور هم کم سي. دالاخه کوي چي يو سپين سترگي خولا داسي خبري کولې چي د سړي وپښتان ورته جگ درېدل او هغه زمور پر خوله نه راخي."

توبه خدايه توبه! ستاله بدو کوڅه مو و ژغوري.

مثلاً ده وويل چي "مور بزگران به له دغو سپين پگړيو او سپين کاليو مفت خورو څخه ځانونه خلاص کړو".

خبر عفوه غواړم خبره راڅخه اوږده شانتې سوه...

په دغه آن کي سپين ولاړ سو او دوی ته يې وويل:

"زه پوهېږم چي زمور او ستاسي خبري به اوږدې سي نوزه به ادې ته ووايم چي يو دوه چرگان وغځوي او لږ څه وريښي هم پخې کړي. ماښام ډوډی به هم دلې وخورو. ملاصاحب که د مازيگر او ماښام د لمانځه ور کولو لپاره تگ غوښت البته ولاړ به سي خو بېرته به ډوډی خوړلو ته ځان راوړسوي...."

خان صاحب په ناز سترگي ورواړلې او لومړی تر هغه چي دی څه ووايي، ملاصاحب ورته وويل:

"خدای دي برکتونه درکړي. دغسي دښه سړي کارونه وکړي چي اجر به يې خدای هم په دې جهان درکړي او هم به يې په هغه جهان...."

خان د ملاصاحب خبره غوڅه کړه او ويلي:

"دی خو قدر دانه سړی دی. دهر چا اندازه پېژني که څه هم مور په دغه کور کي څه لږه ډوډی نه ده خوړلې او تل يې پر کوندري (دستر خوان) باندي ښه خورولي يو خونن به ځکه ډېر خوند وکړي چي کار هم دده کوو او دده دگتې او نفعي لپاره به دلته صلاح مشوره کوو. نن خو مو تر يوې اندازې پوري ډوډی هم ورباندي پور ده."

سپين په منډه د باندي ووت او مور ته يې وويل چي:

"خان صاحب او ملا صاحب به ما بنام دلته زمور کړه ډوډي و خوري ته يوه سرشته وکړه. ورته ووايه چي يو دوه چرگان حلال کړي او ښه پلاو (اصطلاحاً مرغ پلاو) ورته پوخ کړي خو دومره دي فکر اوسه چي دانوري بلاوي در خبر نه سي. (مقصد يې ميرې او د دوی اولادونه وو).

کوم وخت چي سپين بېرته په خپل ځای باندي کښېناست نو خان صاحب ملا ته وويل:

"د سپين مقصد دادی چي دده د پلار دنيا سو په سو پرته ده او دده ميرې گاتي او دهغوی خپلوان يې په چارښاخو بادوي د ده هيله داده چي په هره توگه چي کېږي مور ورسره مرسته وکړو او دهغو لاسونه ورځني وکارو".

ملا صاحب لږ څه په چرت کي سو او بيا يې سپين ته مخ راواړاوه اور ورته يې وويل چي:

"داسي مي واورېدل چي د خدای بڅښلي آس دي صاحبزاده صاحب ته ورو بڅښه. په دې کي هيڅ شک نه شته چي صاحبزاده خو ښه سپري دی او هر څوک ورته اخلاص او عقیده لري. خو مور د انبياوو وارثان بلل کېږو. د دين په مسله ناست يو. نو که ستاسي مقتديانو يوه سترگه د خدای په دغه ډول دوستانو وي نو په دې وپوهېږه چي بله سترگه مو بايد پر مور هم وي. بيا په تېره د ماجت امام خو حقداره وي او دلته په جومات کي د خدای په هيله او ستاسي په هيله شپې او ورځي تېروي. زه دانه وایم چي گواکي تاسوله مور سره مرسته نه ده کړې. حقيقت خو دادی چي مور ستاسو په زکاتو باندي پایو، دلته مي مقصد د مرحوم هغه کالي دي چي هغه به په خپله استعمالول...".

لومړی تر هغه چي سپين يو څه ووايي خان وويل چي:

"هغه کالي يې لانه دي در کړي؟ مادا خيال کاوه چي د وخته به يې در بخښلي وي خو خپر دی اوس هم وخت نه دی تېر سوی، دوی خو سرگردانه دي، يو وار د مړي غم او بياد کور کاله جنجالونه ور په غاړه سول. دی هم نوی له سفر څخه راغلی، تر تاسي سپين پگړيو چي د دين ستني ياست څوک مستحق دي؟..."

سپين په داسي حال کي چي سر يې کښته اچولی و وويل:

"له هغې ورځي څخه چي پلار مي وفات سوی دی ما والله که دمخکي سر ليدلی وي، تل په ولاړو گڼم، هيڅ شي ته مي پام ته دی، که نه وي اصلي خو حقيقت دادی چي هغه شيان خو په تاسو پوري اړه لري، بې غمه اوسه زه به دي په دغه برخه کي ناز واخلم."

"د دغو خبرو په اورېدلو ملا صاحب نور هم په پسې وغورېده او داسي څرگندېدله چي تابه ويل په کاليو کي نه ځايېږي، بيا يې په ورغوي کي يو څه تور نسوار په خورا نزاکت سره واچول او هغه يې خان ته ونيول. خان په ډېره فاتحانه وضعيت ملا ته وکتل او د لاس په دوو گوتو کي يې نسوار راواخيستل او مستقيماً يې پزي ته يو وړل. يوه، يوه نيمه دقيقه بېخي چوپه چوپايي وه، بيا دغه سکوت خان صاحب مات کړ او ويې ويل:

"زما په خپل فکر کي د مرحوم په کاله کي بل داسي په مالگه سړی نه شته لکه سپين، که د مړي آب او مېنه خوندي کېدله نو همدغه به يې خوندي کوي، نو زموږ هم کوښښ دغه دی چي دده ملا وټرو او په هره توگه چي وي له دغو اوسنيو جنجالونو څخه به يې خلاص کړو."

ملا صاحب خپل څنگواښی رابړ ته کړ او خان يې د خان په دې خبره ناگومانه و اچاوه او ورته ويې وويل چي:

"سپين خو شکر دی هر څه لري سره او سپين يې تر سر تېر دي. پلار ورته هر څه ډېر کړي دي څه پروا يې لري. په لمنو- لمنو که يې باد کړي بيا هم نه تمامېږي. دی يې څه غم لري."

خان لږ څه تند سو او ويې ويل:

"مطلب بل شی دی. ملا صاحب! د سپين داسي زړه دی چي له خپلو ميروگانو سره وپش وکړي او له هغوی څخه خان جلا کړي. يو آرام او مستقل ژوند ولري. ته خو پوهېږې چي دغه کور نه دی بلکي د بنزو کور دی هر څوک يې کالخواي دي، دوهم ټکی دادی سپين وايي چي د مخکو ډېره برخه بايد په ده پوري تکیه وکړي ځکه چي د ده مېريزي وروڼه خو ټول کمکيان دي او داسي خطر موجود دی چي د دوی د ميندو د لاسه به دا مخکي وړيا او يا په نه څه ووځي."

"ښه-ښه! اوس په مطلب ورسېدلې ده د دريمي ميري زوی خو هم اوس ښه لوی غوندي معلومېږي. زما په خيال پر خان به گرځېدلی وي او يا به ژر وگرځي."

خان لږ څه په جدي لهجه بيا ورته وويل:

"ته هغه څه کوې ملا صاحب! زموږ مقصد خو دادی چي سپين ته يو څه گټه راوړو ځکه چي سپين لوی ځوان دی او په ښه او بد پوهېږي نو دی هم داسي سړی نه دی چي د چاښه وروڼه گرځوي."

ملا صاحب لږ څه شهيد غوندي سو او په داسي ږغ يې په وينا خوله پرانيستله چي په هغه کي د ده پښېماني او عذر غوښتل ښکاره معلومېدل.

"صاحبہ! حافظہ مي نوکی خرابہ سوې غوندي ده که کومه ناپړيته او داسي خبره وکړم چي نه سره لگېږي نو تاسي ما وبخښئ".

د دوی دغه مر که هغه وخت لږ څه غږنده غوندي سوه چي د سپين خور پتنوس په لاس رانوتله. دغه چای د ملاصاحب لپاره دی. ملاصاحب غوښتل چي موضوع وځنډوي خو خان ورته وويل چي:

"دغه کوچنی نجلی د سپين خور ده. مور بايد خپلو خبرو ته پسې دوام ورکړو".

ملاصاحب بيا سر کښته واچاوه او ورويې د خان سره وويل

چي:

"مور خود دې جانداري په کارونو کي دومره لاس نه لرو، خان صاحب ستا خوښه ده هر ډول چي تا او سپين سره غوټه کړه زما خوښه ده".

ملاصاحب چي دا خبره خلاصوله نويې پيالو ورپورته کړه ځکه چي چای ډېر تود و دده سونډان ژبه او تالو پرې وسوځېدل او هم په دغه سبب يې (سور) ټولو واورېده. په سترگو کي يې اوبسکي وگرځېدلې. خان د دې لپاره چي ملاصاحب په خان پوه نه کړي چي دده په سوځېدلو پوه سوی دی او هم د دې لپاره چي سپين ته دده په کار کي د ملاصاحب د مرستي او رول اهميت وښيي په يو آرام برغ يې پوښتنه وکړه:

"هغه ورځ د کوز کلي څخه څو کسه راغلي وو او ستا پوښتنه يې کوله چا راته وويل چي دهغوی پر کومه کونډه باندي دعوه ده نونه يم خبر چي هغه دي څرنگه کړه؟".

ملا صاحب په داسي حال کي چي له جيبه يې ژبړي غټي تسپې چي د سدری په غوټه پوري تړلې هم وې را وايستلې او هغه يې يو دوه درې پلا کښته او پورته کړې او ويي ويل:

"هغه خود (لالې) اکاچې په ژمي کي مړ سو بنځه وه. ميراث خور ويې پسې اخيستې وه. ورته ويل به يې چي په خپل قوم کي مېړه وکړه. خودا خورا سپين سترگې بنځه وه او دې خبري ته تن نه بردي. ددې خيال دی چي په يوبل ځاي کي دخپلي خوښي مېړه وکړي. نود (لالې) اکا تربرونه او د کوندي ورونه راغلي وو او پوښتنه يې راڅخه وکړه چي په دغه خصوص کي څه وکړي؟. شريعت څه وايي؟ ما هم په ډانگ پيلې ورته وويل چي شريعت خو وايي چي کونډه دخپل واک او خپل اختيار خاونده ده. هر چيري چي مېړه کوي کولای يې سي. خودلته يوه خبره بله هم شته هغه داچي د قوم رسم و رواج هم يوشی دی. زموږ پلرونو او نيکونو داسي راتېره کړې ده چي بايد کونډه په خپل کاله کي خوندي سي او آب و پرده يې وساتله سي. خو خلگ اوس ډير سپين سترگي سوي دي. د عالمانو خبره نه مني. د بنځي ورونه پرله غور څار سول او په دې خبره خورا پرله واوښتل.

بيامو فيصله پر دې باندې وکړه چي زه او (خان صاحب ته اشاره) به يوه ورځ سره کښېنواو ددوی تېره به وکړو".

خان صاحب بيا ورځنې پوښتنه وکړه:

"څه پوري شته او که لڅ لغړ دي؟. ماچي اورېدلي دي د بنځي پلارگنی په غوښه ده او شپه يې ښه تېرېږي. ته وايې څه به په جوړ سي؟. په خبره ارزي او که به خوسي موچنې په کي وشلوو او څه به لاسته رانه سي".

ملا صاحب يو څه و مسل او په يوه او بل کناتي سو او په يوه پاسته غوندي ږغ يې وويل:

"دوی خو په خپله سپين هډوکي دي د ماښام تبي يې نه باندي کېږي او تر کورونو يې سپي په منډه او په غپ تېرېږي. زه حيران يم چي تا ولي دلته د دوی د شتمنی او يا نېستی پوښتنه وکړه. کونډه په خپله هر شی دی او هر څه په جوړېدای سي. خو مور دي خدای وساتي چي په چابه په جبر او زور يوشی جوړوو. خو دا هم وایم که چا څه راکړل ایسته يې نه غور څوم او که يې رانه کړل پسې غور څم نه. خالق رازق دی. چي خولې يې راکړې دي رزق به هم راکوي. تر اوسه خويې ښه رارسولې ده له دې څخه وروسته به هم الله يادوو".

بيا خان سپين ته خير سو او ورته ويې ويل:

"ته ورسه ستا د مرحوم پلار کالي هر څونه جوړې چي يې وي دهغه کوټونه، اوږده کوټونه، پوستين، پگړی، خولی او نور هر څه چي ده استعمالول هغه راوړه چي ملا صاحب ته يې ورکړو ځکه چي د علماوو خوښي او رضایت د دين په لاره کي يوه غټه کاميابي ده. دا دي ښه کړي دي چي آس دې صاحبزاده صاحب ته ورکړی دی هغه هم دعاگو دی او تل پر مور و تاسي نظر ساتي. زما مشوره هم دغه ډول وه".

ملا صاحب په دې وينا باندي د گل غونډي وغوړېده او په داسي حال کي چي له خوشحالی او ښه زړه يې غاړي بوږېدې ووويل:

"خدای تعالی ځکه تاسي ته په رحمت کتلي دي، او تاسي يې په ټولنه کي درانه کړي ياست چي تاسو علماوو ته په درنه او د قدر په سترگه گورئ. که دغه تاسي خانزاده گان او دلوی زړه خاوندان نه وای نو د علماوو د شپې تېر خوبه خورا سخت و. عام خلک خو عام دي. په هيڅ نه پوهېږي او نه څه کوي. دوی په خپل ځان پوري پکو دي، نو د عالمانو سره به څه وکړي.

زماښه په ياد دي چي په دغه کلي کي نژدې لس دوولس کاله پخوا شپاړس شلي کسه اوسېدل، او هر چا به يوه کوچنۍ کوچنۍ ټوټه مخکه درلوده کله چي به دريشو وخت راغی نو ته باور وکړه (سپينه زويه!) چي دخپل زکات په راټولولو به مي نوکان ووتل او هر چا به خورا سپين سترگي راسره کوله خو ځکه چي ددوی نېتونه ښه نه وو، او پر علماوو باندي يې دومره نظر نه و، نو د هغوی مخکي خدای پاک ستا پلار ته ورکړې او هم خان صاحب په کي بې برخي نه سو، اوس خو په پوره زړه او آرامی سره خپل زکات په لاس راخي او له ډېرو خلکو سره لاس په گړپوان نه يم".

کوم وخت چي يې دخپلې دغي وينا تاثير په دوی دواړو کي په زړه پوري وليد نو ملا صاحب بيا خبره شروع کړه:

"پر وانه لري، اوس به د ښځو لاس اړ وي کالي به بيا ماښام چي ډوډی وخور له سوه راوړې. ماداسي بلل لکه په خپل کور کي او اوس يې هم ډول بولم".

په دغه وخت کي خان په يو ژور فکر کي ډوب و.

ملا صاحب چي کوم هوکې وانه ورېده نويې بيا خبره غبرگه کړه او ويې ويل:

"وپوهېدې خان صاحب! کالي به وروسته له هغه چي د ماخستن ډوډی وخور له سي رابه يې وړي، اوس به د ښځو لاس بند او اړ وي، څرنگه سپينه زويه! دغسي دي نه ده خوښه؟"

هو ملا صاحب! هر ډول چي ستا او د خان صاحب خوښه وي هغسي زما خوښه ده.

بيا ملا صاحب ناڅاپه له خپله ځايه تر وره دباندې نظر واچاوه او په مقصر غوندي برغ يې وويل:

"د دنيا په کارونو کې ورک يم، لمونځ او اودس خومي هېر دي.

خان صاحب ته او سپين دلته کښېنئ، زه به لمانځه ته ولاړ شم، او مقتديان به راته گوري، ماچي د مازيگر او ماشام جمعې ورکړه نو به راسم او که ستازره غواړي او ماجت ته راځي نو پوره به ښه وي بيا به دواړه ډوډۍ ته راسو".

"ملا صاحب ته ولاړ سه زه به همدلته لمونځ وکړم او يوه گڼۍ به له سپين سره نور هم وږغېرم ترڅو چي ته راځي موربه ښې لاري چاري درته څارلې وي".

ملا صاحب سمدلاسه ولاړ سو او خپل څادري يې پر خان راتاو کړ او له بسم الله ويلو څخه وروسته له وره څخه ووت.

سپين له ده سره د انگړ تر وره پوري ملگري وکړه او بيا بېرته راوگرځېده. خان پر نيالي باندي ستوني ستغ پروت او د خوني چت ته يې په خير - خير کتل. کوم وخت چي يې د سپين د رانوتلو کړ پار واورېده نو سمدلاسه يې پښې راټولې کړې او لږ څه يې د ځان وضعيت سم کړ.

"سپينه ته خو ډېر طالېمن يې، ستا لپاره مي خورا ښه او په زړه پوري لاره وسنجوله چي دهغې په اثر هيله کېږي چي فايده به وکړي او د کور او کاله له جنجالونو څخه به دي اوږې سپکي سي، که څه هم د لاره لږ څه کېږه وږه ده خو دومره درته واييم چي څرنگه چي ستازره وي هغسي به دي چيته وسي، اوس خداي پاک ښه موقع په لاس درکړې ده، نور وروڼه دي کوچني دي، ته کولای سي چي اوس خپل موټ کول (ښکل) کړې او هغه مخکي چي ته يې غواړي ځان ته کړې او بيا په بې غمه زړه واده وکړې او د يو خوږ ژوند څښتن سي".

سپين په خورا مينه ورت ته رانزدې سو او په داسي حال کي چي ده پر څنگواښي يې څنگلې ولگولې ورت ته وويل:

"ته خو زموږ مور او پلار يې، بابا به تل ستا صفتونه راته کول اخر چي په خپلو سترگو مو وليدل او هغه مرستي به يې تل يادولې تابه په محکمو کي له هغه سره کولې، نوزه پوره يقين لرم چي ته زما په څېر فکر کوي او زه به هم ستا لارښودنه هېره نه کړم او هر څه چي مي له وسه وسي هغه به در څخه ونه سپموم، نوزه خو هم اخر پښتون يم او پښتنې زېږولي يم."

خان ورت ته وويل:

"په دې کي به د ملا صاحب صلاح او مشوره هم واخلو، فکر کوم چي هغه به هيڅ په کي ونه وايي.

سپينه! تايو ښه کار په نظر کي نيولی دی چي هغه دا وچي ملا صاحب ته دي دخپل مرحوم پلار کالي ورکړل، زه لږ څه زړه او نازړه وم، ما ويل تابه بل چاته ورکړي وي او يابه پر ناگاره سپي چي نه شته او هغه دي دلاسه ايستلي وي، اوس موږ کولای سو چي په دغه کاليو د ملا صاحب زړه راوښسو، ملا صاحب خو حقداره دی، بل دا چي ډېر عمر يې دلته تېر کړی دی تل په مړي او ژوندي، په غم او ښادی کي راسره شريک او حاضر دی، بل دا چي يو عالم سړی او د خدای دلاري څخه خبر او د نبي په مسند او مسله باندي ناست دی او زموږ او ستاسو دعاگانې بلل کېږي، که د ده لارښودنه، نه وي او د ده وعظونه او نصيحتونه، نه وي نو والله چي دغو خلکو خوبه چي ټول له لوږي کېږي کوي په خپلو منځو کي خوړلي وای، زه چي خان يم په ياران يم ته چي بدای او شتن يې او دا دومره ملکونه جايدادونه لرې خپل عبادت، لمونځ او اودس کوي چي په هغه جهان خدای ښه جنتونه درکړي نو ته دا ماته وايه چي گواکي زه ستاسي په قدر نه پوهېږم؟ په هغه ورځ

باندي مي ستا خبري هم پر زره د کاني کربسي دي چي تادوی ته وويل "د خدای امر خودادی چي ملا صاحب درته واوراوه ټول خان ته مسلمانان وایاست باید هغه د زره په سترگو ووينی او د زره په غوړو ويې واورى. که نه وي نو والله خوبه د خپلو کوټو تنبې در پسې ټينگي کړم او ټول خوبه په بنديخانو کي وراسته کړم. تاسو څه خيال کړی دی، شکر دی پاچايي شته، عدالت شته". ټول د دې خبرو په اورېدلو غلي غوندي سول او په هغه ورځ مور د خلگو له خپېرې څخه خلاص سو....

سپينه! خبره بلې خواته ولاړه خو په دې خوبس يم چي پر بده خوانه ده تللې په دې ډېر خوبس سوم چي ستا داشيان ټول ياد دي. دابه دي هم په ياد وي چي په هغه ورځ يوه کوچنی شانته نښته هم وسوه چي زماناظر (گنډ) هم په کي ژوبل غوندي سو او د هغه په عوض مو څومره کسان کش کړل او څومره موبنديان کړل خو دا زښته سپين سترگي خلگ دي، هر څومره چي يې په سر ټکوي هغومره دوی نور هم خپل شدت زياتوي. ته څه فکر کوې چي غوندي خلگ اوس په کراره دي؟ زه درته وایم چي دوی هماغه خلگ دي کله ساړه سي خو مري نه او لږه موده وروسته بيا تاوده سي. خپر دي وي زموږ وستاسي ژوند دي وي په نړۍ کي خوهر څه پېښېږي. دغه ټول د همدغو يارانو په زور خوري. ته خولا اوس هلک يې تجربه دي کمه ده، ستا پلار دي خدای وبخښي په دغو خبرو يې ښه سر خلاصېده".

صاحبه! ماته مي پلار ډېر څه راښودلي دي. هغه لاشه کوې زما په خپله ډېرې خبري په ياد دي اوس خو زياته کوچنی نه يم زما والله که هغه ورځ هېره سي چي څو کاله پخوا زموږ بزگرانو زموږ لنگي غواوي حلالې کړې او زموږ په چمبري يې يمان

را اخیستی او غوښتل یې چې زموږ کور ته اور واچوي. د دوی نارې تر اوسه پورې زموږ په غوږو کې دي چې ویل به یې:

"زموږ مخکې دغه سوايي خور په نه څه راڅخه تر لاسه کړې دي، موږ بېرته خپلې مخکې غواړو او داسې نور..."

او داسې هم نه هېرېږي چې کوم وخت چې ته او ملا صاحب په دغو خلکو رابنکاره سوئ او یو څو خبرې مو ورتې وکړې دوی داسې ساړه سول لکه چې په اور باندې یخي اوبه توی سي. او په هر یوه لکۍ وڅړېده. په تېره بیا د ملا صاحب دا کلمات خومي تر اوسه په غوږو کې ازانګه کوي چې او خلکو برخې ازلې دي، ورکړه د خدای ده، تاسې ولي ناروا کوئ او پر دې سړي باندې راغورځئ! نه مودې اورېدلي چې: "باخدا د اداگان ستیزه مکن". یعنې چاته چې خدای پاک ورکړې وي دهغه سره سیالي مه کوئ. تاسو ته به خدای په هغه جهان کې عوضونه درکړي. تاسې ولې په دې مرداري دنیا پسې دومره ګرځئ څرنگه یې ښه ویلي دي چې: "له پېښې تېښته نه شته". اوس هم دا درته وایم چې داسې بې خبره خلګ شته چې تل په دې فکر کې دي چې څه وخت زموږ او ستاسې بېرې واړوي".

له یو څه ځنډ او مکث څخه وروسته خان خپله خبره پسې اوږده کړه او وې ویل:

"ما چې کومه لاره چاره ستاد ښېګڼې لپاره لټولې وه هغه دا ده چې تاسې سره وېش وکړئ.

دوې ښې دي یوې خواته سي او دوې ښې دي بلي خواته، ته په خپله هغه میره له ځان سره کړه چې دهغې یو زوی او یوه لور ده. په وېش کې به زه او ملا صاحب دواړه ناست یو، هغه مخکې چې ته یې خوښوې هغه لا اوس وټاکه چې موږ یې د درېمانو په توګه تاته در په برخه کړو. وروسته له څو مودې به دي میره یو

چېري خرڅه کړې، لور به يې هم يو چاته ور کړې. پاته سويو زوی يې هغه به هم بيا په يوه بلا وخورو او په دغه ډول به د هغوی د ټولو برخه هم تاته درپاته سي. دا بايد درته ووایم چې دا خود دې لوبي يوه برخه وه. بله برخه به يې داوي چې داسي چلونه بايد وسنجول سي چې د هغو نورو هلکانو مخکي هم تاته په لاس درسي. دا دوهمه برخه يې په تا پوري اړه لري. زموږ په مرسته ته اوس لومړنی برخه عملي کړه. دغه کار بيا اسانه دی. هيڅوک هم نه درپوهېږي، ميره دي ناوې ده، هغه به له مېړه ژوند نه سي کولای. مېړه به هم په داسي ځای کي ورپيدا کړو چې بيا د دغه ځای مخ ونه ويني. پلار گنی يې هم عاجزه او خواره ده ځه نه سي کولای اونه ستامخي ته درتلاي سي. ته په دې خبره باندي ښه غور وکړه. که دي دا خبره خوښه سوه نو موږ به د دي د عملي کولو لپاره په تفصيل سره نقشه در جوړه کړو".

سپين يوه گړی د ژور فکر په سيند کي لاهو سو. چې راپر سد کېده نو د خان د خولې څخه يې دا خبري بيا واورېدلې:

"هو يوشی به کوې هغه دا چې څوک ستا په دې خبره پوه نه سي، ځکه چې په دغه وختو کي خلگ دومره راته په ښه نظر نه گوري لکه چې پخوا به يې کتل، په تېره بيا په دغو وختو کي خو يو څه به لاري او بهي سره پيدا سوي دي چې خورا ښو بېدلي دي او دهیچا حق نه پېژني، نه سپين کالي پرېږدي اونه د علم خاوند. دوی تل وايي چې همدغه بډايان، خانان او ملايان د خلگو دښمنان دي. که دي له مور سره صلاح کوله هم يې وکړه خوله دې کبله چې ښځي لږ څه ناقص العقله غوندي دي، نو زما په فکر ته په خپله چرت ووهه او بل څوک په ځان مه پوهوه په دغه خصوص کي ما د ملا صاحب سره هم تر يو حده پوري خواله کړي دي نور به يې هم سر په خلاص کړم".

د سپين سترگي و برېښېدلې او په خان نه يوهېده چي دغه تجويز د خوشحالي دى او که د غم. خودې ټکي يې له زړه څخه ښه ځکه وکړه چي ميره او خور خوبه واده کړي او د دوى د مخکو حق به هم ده ته ورپاته سي.

هو! د دوى برخه به هم ده ته ورپاته سي، هغه څه لږ او کوچني جايداد نه دى. دا چي د دانور و برخه به هم په يوه نه يوه چل سره تر لاسه کړې. د ده په مغزو کي يې خورا خوږې هيلي وړپيدا کولې، د دغو هيلو تر سر رسولو مسله خورا اسانه او تر لاس لاندي ورته ځلېدله. ځکه چي خان صاحب او ملا صاحب او هم غالب گومان دى چي صاحبزاده صاحب به هم د ده هر ډول مرسته او ملاتړ وکړي. خو اوس به بيا په دغه چرت کي وي چي په خپله دوى به څومره او په څه ډول ځني وغواړي. کله به يې په زړه کي ويل چي په ښکاره او ډکه خوله پوښتنه ځني وکړي او هر څه چي لازم وي هغه به ورسره وټاکي چي بيا وروسته دومره غوښتنه ځني ونه کړي چي تر (مزيې شکرانه) ډېره سي. خو بيا به يې د خان سره ويل چي اوس يې پرېږده کوم وخت چي کار وسي او ټول خطرات تېر سي نو البته هغه وخت به يې خوشحاله کړې. يوه لوېشت مخکه که راوگټي نو هم تر هر څه ښه ده او هيڅ قيمت نه لري.

سپين بيا په يو احترام لرونکي ږغ وړ ځني پوښتنه وکړه:
 "زما د دغه ميرې پلار گنى که څه هم خواره ده او څه نه لري خو کلک خلگ معلومېږي. که يوه پلا په لاره کي راته ودرېدل او پښې يې ټينگي کړې نو بيا به څه کوو؟
 دوهمه خبره داده چي ته وايې هلک به په يوه بلا وخورو. که چېرې خلگ او ماماگان يې راخبر سي نو څه ځواب به وايو. دا

سوالونه مي ځکه دلته وکړل چي بڼه ده دهر سي تری اوس لا وټرلی سي .

خان ورته وويل:

"زويه! ستادا پوښتني او لارښودني داسي دي (لکه لمسي چي انا ته... ورنښي) مادغه ټول اړخونه څپرلي دي او دهر مشکل لپاره مي په زړه پوري لاره موندلې ده. هغه کورنۍ څه کولای سي؟ که په دغو ټولو کارو سر تر پایه خبر سي نو بيا يې هم څه د لاسه نه کېږي ځکه چي موږ په سر وکي پر بېښ يو، که لاړ سي عرض وکړي نو دا خو زمانسوار هم نه دی ځکه چي شکر دی غرانونه شته چي ويې شيندو. يوه خبره به زه درته وکړم چي نن ورځ غران هر څه کولای سي، او هر ډول درنه ډبره او چتولای سي، زموږ پارسي ويونکي وروڼه خو اوس پيسه (مشکل کشا) بولي که چپري (خدای دي نه کړي) ډېره سخته راغله نو صاحبزاده صاحب او... صاحب خوشته، دوی چي مازي سترگي وښوروي هغه کار د خدای په فضل سره بيا سوی وي.

يه زويه! په دغو خبرو پسې به نه گرځې، که دي زړه غواړي چي بڼې حاصل لرونکې مخکي او شنه باغونه ولري او له دغه اړخه دي هم زړه نور ډاډه سي نو دغه کار وکړه، او بيا سو که ورته کښېنه او خدای يادوه."

له لږ څه ځنډ څخه وروسته خان بيا پرېغ کړل:

"ته په خپله ملا صاحب ته څه مه وايه هغه به زه په خپله ژبه پوه کړم، ځکه ته به په داسي ژبه ورته ووايي چي وبه ترهيري."

په دغه وخت کي سپين ته خپل اکا ميرامد ور په زړه سو او لکه نابيره چي يې د خپل مقصد په لاره کي يو لوی مانع ليدلی وي، پرېغ يې کړه چي "د ميرامد کا کا څه تری ترې؟".

خان دستر گو په کونج کي ورته وکتل او وې ويل:

"هغه زما په زړه کي دومره اهميت نه لري، په خپله دی خورا سپين بړی دی. دا گومان نه کېږي چي تر ډېره دي ژوندی وي، د داسي کارونو اجرا کول خو وخت غواړي، داسي نه ده چي نن موږ وويل او سبا يې سمدستي اجرا کړو. هر کار خپل يو ترتيب لري.

دوهم ټکی دا دی چي ته خبر يې چي ميرامد او ستا پلار له شلو پنځه ويشتو کلو را ايسته هيڅ خبري نه سره کولې. دالاڅه کوي چي يو د بل په مرگ خورا خوشحاله وه.

گومان کوم چي کيسه به يې ستا ټوله په ياد وي، اوس هم ميرامد وايي چي زما ټول حق ده وخور او زه يې لڅ لغږ وشم. له ماسره هم څه خبري نه کوي او کور مغزی راسره گرځي. ځکه چي دی دغه فکر کوي او هر چېرې وايي چي ما دده له ورور سره د ده په خلاف مرسته کوله. نو د ميرامد زړه له تاسي ټولو څخه تور دی، ډېر ځلي يې ويلي دي چي که ټول اور واخلي زه به سترگي ور کېږي نه کړم.

په دې څو وروستيو ورځو کي چي ځي او راځي او يادي د پلار پر مړي باندي دومره هغې خوا او دې خواته غورځېده مقصد يې دا و چي دی هم کوم شواروز (شبانه روز) مځکه په لاس راوړي، او په دغه اړ دور کي دی هم يوشی تر زامه کړي".

خو دوی په دغو خبرو اترو بوخت وو چي ملا صاحب بېرته له ماجت څخه راغی، ځکه چي دانگر ور تړلی نه و بې له کوم ټک او ټوک څخه سيخ هغې خونې ته روان دی چي هلته لومړی خان او سپين سره ناست وو.

کوم وخت چي ملا تر لومړي انگر تېرېده نو لږ شان ته څوږ يې تر غوږو سو او پرېکړي پرېکړي ټکي يې تر غوږو ورځي چي

ځيني يې اوري او ځيني نه، مثلاً يو ځل يې د يوې ښځې بړغ داسي واورېده چې ويل يې "سپين سرې (مقصد يې د سپين مور وه) خو لکه چې کوم چل يې جوړ کړی دی چې ځان ته يې لوگي راخپږي او څه پخوي، څوک يې مېلمانه دي؟".

يو بل بړغ: "د چرگانو کفهارۍ و، خان... مېلمه يا صاحب...".

ملا صاحب چې په خونه ورننووت او په خپل ځای کښېناست نو په داسي حال کي چې له جيب څخه يې تسپې را ايستلې سپين ته يې وويل:

"ته خود کور او کاله مشري يې اوس د خپل پلار په ځای ناست يې، د ټولو خلکو سترگي تاته دراوري، ماڅو ورځي پخوا اورېدلې وه او اوس مي هم تقريباً په خپله يقين راغی چې ستاسي په کور کي څه لږه بې انتظامي ښکاره کېږي، هلک، ښځه او کوچني ټول په خپل سر غوندي راته معلوم سول، که دغه وضعيت (خدای دي نه کړي) پسې اوږد سي نو ستاسي د کورنۍ نوم به بدسي او تاسي ته به دنيا يې تاوانونه واوري. دا خبري دلته ستاد خبر لپاره درته کوم.

خان صاحب هم حاضر دی. که بدوايم دی دي راته ووايي".

خان صاحب په ښه مينه او توده لهجه ورغبرگه کړه:

"صاحبه! اوس زمانه تر ځان تېره ده، څوک د چا خبري ته غوږ نه نيسي، هر څه سرې دباندې کولای سي، خو کور او کاله ته چې راسي هر څه ورځني هېر سي او دلته د کاله د غږو په لاس لوبېږي، دا احمد شاه بابا دا خبره دي نه ده اورېدلې چې ويلي يې دي:

"ټوله دنيا مي ايله کړه بې د نغري له غاړي نه".

دلته زما مقصد دانه دی چي گواکي زه ستاد وينا طرفداري نه کوم او يادا وایم چي خپل کهول په واک کي درلودل ښه کار نه دی، بلکي مقصد مي دادی چي دغه کار که څه هم ډېر گران دی خو بيا هم بايد تر يوه حده پوري خووسي او زه هم ستاد وينا ملاتړ کوم".

ملا د خپلوی او همدردی په لهجه خپله وينا پسې اوږده کړه او ويې ويل:

"ستا خبره خو په سلو کي سل رښتيا ده، خو ځکه چي دايو لوی کور يادېږي او هر چا سترگي ورته نيولې دي نو دوی ته بېخي ضروري ده چي خپله لمن تل تر خپلو پښو لاندې وساتي او پرې نژدې چي خلگ دوی په ناوړه خوله ياد کړي، شکر دی غنم يې په کندوانو کي نه ځايېږي، په باغونو کي يې اسان سترې کېږي، لويه ډله مزدوران او بزگران لري، په ديندارۍ کي هم ښه دي خو که تر دې لاسه وای نو ښه به وه.

"غوړي چي هر څومره غوړ وي هغومره ښه وي".

زه چي ده ته څه وایم له لور پينې يې وایم، که دوی يعني دغسي شتمن خلگ په آب و عزت کي وي او ډوډی يې پنډه وي نو څرگنده ده چي زموږ هم عزت دی او ډوډی به مو پنډه وي، خو که دوی خدای دي نه کوي داسي نه وي او يا خوار وي نو توبه له دې لوچگانو يعني اوږه خلگو، اوږه خلگ خو په هيڅ بندنه وي".

سپين لږ څه سور او شين سو او بيا يې په يوه لاپو که غوندي ږغ ورته وويل:

"زه پوهېږم چي ستان نصيحتونه تل زموږ د فايدي لپاره وي، له دې کبله چي ستا پر موږ زړه خوږېږي او زموږ د هوسايي او نېکمرغی سره مينه لري، نو ځکه داراته وایاست، خو زه داله زړه درته وایم چي ما تل په دغه برخه کي ډېر کوشښ کړی دی او دا

مي هيله ده چي برغ مو دباندې ونه وځي خوڅه و کړم هيڅ خواته
مي مخ نه اوړي، دا ښځي يعني ميرې گاني مي وهلې او تر تلې هم
دي خو سره له هغه بيا هم دوی يوه پر بلي باندي دا ډول سره
غورځي لکه پيشياني. زه خوله همدې جهته دا غواړم چي ژر ځان
له دغه ډول ناوړو جنجالونو څخه خلاص کړم او هره يوه پر ځای
کښېنوم، او په خپله خپلې غريبې ته د خپل پلار په شان دوام
ور کړم، دغه کارونه به هم انشاء الله تعالی ستا او د خان صاحب په
برکت اجرا کړم."

دا خبره چي يې خلاصوله سمدلاسه يې د خپل پلار کالي
چي بايد له ډوډۍ خوړلو څخه وروسته يې ملا ته ور کړي ور په
ياد سول، او له خپل ځای څخه اوچت جگ سو. دواړو
(ملا صاحب او خان صاحب) ته يې مخ راستون کړ چي د يو څو
دقيقو لپاره اجازه ور کړي، دا جازې اخيستلو څخه وروسته
چټک مور ته چي په خاله (اشپزخانه) کي يې د مېلمنو لپاره
ډوډۍ تياروله راغی او ورته ويې ويل:

"ادې جانې! زما خو بېخي هېر سوي وو، د بابا کالي بايد
خوندي يو ځای سره ايښي وي هغه تيار کښېر. ده چي د ډوډۍ
خوړلو څخه وروسته سمدلاسه يې ملا ته ور کړو او هم درباندي
زېری کوم چي خان صاحب او ملا صاحب دواړه زموږ د گټې او
فايدې لپاره فکر او کار کوي، وايي چي د نورو مير وگانو او مير پزو
زامنو او لوڼو لاس به داسي وکاري چي د پای لوی باغ او د کڅ ښې
پستې خاوري مځکي به موږ ته په وېش کي راولي."

په دغه آن کي مور يې په خوله لاس کښېښود او په اشاره
يې پوه کړ چي د خالي په هغه بله برخه کي چي هلته لوی تنور هم
ايښی دی د دې دوهمه بن ناسته ده او کتو اېشوي، يوه اووه کلنه

لوري يې هم ورسره ده، ده پرته په عادي بزغ خولېر. شه سوکه ورته وويل چي:

"پروانه لري هغه خو په غوړو درنه ده شه به اوري، نجلی يې په دې خبرونه پوهېږي."

د دې وينا وروستی ټکی يې تمام او په چي د خالي هغې بلې برخي ته ورننووت او ميري ته يې وويل:

"دلته شه غواړې؟ شه ورکه شه په هر خای کي ستانا پاکه ارواح گرځي، يو چپري به درڅخه خلاص نه سم بلادي په دا پلن مخ سه."

لومړی تر هغه چي دا شه ووايي دهغې کوچنی نور و وپېدله او په ژړا سوه او د مور په څنگ ورننووله دا ځکه چي دوي ورځي پنخوا يې په خپېره دا ډول وهلي وه چي خوله يې په خاورو تللي وه بيا يې مېرې په قهر ورته وويل:

"زه دي وچ سه بابايي هم ته راباندي کوي؟ نن خود کتوي د پنخولو وار زماو، ډوډی مي هم د (جانان) په ماینې پخه کړه (جانان د دوی بزگر و). په خپله خوتاسي د خان لپاره چرگان غځولي دي او وريجي پنخوي، بززی او غړومبی لا پر مالري؟ دابد وکر دي خاوري شه."

د سپين مور سمدلاسه ورته وراغله او بې له دې چي لېر شه د ادب مراعات وکړي په ښکښلوي يې خوله پوري کړه. نزدې وه چي خورالويه ماره ځينې جوړه سي، خو سپين دوی سره پوري وهلي او خپله مور يې پرته د خالي دابلي برخي ته راو ايستله، بيا يې مور ورته وويل:

"کالي له ماسره نه شته هغه خودي د کشري مېرې سره دي، زه په خبره يم چي کالي يې ټول يو خای کړي دي او په (گوگو) کي يې ايښي دي."

يوه ورځ يې ماته هم وويل چي کالي يې نغښتي دي او که سپين هغه چاته ور کول نوله ماڅخه دې يوسي خو په دې خو وروستيو ورځو کي داله ماسره يوڅه پرسکه ده. او که يې نه در کول نو نېغ د (گوگو) خواته ور تېر سه او په خپله يې راواخله".

سپين په دې و وېرېده چي د آب مېلمانہ يې يواځي په کوټه کي پرې ايښي دي او په خپله د ښځو د دعوو او جگړو په جال کښېوتلی دی نو هغه په بېرته دهغې مېرې د خوني خواته ور تېر سو. او دا يې د خان سره غوټه کړې وه چي که يې په سمه درنه کړل نو سمدلاسه به په کي لوېرې، او داسي به يې وهې لکه....

خو د سپين ستوري لوړ و. کوم وخت چي دی ورته دهغې مېرې په خونه کي يې يوه کوچنی اته کلنه ميرېزی خور ناسته وه او سپين ته يې وويل:

"ادې اوس دستي د دلو ادې کره ورغله راځي".

سپين لږ څه په تريو تندي ورته وويل:

"د بابا کالي يې چېري ايښي دي؟".

نجلی له واره د (گوگو) خواته ورغله او هغه کمبله يې پورته کول غوښتل چي پر گوگو کي يې ويږ راڅړولي وو. خو وس يې پرې ونه رسېده او ورور ته يې وويل: "دلته لالا!".

سپين سمدلاسه ټول کالي له گوگو څخه راوايستل او د خوني پر غولي باندي يې واچول، بيا يې نو په خورا خوشحالی او د برياليتوب په برغ وويل:

"زرغونه شې خورجانې!".

هر کله چي کالي ډېر وو نو هغه يې په دوه پلا يووړل.

ملا صاحب چي سپين تر کاليو لاندي بار وليد خورا خوشحاله سو او تندي يې ويږ سره ولاړ او له ډېري خوشحالی څخه يې تقريباً غاړه سره مښتي وه. خو په زحمت يې ورته وويل:

"سپينه زويه! پوري سترى سوي به يي؟، تا خوبه كشرانو ته ويل چي دغه كار و كړي".

خان صاحب باندي را برغ كړل:

"ملا صاحب خودي اوس وغټاوه، سپينه! د اسقاط دورخي كسات دي ورو كينښ، ملا صاحب ما خودرته وويل چي د مرحوم په مېنه خلك پاته سوي دي او داسي هم نه ده چي ته به واسپېره ډاگ دي".

سپين بيا د باندي راوتل غوښتل چي ملا ورته وويل:

"له خبره؟ راسه كښېنه".

"نور لاهم شته چي هغه راوړم نو به بيا كښېنم".

په دې چي ملا صاحب له ډېري خوشحالي په كاليو كي نه خايېږي خان صاحب وپوهېده او په يوه احسان اچوونكي لهجه يې وويل:

"صاحبه! پرېږده چي هغه هم راوړي، زما هم دغه اټكل و چي نور كالي به هم وي، ځكه مرحوم خويو او پره مزدور او يا بزگر نه و چي خلك بايد د دوي د غاړي كالي سمدلاسه سوخي چي له سپرو، خيرو او ناروغيو څخه خلاص سي".

د خان دا پورته وينا چي تمامېدله سپين بيا په كاليو بار راننوت او په هغو پخوانيو كالو باندي يې واچول.

ملا صاحب دې منظرې خورا خان ته جذب كړ او بې له ارادې يې وويل:

"شكر دى خدايه چي په دين د اسلام يو، خداى خوموږ او تاسي ته هر څه راكړي دي خومازي موږ يې د ليدو سترگي نه لرو، الله تعالى...".

په دې ځاى كي خان صاحب دده خبره غوڅه كړه او ورته يې وويل چي:

"که دي خوبنه وي لومړی تر ډوډی به کالي وگورو. خو که سپين وايي چي ډوډی بېخي نژدې او تياره ده نو البته وروسته له ډوډی به يې وگورو".

سپين و مسل: "ډوډی هم نژدې ده".

ملا صاحب وويل:

"په کتاب کي يې راوړي دي چي (لومړی طعام او بيا کلام) د کالو کوټه خو درنه ده او لويه برېښي. که اوس يې له ليدو پيل وسي داسي ژر به يې خلاصه نه کړو خو په مړه گېډه چي دغه کار وسي خورا به خوندور وي. خوبيا هم که ستاسي خوبنه وي".

خان صاحب غوښتل چي څه ووايي خو ملا صاحب بيا خپله خبره پسې اوږده کړه او ويې ويل:

"موږ او تاسي بايد په هر حال شکر وکارو چپ له کفره. خان صاحب که مي له زړه پوښتي د پښتو متل دی چي (په گاخري يې نه يم په خرپ يې يم).

صاحبزاده صاحب خو زموږ او ستاسي د سر سترگي دی او لوی روحاني سړی دی. خو داهم بايد ووايم چي موږ هم د نبي په مسئله ناست يو.

هغه بله ورځ چاپه خبرو کي ياده کړه چي سپين د خپل پلار آس سره دټولو اسبابو هغه مبارک ته ورولبړه. په دې خو خورا خوشحاله سوم چي بې ځايه گام نه دی اخيست سوی او زما او دده به منځ کي هيڅ توپير نه سته خو لږ څه مي دا زړه راته لږ سو چي زه خوبه يې هم يادولم. بې له دنيايي او مادي مرستو چي ماله مرحوم سره کړې دي، ټول عمر يې امام هم وم. په کور او کاله کي هم خان داسي لږ غوندي بې سپکه راته ښکارېده، خو اوس تاسي او سپين د زړه پر پرهار باندي پنډکی راکښېښوده.

خدای دي تاسو ته په درنه سترگه وگوري. خدای مو جنتونه
ځای کړه.

مور سپين پگړي خو ستاسي دعاگويان يو، تل ستاسي بڼه
او بری غواړو“.

ملا صاحب خپله خبره په مشکل سره خلاصه کړې وه، چي
د سپين خور گډوه او چلمچي راوړل.

خان صاحب دواړه وزرونه اوچت کړل او په داسي حال کي
چي سترپاييې کښله وويل:

”يو چري له ملا څخه پوښتنه وکړه چي په نړۍ کي کوم
ساز خوند کوي؟ ده ورته وويل چي د چلمچي او گډوې ساز تر هر
څه بڼه خوند کوي. ځکه دغه ساز د نعمتونو د راوړلو څرک وي نو
اوس هم د گډوې او چلمچي شرنگهاري خورا خوند وکړ“.

ملا صاحب په داسي حال کي چي د خپل لاس تسپي يې
سره غونډولې او جيب ته کولې يې وويل:

”ته بڼه وايي په کتابو کي يې د خوړلو او څښلو د شيانو
تعريف خورا ډېر راوړی دی، خو اوس که رښتيا درته ووايم زمانه
اخړه سوې ده په هيڅ شي کي خوند پاته نه دی، له هر شي څخه
برکت تللی دی، له انسانانو هم سپک ختلی دی خدای مودي
ايمان ته خپر کړي“.

ده چي دا خبره تماموله د سپين خور له مخه چلمچي ورته
کښېښود. ملا صاحب اشاره ورته وکړه چي لومړی خان صاحب
ته اوبه ور واچوي. خو خان صاحب لږ څه په جدي لهجه وويل:

”په داسي ځايو کي خو لومړی حق د علماوو وي، علما خو
زموږ د سترگو تور دي، که دوی نه وي نو نړۍ نه شته هر څه به
وران ويجاړ سي. په تېره بيا زموږ د خانانو لپاره خو خورا مرستيال
بلل کېږي. ورواچوه نجلۍ ملا صاحب ته اوبه ورواچوه“.

ملا په داسي حال کي چي لاسونه يې اوبو ته ونيول غاړي يې تازه کړې او په خواږه برغ يې وويل:

"سپينه! ما تاته د کور او د کاله د ښه انتظام په خصوص کي څه وويل خوبيا زموږ په خبرو کي نوري خبري راکښېوتې، نو مقصد مي دا و چي زه اوس دلته راتلم د ښځو برغ مي تر غوږو سو چي ما گومان و کړ چي دوی له شنه زړه خبري کوي نو ما هغه وخت له خان سره فکر و کړ چي کاشکي له دغسي لويو کور و د ښځو برغ په زوره نه اورېدل کېدای او هر کار يې په پته خوله اجرا کېدای".

کوم چي کوندری وغوړول سو او ډوډی پر کښېښودل سوه او ملا صاحب ډوډی ته راپرته کېده نويې بيا خپلو دواړو ملگرو (خان او سپين) ته وويل:

"لومړی تر دې چي په ډوډی پيل وسي (بسم الله) ويل، د ډوډی برکت زياتوي او کوم وخت چي ډوډی وخور له سي نو (شکر) ويل د نعمتونو د ډېر والي سبب کېږي، که څه هم دغه ټکی ما تاسو ته څو-څو ځله ويلي دی خو دلته مي ځکه بيا درته په ياد کړ چي ډوډی راوړله سوه".

د ډوډی له خوړلو څخه وروسته ملا صاحب د لاسو د پرېمنځلو څخه وروسته د کالو خواته چي سپين د خوني په يوه گوټ کي کوټه کړي وو ورغی او لومړی يې پوستين راپورته کړ. دغه پوستين د گيدرو او خوراښه خر، ورېښمين پوښ يې درلوده. د گيدرو په وړيو يې لاس وواهه او دا چي تارونه يې خورا پاسته او په زړه پوري وو خوشحال سو، بيا يې د کاليو هره ټوټه را اخیستله او بلې خواته يې کښېښودله.

خان صاحب هم ورغی او د پوستين او د اوږده کوټ صفت يې خورا ډېر وکړ او وې ويل:

"ملا صاحب اوس نوله هري خواری ووتلې، خدای داسي سيان در کړل چي په خوب کي دي نه ووليدلي. خدای دې دپلار برکت په سپين باندي کښېږدي، او توفيق دي ورکړي چي هغه رويه چي دده پلار له ماو تاسره درلوده پسې تعقيب کړي. زه دا نه وایم چي ښه رويه او ښه کړه وړه يواځي له يوې خوا کېدای سي زما مقصد دادی چي تک خوله يو لاس نه خېژي. نوموړ ته دي هم خدای وس را کړي چي هغه څه چي د سپين خوښه وي هغسي وکړو. په تېره بيا څرنگه چي ما ورته وويل. زموړ د داسي ښو کولو او مرستي وخت خورا نژدې دی."

په دې آن کي د سپين مور او دوه نور کوچني وروڼه راننوتل، او لوبښو او کوندري د ټولولو هڅه يې وکړه. خان صاحب دا پورته خبري چي د دعارنگ يې هم درلود د سپين په مور باندي خورا ښې ولگېدې او خان صاحب ته يې وويل:

"سپين خولا اوس هلک دی په ټولو چارو او کارو دومره پوه نه دی، که څه هم دده پلار ډېر کوشښ کاوه چي دی ښه (باولي) کړي او د دنيا په هره چاره يې پوه کړي خوله يوې خوا ژوند مهلت ور نه کړ او له بلې خوا دانورو ښځونه پرېښود او تل به يې په غوږو کي ډول-ډول ناوړه او بې حقيقته خبري ورپو کړې. چي پرده باندي به يې يو راز يا بل راز اغېزه کوله.

خان صاحب ستا قدر خو پر مور دی او تل تاموړ له بيابانه ښه ساتلي يو. په يوه شي مي اندېښنه خورا زياته ده، خان صاحب خدای به يې کوي او ته به يې کوې مقصد مي د سپين پچه ده چي راغور څېدونکې ده. که سر راغله او که له کاله. خدای دي نه کړي که دده پچه راغله نو ټول کور به سرې غرمې ته ووځي. زما نور زامن واړه دي او بنزيان مي اومه خوري، که څه هم يوه ورځ د سپين پلار هم تاته په دې باره کي څه ويلي وو، او تا ورسره

(هو کي) کړې وه چي له دې سرگرداني څخه به يې خلاصوي خو بيا په دې برخه کي څه نه دي ويلي سوي ".
 خان صاحب د واره پر رادرسته کړه:

"ادې دا څه کار دی؟ مور خوستاد دعاله برکته پيلان په گنده مندو. والله که يې څوک پته موندلای سي او ته داسي په خواره خوله کي راته وايي. تاته زېري در کوم چي هغه مي د وخته له جدول څخه غورځولي دی هيڅ پچه يې نه غورځي، خو که چيري يې پچه راغلي هم وای نو ما او دده پلار دې ته ښه او په زړه پوري لاره سنجولي وه. هغه دا چي سمدلاسه به مو د... صاحب په مدرسه کي څه کړي وای او په دغه ډول به د علم دين د تحصيل په نامه سرې سترگي گرځيدای، والله که چا چپ ورته کتلي وای. خودا درته ډاډ در کوم چي دې ته هم حاجت پاته نه سو او کار مو دې سره جوړ کړی دی، که داهم فرضانه وای سوي شکر د سپين دنيا خولړه نه ده، دامتل خوبه دي اورېدلی وي "پيسه د زوی سر وهي". نو ستا حلق په څه وچ دی".

د دوی د دې خبرو په وخت کي ملا صاحب (پوستين) اغوستی و او هغه يې په ځان برابر او هره گړی يې خپلو پښو ته کتل چي پر جوړ دی او که اوږد؟.

خان صاحب چي خپله لومړی خبره خلاصوله نو يې پر برغ کړه:

"ستا او د خدای بخښلي ونه خو سره برابره غوندي ښکارېده خو پوستين يې لږ څه اوږد ښکارېږي. زه د دې ټکي پر خوايم چي لږ څه اوږد وي ښه دی، ځکه عالمان تل اوږده شيان اغوندي او سر تر پښو پوري پټ خوښ دي".

په دې حال کي د سپين د مور او ښکي د لالتين تر رڼا وځلېدلې او يوه دقيقه وروسته کوم چي ملا صاحب پر ځان باندي

د مړي بالا پوښ سماوه د دې سوک سو. خان صاحب په ملا باندي لږ څه په منت لږ لې برغ نارې کړل:

"دا شيان اوس پرېږده هر کار خپل وخت لري".

د ملا صاحب اصل ټکي ته پام سو او په بېرته يې هغه له خانه لري کړ، خو د نورو کالو په ترتيب بوخت سو او په دغه فکر کي و چي دابه په څه ډول په يوه پلا يوسي. لومړی تر دې چي سپين ته ووايي چي يوبزگر ته برغ کړي چي دغه شيان بياله ده سره ورسوي، د خان صاحب برغ يې تر غوږ سو چي د سپين مور يې دلاسا کوله او ورته يې ويل:

"مرگ خو حقه پياله ده چي هر څوک يې څکي. خدای بخښلی خورا طالبمن سړی و چي د خپل مشر زوی او نورو خپلو خپلوانو په يامه پټ سو او هم په دې بختور دی چي سترگي يې تر شا کړې نه دي، ځکه چي کامل يقين يې و چي دنيا يې دومره ډېره کړې ده چي لمسيان به يې تمامه نه کړی سي. نو ته بايد په دې سر لوړې سي چي نن ورځ ستاد مېړه داسي ښه شيان پاته سوي دي چي هغه تاسو ملا ته ور کوئ او يا يې خبر اتوئ، په دې باندي بايد تاسو شکر و کارئ، که خدای بخښلي څه نه درلودای او لکه دانور او پره اولڅ لغځ خلگ (خدای دي نه کړي) مړ وای نو هم به ناسته وې. يه ادې ته بايد تر هر چا ډېره خوشحالي و کړي بله خبره خودا ده چي تادا کالي که څه هم د خدای په نامه ور کړل خو داسي ځای او داسي سړي ته دي ور کړل چي هغه ستاسي په دنيايي دردم خوړلي دي او خوري يې".

"که مي له زړه پوښتي نو وروسته له هغه چي د سپين پلار دوهمه ښځه و کړه ماته يې بيا د زړه خواږه نه دي را کړي او سم برغ يې راباندي کړی نه دی، زما او دده عمر ټول په خواشيني کي تېر سونو اوس هيڅ دليل نه شته چي زه دي پرده باندي وژاړم او يا

دي په دې باندي وژاړم چي دده کالي ولي بل څوک اغوندي. هسي مازي غرېب راته و درېد او بې واکه مي اوښکي له سترگو توی سوې، خوله يوه جهته مي په ده خوار هم زړه سوځي هغه دا چي په دغه دومره دنيا کي ده د آرامۍ نفس و نه کيښ او ټول عمر يې په خواشيني او غم کي تېر کړ. که به دباندې لاړ. نو له خپلو بزگرانو او پوروړو سره به په سر وتلی و او کور ته به شين زړه راغی، او کښېناستلی به لانه و چي د ښځو او هلکانو له جنجاليو سره به يې مشغولاوه. په يو سبب خو ښه سو چي خدای يې خوله پته کړه او لږ څه آرام سو.

له لږ څه ساه اچولو څخه وروسته يې بيا وويل:

"خان صاحب په دې زړه راپوره کړ چي دهلک (سپين) د پچي تری دي تړلې دي، ماڅو ځله په دې برخه کي له سپين څخه پوښتنه کړې وه. خو هغه ماته کوم په زړه پوري ځواب را کړی نه و، خو اوس دي (خپړ يوسې) زړه پر پښتۍ کړ."

لومړی تر هغه چي خان صاحب يو څه ووايي سپين مور ته لږ څه تريو سو او تر شونډانو لاندي يې وويل:

"ادې ته خو بيا باندي سوې. کله به له ايشه کښېنې؟ بس دی پرې موبړده چي موبړ يو څه خبري سره وکړو".
ملا:

"سپينه د مور په خوله پوري ډېر مه مښله! په کتابونويي کي يې راوړي دي چي جنت د مور او پلار تر پښو لاندي دی"
خان صاحب:

"ادې! موبړ چي اوس له ډوډۍ خوړلو څخه بې غمه سونو غواړو چي ستاسي د کور و کاله په شاوخوا کي يو څه سره ووايو، او په دې برخه کي ځانونه سره پوه کړو، نو که ته موبړ يوه گړی

پرپردي ٻنڀه به وي ڇڪه چي بيا ملا صاحب د ماخوستن لمانڇه ته درومي".

د سپين مور سره له خپله کوچني زويه سمدلاسه ووتله بيا ملا سپين ته وويل:

"لومړي تر هغه چي بزرگرن څملي او ويده سي که دي چا ته وويل چي بيا له ماسره دغه کالي تر کوره پوري ورسوي. ځکه چي تياره ده زه ټول يواځي نه شم وړلاي تاته دي خداي برکتونه درکړي. ٻنڀه دي لاندي باندي پټ کړم، اوس مي نو مظلومه په خپله غاړه".

خان صاحب:

"ٻنڀه وايي سپينه اوس لايو بزرگ خبر کړه، دوي خو چي لمر لا په مټي لوږدلي وي په خپلو غاړو تنوځي".

"ملا صاحب تر څو چي سپين بېرته راگرځي ماوتابه يوڅه سره وگرځېرو".

سپين چي تر وره ووت نو ملا صاحب په داسي حال کي چي د خپلو سپينو زرو په غاښتو مټني يې د غاښ په ټومبلو پيل کاوه خان صاحب ته يې وويل چي:

"ستا يوشی تر زامه سو. او که تر اوسه پوري لا دغسي ناست يې؟ مور ملايان يو ٻنڀه خوي لرو چي په لږ شي هم غاړه باسو خو ستاسي زړونه لوي دي او په دغو سپکو شيانو مو ٻنڀه نه کېږي".

خان:

"زما غم مه خوره ملا صاحب! مور ته به هم خپل نصيب راورسېږي صبر ٻنڀه دي، نه دي دي اورېدلي چي د (صبر ونه په مراد پخېږي).

ته غور ونيسه اوس يې څرنگه کوي. چي د دوی لاس سره وڅپښي. ماخوپه خپله داسي اټکل وهلی دی چي بايد لومړی دوی سره جلا سي. يعني وپش وکړي، بيا هره بنځه پوهېږي او کار يې مگر په دې ترتيب به د دوی گزاره لږ څه مشکله غوندي سي، له دې کبله چي دغه مشکلات ايسته کړل سي نو بڼه داده چي دوي بنځي سره له خپلو اولادونو يوې خواته سي او دوي نوري بلي خواته.

د سپين مور او هغه بنځه چي يو زوی او يوه لور لري سره يو ځای سي او نوري دوي دي يو ځای بلي خواته خپله لاره وهي.

سپين دې ته خورا په تلوسه دی چي ژر تر ژره هغه کښته لوی باغ د ځان کړي، ځکه چي په کلي کي بل داسي څوک د خولې د پرېکړي سرې نه شته، نو څرگنده ده چي زه او ته به په دغه کار کي ناست يو او دريم توب (منځگر توب) به کوو. زما خو ځکه دغه باغ په سپين باندي لورېږي چي دی يو سرې برېښي او د سپين کاليو او سپين پگړيو قدر ورسره دی، يوه ورځ که سرې په کوم ځای کي اړ او محتاج سي نو د ده له دنيا څخه به گټه واخلي، دغه نور وروڼه خويې کوچنيان دي شپې او ورځي نه دي پرې تېري سوې، نوله دې کبله دوی دهیڅ ښي نه سي کېدلای، نو ما غوښتل چي له تا څخه پوښتنه وکړم چي څه وخت به د دوی لاسونه سره کارو او سپين ته د دغه لوی باغ ورکولو ته د شريعت غاښی څه ډول برابر وي؟".

خدای دي خپر کړي دا خبري خو په سر کي اسانه دي، دومره ډېر کونجان نه لري که دي خو بڼه وي صاحبزاده صاحب به هم خبر کړو او د هغه په مخ کي به کار په خپل زړه سره پرې کړو، نو وينې! څوک به څه ویلی هم نه سي، هر څوک به وايي چي وپش په سمه سوی دی، که څه هم زما کامل باور دی چي هيڅوک د

خدای په فضل موبړ ته کاره کتلاى نه سي، او هر څه چي موبړ وکړو هغه عادلانه گڼي. خو بيا هم د احتياط لپاره زما په خيال دغه ټکي بڼه دی، اوس خو زمانه بده ده په هره خبره کي خاشې ماتوي، که ته بل څه په کې وايي نو هم ووايه زه يې منلو ته تيار يم، خو په دې شرط چي له شريعت څخه مخالف نه وي."

خان:

"خدای مو دي له دې څخه وژغوري چي موبړ به له شريعته مخالف گام اخلو، شکر دی مسلمانان يو، الحمدالله په دين د اسلام يو، تا په خپل عمر کي داسي کار له ما څخه ليدلی دی چي هغه په شريعت برابر نه وي، هو! په دې کي شک نه شته چي ولسي رسم ته هم گورو خو هيڅکله داسي نه کوو چي شريعت تر پښو لاندې کړو.

سبابه دلالي اکاد کونډي مسله فيصله کوو، ته واهغه به له شريعته مخالف فيصله کوم؟ که څه هم ما د وخته په خپل زړه کي غوټه کړې ده چي بڼه به يو بل چپري خرڅوم خو دا درته وایم چي دغه کار به تر هغه وخته پوري ونه کړم چي د شريعت غاښی ورته برابر نه کړم، تاته معلومه ده چي مالېر داسي کارونه کړي دي چي په هغه کي مي له تا څخه مسوره نه وي اخيستي او ته هم تر هغه پوري فتوی نه راکوې تر څو چي يوه لاره ورته برابر نه کړي. زه خو تل د شريعت سره مينه لرم، د همدې شريعت په برکت موبړ ته يوه خوله مړی رارسېږي او بل څوک پر لاسونو راته اوبه اچوي."

ملا صاحب د ده بڼه او دمېراني کارونه وستايل:

"ستا په غياب کي ما تل ويلي دي چي ته د شريعت سره خورا مينه لري. هيڅ وخت دي شريعت خوار کړی نه دي. بل خوی دي دا بڼه دی چي پر خپل لمانځه او اوداسه باندي بڼه ټينگ

ولاړ يې. ستا لمونځ ماقضانه دی ليدلی. هو! هر څه چي سړی وکړي او هر ډول گناهونه چي د سړي څخه صادر سي، خو که پر خپل لمانځه او اوداسه باندي ټينگ و نو خدای تعالی ورت ته تر هغو گناهونو ورت پرېږي او عفو ورت ته کوي."

دا چي په ولس کي ستا شامخکي ته نه ځي او څوک دي راپر خولی نه سي علت يې همدا دی چي دين نيولی يې او دهغه په حمايت کي يې. بنديگان خو تل گناهکار وي، درواغ ور ځني وويل سي، د بل حق ور ځني خوړل کېږي، ظلم ور ځخه وسي او په سوونو نور کارونه يې له لاسه وسي، خو چي کلیمه شريفه ووايي او خپل لمونځ او اودس وکړي نو ډېر اميد شته چي خدای تعالی به يې بېرته سپين سپېڅلی کړي."

ملا صاحب لا خپل دغه تقرير خلاص کړی نه و چي سپين په پتنوس کي د چايو لوبني په لاس په خونه راتنووت او ملا ته يې ډاډور کړ چي دوه تنه بزگران يې د دغه کار لپاره موظف کړل، يوه گړی وروسته به راسي او مرسته به درسره وکړي.

بيا خان صاحب وويل چي:

"شکر دی خدایه زه راضي يم خو ته مه سې ناراضه!
ملا صاحب! دا د سرکاري دفتر و کارونه خو زمانسوار نه دي خو دغه په شرعي مسايلو کي يو څه مات وگډو کېږم، اوس د سپين کار څه وخت او په څه ډول خلاصوي؟"

ملا صاحب:

"څرنگه چي د خدای لاره او شريعت مقتضي وي، هغسي به کوو."

خان:

"ملا صاحب د پښتو دغه متل به نه هېر وې چي وايي (برخي وېشه مې ونه گوره)."

د ده لپاره بايد يوه په زړه پوري لاره وسنجول سي".

ملاصاحب:

"څرنگه چي مالومړی درته وويل "دغه کار خو په سر کي

اسان دی".

په دغه ترڅ کي څو ورځي تېري سوې او په دغه ضمن کي به خان صاحب او ملاصاحب سره ليدل کتل او په دې به يې بحث کاوه چي د دغه بډای د کاله مشکلات په څه ډول حل کړي.

يعني په دې ډول يې حل کړي چي (هم خرما او هم ثواب).

يوه ورځ ملاصاحب د سهار له لمانځه وروسته د خان کره

ولاړی، او هغه ته يې وويل:

"زه پوهېږم چي ته د دغه کاله دوست يې او پر دوی باندي

هر ډول پير زوينه لرې، نوراسه داسي وکړو چي سپين خو زلمی دی او د خان په خپر و شر بنه پوهېږي هغه ته به خپله برخه

ور معلومه کړو، د دې نورو صغيرانو لپاره به شرعاً يو وصي وټاکو،

او هغه وصي به د دوی زېرمه تر هغه وخته پوري کوي ترڅو چي

دوی لويېږي نو زما په خيال د دوی وصايت هم ته په غاړه واخله.

په دغه صورت کي ته له سپين سره هر ډول ښه کولای سي، او

څرنگه چي دي زړه وي هغسي معامله کولای سي، خوداهم څو

شرطونه لري.

لومړی دا چي دا درې ښځي پلارگنی لري، يعني د يتيمانو

ماما خپل دي هغوی بايد په دغه راضي کړل سي او يا په يو ډول د

دوی زړونه په لاس راوړل سي چي په دغه کار کي خاشې ماتي نه

کړي.

دوهم دا چي د صاحبزاده صاحب تر غوږ هم دا خبره ور تېره

کړله سي، ځکه چي هغه مبارک هم د دې کاله د هوسايی او ښه

والي سره مينه لري او تل د مرحوم په آس سپور د دوی کره راځي.

دریم دا چي په خپله کونډي بايد رضا کړی سي، په دې ډول کوم وخت چي ته وصي سوې نو ومنه چي د ټولو به په کي خپر وي، يعني هم تا ته ښه دی هم سپين ته او هم کونډو يتيمانو ته. د ميرامد په خصوص کي بايد ووايم چي دهغه زړه سوړ دی او د خپل مړه ورور له کور سره دومره علاقه نه لري صرف يو څو ورځي دوري دوري وڅغاست خو بيا چي يې وضعيتونه وليدل او په دې پوه سو چي کوم شی نه سي ترېنه جوړولای نو يې بېخي لاس ورځني واخيست، له دې کبله ميرامد په هيڅ وشمېره. پرته له دغه په ميرامد هيڅ اعتماد هم نه لري ځکه چي ټول عمر يې له خپل مړه ورور سره په دعوو او دنکلو کي تېر کړ او هر چېري به يې نارې سوړې وهلې چي دده حق يې خوړلی دی. نو گومان نه کوم چي هغه ته دي څوک مخه ورکړي".

خان په داسي حال کي چي له ډېري خوشحالی په کالو کي نه ځايېده ملا ته وويل:

"دغه کار به شرعي مشکلات لري، نور خپل خپلوان يې ډېر دي".

"ستا صداقت، ښه سر يتوب او دا چي د خلکو له حق خوړلو څخه دي بد راځي ستا دوستانو ته به معلوم وي، نو که هغه ستا په (امانت داری) باندي شهادت ورکړي، نو البته شريعت خو تل په دغه ډول صادق وصي پسې گرځي، که له ما څخه څوک پوښتنه وکړي نو زه به وروسته له هغه چي شاهدان تېر سي فتوی ورکړم. شاهدان مي ځکه وويل چي خبره شريعت برابره سي".

خان صاحب:

"شاهدان خوبه ديوي روپي شل تنه درته راولم، د دوی خه کمی دی خو چي خپلو بزگرانو ته ووايم د شريعت لار خوبه رابرابره کړي، راغلو دې ته چي د کونډو رضایت په کار دی، دا هم دومره گران کار نه برېښي که د خدای تعالی او ستاسو او د صاحبزاده صاحب نظر وي نو باور وکړه چي هغه هم په يو چوک کېږي".

خان لومړی دې مسلې ته څیر نه و، خو چي وروسته يې ښه چرت په کي وواهه نو يې د خپل وصایت د امکاناتو موضوع ښه ترا تر سترگو روڼه و برېښېدله او له خان سره يې فيصله وکړه چي لومړی تر هر څه يو شو پور وړي ورته پورته کړي او بيا هغه په خپله ور فيصله کړي او پای کي د ده له مقصد سره مرسته وکړي سي.

سمدلاسه يې خپل ناظر يو دوو داسي کسانو ته ور واستاوه چي د هغوی مخکه او باغونه له عمر و- عمر ورا ايسته د سپين پر کاله گرو ووه، او هم يې ښې ډېرې پيسې په (سلم) ترېنه اخیستي وې، دغه دواړه کسان ښه د خولې د پرېکړې سرې وو، پخوا يې هم د سپين د پلار په مقابل کي سر پورته کړی و او د خپلو مخکو حاصلات يې ور ځني گڼولي وو، ځکه چي د دوی له بدې خولې څخه وپريده او ډېر يې ورسره څېړلای نه سواي، مگر بيا په خپله دغه خان په کي مداخله وکړه او دوی دواړو ته يې خورا درانه تاوانونه ورواړول او شپږ اووه مياشتي يې په محکمو کي سرگردانه وگرځول او له خپلي خواری او غريبی څخه يې اچولي وو، او په اصطلاح ښه يې (د سر په کاسه کي اوبه ور کړې وې)، نو له هغه وخت څخه را ايسته دوی دواړه د خان صاحب تابع بلل کېدل او هيڅکله يې د بدای د مخکو حاصلات بيان نه وو گڼولي،

کوم وخت چي د خان صاحب سترگي په دوی باندي ومبنتې نو سمدلاسه يې ورته وويل چي:

"هلکانو سترې مه سئ خدای موهر کله راوله! د زړه خواله به هغه وخت درسره کوم چي تاسي کنبېنئ او شلومبې او ډوډوی وخورئ".

وروسته له هغه خان صاحب ناظر ته امر وکړ چي ژر ورته ډوډی او شلومبې راوړي او په خپله دباندي د دې لپاره ووت چي دوی ته د ډوډی خوړلو موقع ورکړي او هم د خپل نابیره شفقت موثرات په کي ډېر کړي.

يو تن چي (تور) نومېده دغه بل (سکان) ته وويل:

"خان صاحب نن خورا مهربانه دی، نور کله به يې زموږ سلام نه اخیست او زموږ مخونو ته به يې سم نه کتل، خو اوس دا دومره نرمه او پسته وضع چي ده له موږ سره را اخیستي ده د حیرانتیا وړ ده، ته واددې علت به څه وي؟ بیا خوبه يې کوم کوهی راته کیندلی نه وي؟. ماته خو والله خپل زړه دا وايي چي په یوه ډوله کي به مو واچوي چي عمري زموږ له خبرو او جنجالونو څخه خلاص سي".

(سکان) په داسي حال کي چي په ډوډی پسې يې د شلومبو غوړپ کاوه وويل:

"شل پلامي تاته ويلي دي چي په خوله باندي لاس ونيسه او د خانانو په نسبت څه مه وایه، او مه هغه چاته څه وایه چي دوی يې درولي دي. خو ستا هيڅ آرام نه راځي او تل دي په بدایانو، خانانو او ملايانو پسې پيلتي را اخیستي دي او دهغوی ناوړه کړه وړه خلکو ته بنودل غواړي، اوس خدای خبر چيري مو په کومه بندي خانه کي وراسته کړي".

دوی دغه خبره په مټي خلاصه کړې وه چې خان بیره ته راوگرځېده او بیا یې په خورا مینه ترېنه پوښتنه وکړه چې هیله لري دوی دواړه هغه کار په ښه توګه وکړي کوم چې اوس دوی ته سپارل کېږي.

په دغه وخت کې د دوی په زړونو کې ډول-ډول فکرونه ورګرځېدل.

(سکان) لومړی دغه فکر وکړ چې د خان صاحب چاته خواشنه سوې ده او اوس غواړي چې په دوی باندي یې پرې باسي. بیا به یې ویل چې د دې کار لپاره خو خپله د خان صاحب ښه غښتلي بزګران شته په هغوی به یې دغه کار کړی وای. خود دوی دغه تلوسې ژر د خان په ږغ مړ او یې غوندي سوې:

"دومره ګران کار نه درته سپارم، نن سبا راشه اخیستله کېږي، کوم وخت چې د سپین ناظر درسي نو ګورئ چې غنم ورته ورنه کړئ. ورته وواياست چې زیاته موږ نه غواړو چې د خپل موټ زحمت او ثمره بهې انصافو بدایانو ته ورکړو. والله چې ټوټه-ټوټه مو کړې هم که شی درکړو. زما یقین دی چې ناظر یې درسره زور نه سي کولای، کوم وخت که یې زور زیاتی کاوه نو سمدلاسه یې په ډګر کې راغورځار کړئ او ښه یې وډېوئ. خو ګورئ چې کوم هډمډیې ورمات نه کړئ، مقصد دا دی چې وې ډار کړئ.

(تور) ورته وویل:

"په دواړو سترګو "دمر ولا کله په قیامت نه وه رضا" خو صرف دومره ټکی راته ووايه چې د دې معاملې پای به څه وي؟. يعني په رښتیا ستا پر موږ زړه سوی دی او زموږ لوری کوې او که مو کوم بل مقصد په نظر کې دی. دا پوښتنه مي ځکه د صاحب نه وکړه چې موږ پوه کړې".

لومړی تر دې چې خان څه ووايي (سکان) پر راټوپ وهل:
 "ستا يې په نورو خبرو څه د خبرو و شر ذمه وار په خپله خان
 صاحب دی زما خو سړي دومره ورتته لند دي چې بلي خبري ته به
 ونه گورم او ښه به يې درته وډبوم."

خان په يوه خورا پسته او خوږه لهجه وويل:

"څار تر هغه چې يو کميس يې تر تا ډېر خيري کړی وي.

وينې! سکان چې په خبره پوه دی او تجربه يې ښه ده نو
 مطلب ته ژر ور ورسېده، خو ته لکه (موندی يوم) خاوره ډېروې
 او خبره نه شې سره وپشلاي. څه چې مادرته وويل ته هغسي
 وکړه، کومه خطر او بد به نه په کي وينې، ته په ماباور ولره چې
 کوهي ته دي نه ور غور څوم پرته له دغه داته ولي له خپله ژونده
 سره دومره مينه لرې، يو اوپره سړی يې چې اوس نو هيڅ نه دي
 درپاته سوي، ته که دغه کار وکړې او د بډای په مخ کي ودرېږې
 نو ته به څه بايلي او څه درپوري شته؟

يه وروره! څه چې زه درته وایم هغسي کوه، بې خيري به له
 سره ونه وينې، تېر به هېر وې هر څه چې مو سره کړي دي هغه
 سوي دي، زموږ و ستاسي اوس بيا له سره شروع کېږي."

خان صاحب د سپين او ملا صاحب په مقابل کي خپل
 وضعيت نور هم پسې پوست کړ او تر پخوا لا ډېره تواضع ورته
 کوي او له دواړو سره د وېش په خصوص کي په تماس کي دی.

سرېره له دغو دوو کسانو ده د سپين له نورو ميروگانو سره
 هم تگ راتگ ډېر و نښلاوه دوی ته به يې د راتلونکي ښه ژوند په
 باب کي غوړي او پستې خبري کولې او دا چې له دوی سره به په
 هره برخه کي ښه مرسته وکړای سي خوږې وعدې ور کولې.

خان صاحب په جمعه کي يو ځل يادوه ځله د صاحبزاده
 صاحب ځای ته به هم ورتته او له هغه سره به يې د دغه بډای د کاله

په خصوص کي کله له ليري او کله بيا له نژدې خبري اتري کولې، خو په خپله صاحبزاده صاحب په دغو وختو کي له ده څخه ماښجن غوندي دی. که څه هم په ظاهره چي خلگ ډېر وي ده ته په درنه سترگه گوري، خو چي سره يواځي سي وضعيتونه يې ساړه سي.

يوه ورځ خان صاحب په ډکه خوله ورته وويل:

"صاحبزاده صاحب! له څه مودې را ايسي خپه غوندي ښکاري. زه چې په زړه کي گرځوم نوهيڅ داسي شی په ياد نه راځي چي هغه به ستاد خپگان موجب سوی وي، خوييا هم نه ويل کېږي انسان له خطا څخه خالي نه دی، که ما کومه گناه کړې وي هيله کوم چي راته ووايي، ځکه چي زما او ستا په منځ کي خود زړه بدوالی او ماښجني گنجایش نه لري، خدای دي نه کړي يوه ورځ به د دواړو لپاره ضررناکه ثابته سوې وي".

د دې وروستيو جملو په ادا کولو سره صاحبزاده صاحب لږ څه سور وشين سو او طبيعت يې پرله و اوښت او په يو وچ برغ يې ورته وويل:

"ما ستا په سر باندي هغه بل خان له خانی څخه وايست چي له پلاره او له نېکه خان و. که دي په ياد وي همدا زه وم چي خلگو ته مي ستاد نېت خبري وکړې او دامې ورته وويل چي تا ودروي، او هغه بل خوارکی مي په تورو تور کړ. دلته خواوس څوک نه شته چي زما او ستا خبري واورې، نور بښتيا درته ووايم زما ځينو مخلصانو او مريدانو راته وويل چي دغوبه يې له خانی سره څه؟ خو زما د اصرار په اثر خلگو تاته د خانی پگړی دروتل. په بله ژبه ته يواځي او يواځي مادرولی خان وې، او ما داسي گڼله چي اوس به نوزما ډډه له دغه پلوه بې غمه وي، خو تا

وروسته وروسته بڼه ورو- ورو بدلوله او اوس دې اندازې ته خبره را رسېدلې ده چې په ما کي چرت نه وهې.

داڅو وخته چې داسي تود- تود راځي او د خلکو په مخ کي خان زما ډېر مخلص بڼيې او لاسونه مي ښکلوي مقصد دي دادی چې د سپين په فقره کي غونډه گوله يواځي خپلې خولې ته کړې. که سپين هغه آس نه وای رالېرلی نو ما ستا مخالفت خورا کلک تصور کاوه او ژر به مي ستا د راپرې ايستلو لپاره اقدام کړی وای، سربېره په دې له څه مودې را ايسته دي وضعيت خورا سوړ سوی دی، يو څو فقري مي درواستولې چې هغه فيصله کړه او له خلکو سره چې زما مخلصان دي وځغله خو تا په هغو فقرو کي خپل موټ بڼه کول او خورا ډېر څه دي په جوړ کړي وو، او موټ ته دي والله که يوه پگړی هم را کړې وي، د پيرو فقير حق نه پېژنې او هر څه دي پر خپله مخه پسې يووړل، سړی خو داسي نه کوي او پنځه واړه گوتي په خوله نه منډي، تا په پارسي ژبه کي د کار دارانو دغه متل نه دی اورېدلی چې وايي، (چيزی بخور چيزی بده و چيزی بڼه).

نور به څه درته وایم که سړی يې خو همدغه درته کافي ده او ځان به سم کړې که نه وي نو...".

په دغه وخت کي د خان په هغو تور و هيلو کي سړې چړو کي ولاړې، چې ده د سپين او د هغه د کاله په نسبت يې درلودې، په زړه کي يې وويل چې که څه هم دا گوله خومي له خولې تللې غونډي ده خو بايد خپل زړه لږ څه سوړ کړم، بيانوهر څه چې پېښه سوه هغه به پېښېږي.

تر دغه وخته پوري دوی لږ څه ليري سره ناست وو، خان صاحب سمدلاسه را ولاړ سو او د صاحبزاده صاحب تر څنگ کښېناست او ورته يې وويل:

"ښه سو، چي په رښتيا ويل پيل وسو... په دغه وخت کي خان ته ناخاپه په زړه کي څه وروگرځېدل او خپله وينا يې بې له کوم ترتيبه او يا تکميلولو نه ختم کړه او تقريباً يوه دقيقه پته خوله پاته سو چي په دغه موده کي يې خپل تندي ورين کړ. او خوله يې سره وغورځوله او په يوه عاجزانه برغ يې ورته وويل:

"ته خو زموږ مور او پلار يې، موږ اميان خلک يو، ډېري خطاگانې راڅخه خپږي خو تاسي، هو! تاسي لوی خلک بايد زموږ په خطا باندې د عفو او بخشش پښه راکش کړئ. په پارسي کي دا څه ښه متل دی چي وايي، (از خوردها لخشيدن، از کلانها و بزرگان بخشيدن).

نو صاحبه! په دې کي خو څه شک نه شته چي له موږ څخه به سهوي سوې وي، خو خداي تعالی دي د شيطانانو کور او کرونده وړانه کړي چي هغه تاسو ته خورا غټ او ډېر څه ښيي، او زموږ سپيني او پاكي لمني رامرداروي، که نه وي زه به ولي دهغه چا بې خيري غواړم چي دهغه په برکت زه پر خلکو باندې دومره بابايي او خاني کوم.

بل دا چي دا خو څرگنده ده چي زموږ موجوديت ستاسي پيرانو او فقيرانو په ښه او ښک نظر پوري تړلی دی. دا تاسي مبارکان ياست چي موږ مو په ورغوي ايښي يو او له مخالفو عناصرو څخه مو ژغورئ.

يه، يه، يه! صاحبه تر گناهو به راتېرېږي او په دې خورا خوشحال هسوم چي هر څه دي سپين راته وويل، پيران او فقيران خو پر موږ باندې حق لري چي دغه حق موږ په مشکل ادا کولای سو...".

د دې خبري وروستۍ ټکۍ يې لا په خوله کي وچي د صاحبزاده صاحب پر لاس يې ورحمله کړه او هغه يې چي په پته

گوته يې اوږدې شامقصدی تسپې څرېدلې خپلي خولې ته يووړ او مچ يې کړ. بيا يې په سترگو کېښود.

د خان په دغه حرکت باندي دی خورا وغورېده او د هغه سر يې خپلي خولې ته رانزدې کړ او په تندي يې کښل کړ او د دلاسا يې څو خبري يې ورته وکړې چې په هغو سره خان نور هم وباتېده.

خان په خپل دغه حرکت چې په عين قهر او خواشینی کي يې خپل وضعیت سمدلاسه واړاوه، ډېر خوشحاله سو او هغه يې د خپل برياليتوب لپاره خورا ښه په زړه پوري کار وگاڼه او بيا يې په يوه داسي لهجه چې دده ژور او خورا ډېر اخلاص څرگنداوه ورته وويل:

"صاحبه! که درته تکليف نه وي نو يوه ښورواکي له مور سره وخورئ. ما خو يو څو وري ساتلي دي چې اوس خورا ښه چاغ سوي او غوښه يې هم ډېره ناز که ده، دا څو شپې ما و تا په يوه کاسه نه يو سره کېښستلي".

کور دي ودان، ډوډی دي پنډه زما په دې وختو کي لږ څه پر لېنگو درد وي پر آس چندانې نه سم سپرېدلای که ډېر اصرار کوې نو کوم يو وری دلې راولېږه. مېله به پرې جوړه کړو.

خان په خپله وينا او د مقابل طرف په عکس العمل باندي نور هم خوشحاله سو او په داسي حال کي چې بيا يې د صاحب زاده صاحب لاسونه مچ کړل او رارخصت سو. خو لومړی تر دې چې د خوني له وره څخه راووځي صاحبزاده صاحب پسې رابغ کړل:

"خلگ د دې نوي کارېز د مخکو خورا ډېر تعريف کوي، وايي چې يو شواروز يې خورا ډېر څه کېږي او د کارېز اوبه هم وايي چې خورا ډېري او خوږې دي ته په دې کي ری ووهه که يو څه نيو که سړی په کي وکړي څه بد و دي خوبه نه لري".

خان پېر ته مخ ورته راواړاوه او ورته يې وويل:

"په دواړو سترگو هغه کارېز خوهر څه بڼه-بڼه دی، خو يو شى يې دی هغه دا چې د پنځو په لاس کې دی يعنې ډېر بزگران په کې برخې لري، دا خو څرگنده ده چې کار چې د پنځو سي هغه خراب سي، مگر يوه خبره په کې شته هغه دا چې دوى نه سره پرې جوړېږي او گذاره يې نه باندي کېږي هيله ده چې بې تکليفه به په لاس راسي، ستا د دعا په برکت به هر څه اسانه سي".

"دغه بڼه دی چې د پنځو سره گډوي که چېرې د يوه او يا دوو وای نو په مشکله به نيوکه په کې سوې وای، هلته زموږ و ستاسې مخلصان ډېر دي، زه چاته ډېر په ډکه خوله نه سم ويلای ځکه زه د دې نورو فقيرانو غوندي نه يم، غوښت مي ډېر په خوله نه راځي څه مي کاوه، ملکونه خو مي شکر دی ډېر دي مگر خبره داده چې خلک يې خورا ډېر صفت کوي".

خان په دې باندي نور هم خوشحاله سو، د رارخصتېدو په وخت کې صاحبزاده صاحب دراولاړېدو کوښښ وکړ خو د خان د اصرار په اثر صرف د نيالۍ څخه لږ شانتې پورته سو.

له دغو خبرو څخه څو شپې لانه وي تېرې سوې چې يوه ورځ سپين د خان کره وراغی او نېغ د ده خونې ته ورننووت، خان د ده هر کلې وکړ او ژر تر ژره يې نيالۍ ورواچوله او ده ته يې پر هغه د کښېناستلو اشاره وکړه.

خان صاحب له دې لوري اوله هغه لوري ورته په خبرو کې و چې سپين ورته وويل:

"نن بيا درته په ژړا راغلی يم او ښکې به مي راپاکوې يعنې زه نن د (تور) او د (سکان) له لاسه راغلی يم، پرون مي ناظر ورلېږلى و چې (راشه) ورځني راوړي خو دوى دواړو د راشې له ورکولو څخه سر غړولى و او وچ کلک ځواب يې ورکړى و چې

وروسته له دې راشه نه سي در کولای او نوري سپکي سپوري يې هم ورته کړې وې. مثلاً ويل يې چي مور بدايان د خلگو ويني څښو او تل مو دنورو په غوښو او وينو خوله سره وي، او داسي نوري ناپړيتي يې ورته کړې وې. که مي رښتيا پوښتي دغه دواړه ډېر سپين سترگي خلگ دي. هيڅکله يې راشه په ښه نېت نه ده راکړې، ناظر يو څه لاس ورسره ښورولي و خو دوی او د دوی خپلوانو يو څه ترټلی هم و چي تر اوسه پوري ژر غونکی - ژر غونکی کېږي."

خان د دې خبري په اورېدو سره خورا سره وغورځېده او په دې باندي چي دده هر نقشه او چلونه دده په زړه پوري ډول چلېږي خورا خوشحاله سو او سپين ته يې وويل:

"ته خوامه بدوه، زه به يې کار وکړم. خو خلک په دې وختو کي لږ څه نه بلکي خورا ډېر سپين سترگي سوي دي، هغه پخواني مومنان چېري دي چي د يوه مسلمان حق به يې خورا ژر ورکاوه او څوک به يې نه خورول، خو که رښتيا درته ووايم خلک هم تر يوه حده پوري گرم نه دي ځکه اوس نو د ټولو له بدن څخه غوښه ولاړه او سپين هډوکي پاته دي. ته په خپله لږ څه فکر وکړه دغه (تور او سکان) په خپل عمر کي په نس ماره سوي نه دي، يواځي دوی څه کوې د دوی کور وکھول هم د مړې گېډي شپه او ورځ ليدلې نه ده. کوم وخت چي دوی (۹) مياشتي وځغلي را وځغلي، پښې چاودي، لاسونه چاودي، گرمی يې پر ځانو باندي کلکې ولاړې وې کوم وخت چي راشه سره سوه نوموړ و تاسي جوالونه ورته واچوو او ټوله ورځني راټوله کړو داسي بې انصافان لا هم سته چي (گيزاري) لاهم ورځني راټولي کړي او دوی پر وچ ډگر پرېږدي، نو لږ څه حوصله په کار ده زه به يې انشاء الله درته سم کړم."

په دغه ډول باندي د دغه کاله خونور پور وړي هم ورته پورته سول، او له ټاکلې گټې ور کولو څخه يې غاړه وغړوله، د ځينو پاليزو او اجاره دارانو هم ځان يوې خوابلي خواته کاوه خو خان به تل د سپين د خوښۍ لپاره هغه خلگ راغوښتل او په ظاهره به يې پېشر وورته واهه او کله - کله خوبه يې ښکښل هم ورته کول چي ولي د سپين حق نه ور کوئ.

بله ورځ خان ملا صاحب ته وويل:

"هغه د وصي او وصايت خبري دي څه کړې؟، هغه دي لکه چي ټولي هېري سوې. ته داسي وکړه کوم وخت چي د سپين کره ورځې نو د خبرو په ترڅ کي دا ورته ووايه چي څو يو سور سترگي او غښتلی سړی خپل وصي ونه دروي گومان کېږي چي ډېر خلگ دي له پور او د هغه د گټې له ور کولو څخه سر وغړوي او په دې توگه به د ټول کاله شتمني خاوري ايرې سي. نو دا وينا به دوی ته يو څه احساس ور کړي چي په دې برخه کي يو څه غور وکړي او هغه څه چي موږ غواړو هغه لاس ته راسي، که رښتيا درته ووايم ملا صاحب په دې شپو ورځو کي يو څه بې ميني غوندي سوی يې، پخوابه دي تل يوه نوې زړه راته کوله، لار او څابه دي راښودل او کله - کله به دي زمور کارونه او عملونه د شريعت په جامه کي راخوندي کول، خو اوس هغه سړی نه راته ښکاري، او داسي موږ غوندي گڼو چي ولي علت يې څه دی؟، کوم شی خوبه ما کړی نه وي چي ستا طبيعت خټه سوی وي."

ملا صاحب ږيره وگړوله او سترگي يې کوچنی غوندي

کړې او وې ويل:

"که مي يوه گړی هېر سوی يې نو خالق مي دي غاړه بنده کړي. ته ولي پر ما باندي داسي او داسي گومان کوې. زه څو يو دعا گوی ملا سړی يم چي غير له لمانځه او اوداسه نه بل څه کار نه

لرم. خوسره له هغه هم ماستاپه کار کي هيڅ خان نه دی سپمولی. پرون لا ور غلم او ټولو ته مي صفت وکړ او دا چي ستا زړه سوی او ښه مېرانه هر چېري مشهوره ده، دوی ته مي تر غوږ ور تېره کړه. په وازه خوله سپری چاته نه سي ویلای چي ته دغه کار وکړه او یا هغه وکړه. هر کار وخت غواړي.

هو! اوس را په یاد سو ماته دوی هم ژړلي وو چي ځيني اسامیان ور ته په سپکه سترگه گوري. اولکه د پخوا غوندي سر ور ته نه ټیتوي. ماهغه وخت ور ته وویل چي خدای دي خان صاحب ته برکت ور کړي دغسي خلک به چي د مومنانو، یتیمانو او کونډو رنډو حق نه ور کوي ژر پر خپل خای مېخ کښنوي او خورا درونده هیداد (سزا) به ور کړي. دوی ټول زما په دغه خبره یوڅه زړور سول او داسي څرگندېده چي نور یې زړه درنزدې سو. موږ خو خپله سعیه بندگي کوو، خو هو یوڅه درته وایم چي زه په خپله نه غواړم چي له شریعت مخالف کار وسي، هر څه باید په شرع برابر وي.

موږ خوله چاڅخه غلانه کوو چي دوی رضا کړو او د دوی په خوښه وصایت را کړل سي نو که څوک - څوک رضا کړي نو بیا به په هغه کي څه نقض وي، نه دي دي اورېدلي چي وایي (رضایي کړه ملایي ماته کړه)، دغه کار باید ژر سره ورسېږي خورا به خوشحاله شم که دغه کار لومړی تر هغه چي اوبه اوږي (یعني د مني غنم کړل کېږي) سر ته ورسېږي، نو پېڅي به ښه سي.

بله خبره داده چي دوی بله چاره هم نه لري بې له دې چي ما وصي کړي او یا مي د خان ملگری وساتي، که دوی په دغه کي څنډ کول غواړي نو (زه خو هم خوړلې سومه نه یم) داسي چلونه او ولونه به ور ته جوړ سي چي په خپله به ور ته ووايي، (شپاړس) خو زه هغه ستا خبره نه غواړم چي له شریعت مخالفه کار وکړم، که

نه وي چېري زما تندي ورته تريو سونو دهيچا تندي به غورېدلی و نه وينی، له تاخه صرف دومره هيله ده چي دوی په اصل حقيقت پوه کړي .

خان د صاحبزاده صاحب کره خپل تگ راتگ نور هم پېر کړ او همدا ډول د بډای کاله ته به هر وخت ورته او د هغوی وضعیت به يې له نزدې څخه کوت او تل به يې د دې لپاره خوږې او په زړه پوري هيلي په زړه کي روزلې چي يوه ورځ نه يوه ورځ به د دغه بډای د يتيمانو وصي سي، بيا به هر څه اسانه ومومي .

يوه ورځ گهيځ دی د صاحبزاده صاحب په حضور کي په خورا ادب ناست و بلکې څادر يې تر ځان داډول تاو کړی و چي تا به ويل (مراقبه) ناست دی. کوم وخت چي نور حاضرین او مخلصین رخصت سول، نو ځان صاحب ورو خپل سر د څنگنو څخه راپورته کړ او صاحبزاده صاحب ته يې وويل:

"د سپين په کاله کي تل څوږه وي له کومه وخته چي يې پلار مړ سوی دی نو سپين خوار کی هم (د سر له بويه وتلی دی) تل يې په چمبر کي چغ و بوغ وي. ما و ملا صاحب پېر کوښښ کاوه چي د دوی تر منځ يو څه جوړه او روغه سره راسي، خو دوی ځکه چي د بنځو کور دی په هيڅ ډول غاړه نه سره ږدي، او يو بل ته تن نه ور کوي، زموږ تجويز داسي و چي سپين او بل کوچنی ورور يې (گړدی) سره يو ځای سي او د خپل انگړ اوسنی ور و تړي او بل لوري ته ور جوړ کړي او دغه نور يتيمان دې سره يوې خواته سي ځکه چي د دوی ميندي هم لږ څه سره څتي او دومره به يو د بل په غاړه کي نه سره لوېږي، خو ځکه چي دنيا يې پېره ده نو بايد يو امين او صادق سړی د دوی وصي سي چي د دوی مال او شتمني خاوري نه سي، نو ما غوښتل چي په دغه باب کي له تاسي سره

مصلحت و کړم او څرنگه چې ستا خوښه وي هغسي به وکړو چې لږ څه مو غوږونه په کرار سي ."

خو ثانيې لانه وې تېري سوې چې خان (ها!) کړه او خپله خبره يې داسي پسې اوږده کړه:

"ما په نوي کارېز کې د هغو مخکو پوښتنه هم وکړه چې تا راته ويلې وو. په هغه کارېز کې د سپين د کاله مخکي ډېري دي. داسي درته ووایم چې څلورمه برخه يې د دوی وې. نوري هم پيدا کېږي مقصد دادی چې پوره اميد شته چې په هغه ځای کې يو څه مخکي په ښه توگه بې له دې چې غوږ په غوږ خبر سي لاس ته درسي."

صاحبزاده صاحب وروسته له لږ فکر څخه ورته وويل:

"تل ما تاته نصيحت کړې دي چې د خان تر کار دنورو کارونه له مخه کوه ځکه چې په دغسي کارونو او په دغسي کولو کې ثوابونه دي. ته لومړی زموږ د مخکي موضوع چې په نوي کارېز کې به لاس ته راسي يارانې سي، پرېږده، د هغو کونډو يتيمانو مسله وڅېړه چې رښتيا د دوی ږغ تل تر موږ ايسته تېرېږي په خپله له کونډو سره په تېره بيا د سپين د مور سره چې د ټولو څخه سپين سرې بلله کېږي. ما په دې برخه کې خبري کړې دي هغوی دغه چې ته وايې راته ويلي دي."

دا چې دوی ښځي سره له خپلو اولادونو يوې خواته سي او دوی بلې خواته څه گټه دوی ته لري؟، اول و اخر خوييا هم سره جلا کېدونکي دي نو اوس دي لا جلا سي، يعني څلور ښي دي په څلورو لارو لاري سي. څوک چې مېړه کوي و دې کړي او څوک چې له خپسو اولادونو سره کېښې، نو دي کېښې، وصي بايد په شريعت برابر سړی وي چې د يتيمانو مال ونه تروښي، زه خو ستاسي په ټول کلي کې بل داسي څوک نه وينم بې له تا يا ستاسي

د کلي د ملا صاحب څخه نور خو ټول او پره خلک دي او په ښه او بدنه پوهېږي. وځي ننوځي خو په هيڅ درک نه پوهېږي نو زما په عقیده تا او ملا صاحب سره کښېنئ او دغه مسله ښه وڅېړئ او بيا له سپين سره هم مصلحت وکړئ چي هغه څه وايي، ماته خو ورځي د مخه په خپله ملا صاحب ويلي و چي د خان زړه غواړي چي له دغي کورنۍ سره مرسته وکړي يعني د دوی وصايت په غاړه واخلي. خوييا هم په کلي کي يوه دوه درې په عمر پاڅه بزگران سره راغونډ کړئ او يوه وړو کي غوندي جرگگی جوړه کړئ په هره خوا مو چي سره غوټه کړه هغسي وکړئ".

خان د دغو خبرو په اورېدلو په خپلو کاليو کي نه ځايېده او له ډېري خاشحالی يې غوښتل چي د ده په پښو کي ور ولوېږي. خوييا يې بېرته خپل ځان اداره کړ او په داسي حال کي چي ناپري يې تېري کړې وويل:

"موږ تل کونښن کړی دی چي ستاسي نصيحت په غوږ کي ونيسو خو کله - کله مو نفس و شيطان ډېر ظالم سي او له (صراط المستقيم) څخه مو اړول غواړي، خو همدا تاسي فقيران ياست چي په دغسي گړی کي موله ناوړې لاري څخه راوگرځوئ او په نېغه لاره مو روان کړئ، بله دا چي زه په خپله سپين درته را استوم هغه ته که تاسي يو څه لارښودنه وکړئ نوبه ډېره ښه سي او کار به ژر فيصله سي، په دې کي چي دوې ښخي دي يوې خواته او دوې نوري دي بلي خواته سي.

موږ ډېر غور کړی او چرت وهلی دی، ما او ملا صاحب او سپين ډېره څېړنه کړې ده، هيله ده چي تاسي هم خپل رضايت په دې باره کي څرگند کړئ...".

صاحبزاده صاحب د ده خبره غوڅه کړه او وې ويل:

"رښتيا (ميرامد) خومې هير و، ماله هغه نه پوښتنه كړې ده چې كه غواړي د يتيمانو وصي سي. هغه ولورل چې دغه كار ته به زړه ښه نه كړي ځكه چې ټول عمر يې له خپل ورور سره سنت سلام نه و اچولی او له شلو پنځه ويشتو كلونو نه را ايسته په يوه كاسه سره كښېنستلي نه وو، او زه هم ښه خبر يم چې كونډي يتيمان په ده هيڅ باور نه لري، سربېره په دې شاوخوا خلك ټول په خبر دي چې كه ميرامد د دوی وصي سي نو دا به د يتيمانو لپاره خورالوی خيانت او غټ نقص وي. د دې علت دا دی چې په خپله ميرامد وايي چې د ده ورور د ده حق خوړلی دی، او له دغه سببه ټول عمر ور سره مرور و. نو بيا دغسي سړی هيڅكله وصي كېدلای هم نه سي، په خپله ميرامد به په كومو سترگو دغسي كار ته زړه ښه كړي، خو ټول ديار به يې په لعنت سترگي ورو كارې.

بله خبره دا ده چې ميرامد د شريعت له خوا هم نه سي منل كېدای، ځكه چې باوله او بې سده غونډي سړی دی، د يتيمانو او كونډو واک او اختيار بايد داسي څوك ولري چې پوره روغ او سليم العقل وي، او هم د دې موټ او قوت ولري چې د هغوی د حق حمايه او دنيا يې د نورو خلكو له تېري څخه خوندي وساتلای سي، يعنې هم د سوټي زور ولري او هم د كوټي.

دا خو څرگنده ده چې ميرامد خوار کی په خپله د يوه (كړ وپش) زور او طاقت نه لري او هم يې خبره له خولې څخه خڅپري."

خان:

"هو صاحبه! ميرامد خوار کی خود هيڅ سي نه دی، خپله خوله ځني لوپړي، نو دا دومره دنيا به څرنگه اداره او خوندي كړی سي.

بله خبره داده چي سپين په دغو وختو کي پر خان
 گر خېدلی دی او ښه رغدی او غښتلی هلک ترېنه جوړ سوی دی.
 ډېر يې زړه غواړي چي ژر خان جلا کړي او بيا په پوره زړه د خپل
 خان لپاره کار وکړي، د دنيا ډېر شوقي دی، دی که اوس هر څه
 وگټي نو هغه به د دانورو ویتیمانو هم ورگډوي، صرف یوه میره
 چي یو زوی او یوه لور لري پر گرانه ده او تل وايي چي هغه له خان
 سره کول غواړي نو ځکه ماتاسي ته وویل چي دوې بني دي یوې
 خواته سي او دوې نوري دي بلي خواته".

صاحبزاده صاحب:

"ښه دی! هر ډول چي دوی خوشحاله وي هغسي وکړي.
 خو دغومره وکړي چي شريعت خوار نه سي او په هغه جهان زمور
 او ستاسي غاړي بندي نه وي".

کوم وخت چي خان دده له حضوره را ولاړېده نو بيا
 صاحبزاده صاحب ورته وویل:

"ښه نو اوس چي دنوي کارېز د مخکو په شاوخوا کي څه
 ووايه، ما اورېدلي دي چي یو شواروزيې لس دوولس خرواره غنم
 کوي او هم يې سوزبر (سبزبرگ) خوراښه حاصلات لري. مثلاً د
 بادامو ښه باغونه لري، دپالېزهره هيندوانه يې خر په مټي وړي، نو
 که دغه خبري رښتيا وي بده به نه وي که یو دوه شواروزونه لاس
 ته راسي څو البته په دې وپوهېږه چي دغه کار هم بايد په شريعت
 برابر وسي. مور نه غواړو چي دنورو په ستوني پښه کښېږدو".

خان:

"صاحبه! شکر دی مسلمانان یو، ولي به داسي کار کوو چي
 هغه به له شريعته مخالف وي، ددغه کارېز ځيني اوسېدونکي
 بېخي خوار دي او لږ وډېر څه چي لري هغه هم د سپين پر کاله او
 يا په نورو گرو دي.

دوی په خپله دومره نه لري چي ماښام يې وڅوري او په ډېره منډه خپل ملکونه خرڅوي او غواړي چي بل ولايت ته لاړ سي، که څه هم سپين په خپله ورته غلی دی چي دغه مځکي تر لاس کړي، خو بيا هم که په دې پوه سي چي تاسي ورسره مينه لرئ نو سم دلاسه به ځان ټول کړي".

بيا صاحبزاده صاحب لږ څه په غوږ بدلي او ډېر غ ورته وويل:

"څه په مخه دي ښه سه، غر مه خونه راسره تېروي؟ خدای دي برکتونه در کړي. زما دعا درسره ده له خدای څخه دي پر هره بلا برسېره غواړم، که خدای کول توري خاوري به دي په لاس کي سره زر سي، ځکه چي له فقيرانو سره مينه لري او هم خدای ښه روڼ ستوری در کړی دی.

د سپين د کاله له احوال څخه ما خبروه، لږ څه په پرېشانه غوندي يم، لوی او د آب کور دی چي ونه شپ تېري".

خان صاحب د زرو افغانينو نوی لوټ د تخرگ له جيب څخه راو کيښ او هغه يې د ده مخي ته غوړولی کېښود، چي مبارک يې ښه وپېژني او په داسي حال کي چي دوره خواته لږ څه ټيټ-ټيټ پر شاروان و وويل:

"ما خودا پلا کوم څاروی دلنگر لپاره نه و راستلی، نو دغه يو لږ څه غوندي شی دی چي په لنگر کي يې اچول غواړم ډېره هيله ده چي تاسي به يې په ډېر شي قبول کړئ، موږ خو ستاسي قدر لکه چي لازم دی کولای نه سو خو دا ستاسي مهرباني ده چي موږ زړور کېږو او په جرأت راځو، زه به څرنگه چي تاسي وويل ټول احوال درته رالېږم زه به سعیه و کړم چي څرنگه چي تاسي راته وويل هغسي و کړم، خدای دي توفيق را کړي، صاحبه! ما ډېر

وبخښنئ ستاسي په حضور کي ډېر وځنډېدم، د باندي خوږ ډېر دی، لکه چي نور مريدان ناست دي.

کوم وخت چي خان خپل کلي ته راغی نوله ډېر ښه زړه څخه بې پامه نېغ د ملاصاحب کره وراغی او دی يې خبر کړ چي د ده ځای ته ورسې او يوه گړی ورسره کښېني چي څه ورته وايي.

ملاصاحب په داسي حال کي چي هم په خوله ورته (ډېر ښه) وويل او هم يې سر ورته وښور او ه، خوني ته بېرته ورننووت او خپل څادر يې راواخيست.

ده فکر کاوه چي خان به په انگړ کي ورته انتظار وي، خو کوم وخت چي بېرته له خوني څخه راووت نو خان يې ونه ليد، لومړی تر هغه چي تر انگړ ووخې ځالي ته وراغی او ماينې ته يې وويل چي د غرمې ډوډی به د خان کره گوندي و خوري او دا دي ورته انتظار نه کوي.

خان ايله کور ته رسېدلی و چي ملاصاحب هم ورپسې ورو رسېده، ځکه چي گرمي ډېره وه نو پر سر باندي يې خپل څادر کوټه ايښی و او لومړی تر هغه چي دی څه ووايي خان ورته وويل:

"ملاصاحب راشه خدای دي راوله! خوراښې خوږې او په زړه پوري خبري مي درته راوړې دي. زه اوس دغه يم چي د صاحبزاده صاحب څخه راغلم، سهار ورغلی وم تر اوسه پوري ورسره ناست وم. که يوه پلاد مبارک حضور ته څوک ورسې نو بيا بېخي مشکله ده چي له هغه ځايه څخه دي په اسانۍ راولاړ سي، فقط ته به واچي په مخکي پوري يې مېخ کړی يم.

ښه يې ويلې دي چي (ښه خلک برکت او فيض و تاثير لري).

گهيڅ زه ورغلم چي د سپين د کاله د جنجالو په برخه کي ترېنه مصلحت او لارښودنه وغواړم، په دې باندي ډېر خوښ سوم

چي مبارک ستاله خولې راته وويل چي زه غواړم له دغه کاله سره مرسته وکړم او د دوی دنيا ور خوندي کړم.

(مبارک) هم دغه مصلحت راکړ چي که غواړم زه وصي کېدلای سم. سپين دي له (گم دي) سره يو ځای سي. يعني د گم دي د دنيا واک او کالخوايي دي سپين ولري. خو د دغو نورو وصايت به زه وکړم مبارک ډېر اصرار کاوه چي دغه کار بايد په شريعت برابر وکړم او بس. اوس نو هيله ده چي د شريعت غاښی ورته برابر کړې او په دې توگه د خدای او خلکو رضا حاصله کړو.

په دغه خبره باندي د ملا صاحب زړه ډېر ښه سو چي د خان زړه ښه دی او دا خبره د صاحبزاده صاحب له خولې ورته سوې ده. ملا صاحب هم په خواږه او د ملگري په ږغ ورته وويل:

"زه خو تل ستا دعاگوی يم. د سپين پگړو نور څه په لاسه کېږي پر دوی باندي ويل دي او پر خلکو کول دي. ښه سو چي زما د زړه اخلاص او ښه پير زوینه تاسو ته د مبارک له خولې معلومه سوه.

له ډېري خوشحالی څخه يې په ستوني کي خبره يو څه سره غوټه سوه او بيا يې په داسي حال کي چي خپلي نښتي نارې يې تېري کړې خپله خبره يې داسي پسې اوږده کړه:

"خان صاحب! د شريعت لمن هم پراخه ده او هم تنگه. په دې کي شک نه شته چي زه خوبه په ډېره سعیه او د زړه له اخلاصه له تاسي سره مرسته وکړم خو کور دې خراب سي خلگ ډېر شيطانان دي او له نه څه لوی غر جوړ کړي. برائي مي د يو چا له خولې څخه واورېدل چي د سپين د دريمي ميرې پلار گنی يو څه خوله ښوروي او په دې خبر سوي دي چي د دوی وصي کېږي نوبه څه ماتي گوډي په کي کوي. (لالو) بزگر ته يې ويلي و چي

دوی به د خپلي خور او خورپیانو حق په هره توگه چي وي وساتي او نوري داسي ناوړي خبري يې کړې دي چي اوس زما په خوله نه راځي.

دغه خلگ د دې وړ دي چي په هره توگه چي کېږي سړی يې خوله ورماته کړي او داسي هيداد ور کړي چي نور هم خپلي پښې ورتولي کړي او د داسي ناوړو فکرو په جال کي رانه سي."

خان لږ څه خپل تندي سره واچاوه او په يوه لاپوکه ږغ يې

وويل:

دغه کورنی تل زما... ته گوتي راوړي. خو ځله مي احوال ور لېږلی دی چي زما له کلي او زما له قومه لاس واخلي او بې ځايه زموږ په کورنيو چارو کي گوتي مه وهی. خو دوی دومره سپين سترگي دي چي والله که زما دغه خبري داسي بولي لکه د خره تيز، دې ته مي اړباسي چي شل محکمې ورباندي ووينم او که له خدايه ونه وېرېږم په بنديخانو کي به يې هډوکي وراسته کړم.

نه يم خبر چي دوی په کوم سر ژوندي دي چي دغه ډول

خبري کوي."

خان چي دغه خبري کولې ورو- ورو پسې تودېده او په پای

کي دومره پسې سور او سين سو چي په يوه پلا يې خورالويه چيفه وکړه چي ملاصاحب يې خورا وار خطا کړ او و وېرېده چي اوس به په ده باندي ور وغورځي.

ملاصاحب له خپلي دغي پيرزويني او صميميت څخه چي و

ده ته يې دهغوی خبري ورسولې پښېمانه و. وروسته له هغسي کلکي چيفي څخه لږ څه په آرامه سو او ملاصاحب ته يې وويل چي:

"په دغو خبرو چرت مه خرابوه دامتل دي اورېدلی دی چي

وايي:

(د دوزې چي خان له غاړې وي نو د شپانه ډوډۍ و خوري).
زه به په دې برخه کې لالور او غواړم او پوښتنه به ورځني وکړم، بيا
که مې لازمه وبلله نو په خپله دوی به راوغواړم او کیفیت به ځان
ته څرگند کړم، تاسې دومره وکړئ چې ژر د دوی د معاملې په
فیصله کولو کې عملي گام واخلي. عملي گام دادی چې ته په
خپله ډوډۍ وکړه موږ. يعني سپين او مادر و غواړه، هلته به خبرې
په اصل مطلب راواړوه هيله ده چې تر یوه حده پوري کومي
فیصلې ته ورسېږو.

که دې صلاح وي دا کار نن ماښام ته وکړه یو چرگوری
حلال کړه یو چرې ورواستوه او سپين خبر کړه هر څومره چې دا
خبره اوږدېږي د خلکو خبرې په کې ډېرېږي، باید داسې یې
فیصله کړو لکه هغه متل چې وايي "انا مړه سوه تبه یې پرې سوه"،
که دغسې ونه سي نو بلاوي به له هرې غاړې سر ونه راوباسي".

ملا صاحب د ده خبره غبرگوله چې د خان ناظر کوندری
(دستر خوان) په لاس راننوت او د دوی مرکه یې وشلوله. ملا د
کوندرې په لیدلو خورا خوشحاله سو، د دې لپاره چې خپله
خوشحالي د خدا یاد (افرین) ویلو په ډول ورځني ښکاره نه سي
نو یې خپل شونډان په غاښو کې خورا کلک ونيول او د هغه خوږ له
عملي خوشالی څخه راوگرځاوه، او هم د دې لپاره چې ناظر په
خپلو خبرو پوه نه کړي نو یوه بله خبره یې منځ ته راواچوله او وې
ویل:

"گړندي اکا خپله لور په ۱۶ زره افغانۍ ورکړه، د اښه ولور
دی خو ما چې یې انهار ته کتل په خپله دی په دې لاقانع نه و او
چاته یې ویلي وو چې ده غوښتل خپله لور په شل زره افغانۍ یو
غټ سوايي خواره ته ورکړي او په هغو خپلي گرو کړي مخکي
خلاصی کړي، نن سهار یې د شمال ورکړ خو د نجلی مور داسې

پرله اېشپده لکه باندي کتو، او اوبسکي يې د سېلاو غوندي بهېدلې، په ژرامې دومره ورځني واورېدل چې لوري يې پر بن ورکړې ده".

د دې وروسته کوم وخت چې ملاصاحب ولاړ، خان په لالو پسې ناظر واستاوه.

لالو په بڼه وچ کلک معلومېږي، دده دمخ او تېر د لوړي برخي څرمن لمر و داسي ورېتلې ده چې ته به وايې چا اور پر بل کړې دی، دی د شاوخوا په ټولو بزگرانو کي په خورا غښتلوالي او بڼه کار کولو مشهور دی. کوم وخت چې د چا د لو او شروي نو يواځي دومره لو کوي لکه پنځه عادي کسان چې يې کوي، خو ډوډۍ هم دغومره ډېره خوري، مگر سره د دغه دومره کار کولو او غښتلوالي تل وايي چې زه په خپل عمر په وچه ډوډۍ په نس مور سوی نه يم نگولي خو هلته واچوه.

کوم وخت چې په وره راننووت وروسته له سلام او راشي درشي څخه يو کونج ته پر دوو تلو کښېناست او دواړه سترگي يې د خان په تندي کي ښځي نيولې وې او دې ته منتظر و چې اوس به څه ورته وايي.

خان چې د خپل لاس تسپې و شرنکولې او غاړي يې تازه کړې وې ويل:

"لالواکا! ته به هم وارخطا سوی يې چې زه دي څه کوم، مطلب دادی چې تاته د سپين د ميرې د پلارگنۍ له کاله څخه چازما په خصوص کي څه درته ويلې وو، زه دلته غواړم چې په هغو خبرو بڼه و پوهېږم او که دي په ياد وي نو د دوی ټولي خبري بند په بند راته وکړه، کوم ټکی در څخه خطانه سي".

په دغه وخت کي لالو تر خپلو دواړو ځنگنو خپل دواړه لاسونه راتاو کړي وو، او خپله زامه يې د ځنگانه په سترگه ايښې

وه او کړوپ غوندي معلومېده. ده خپله زامه او سر لوړ کړ او په يو ډاډه برغ يې وويل:

"داسي خبري يې کولې چي نژدې ماور سره وهلي وو، هر څه چي مي ورته وويل چي خپله خوله د ځان کړي خو غوږ ته يې نه تله نو ما هم ورته زغملای نه سواي او څو سوکه مي تود کړ، په خبر و پسې به يې ځان صاحب نه گرځې. ځکه داسي خبري يې نه دي کړي چي په ويلو و ارزي، زما په دې خوا ورته شنه سوه چي ده ښکښل کول که نه نو هغه نوري خبري خو هماغه خبري وې چي تقريباً هر څوک يې کوي."

ځان لږ څه پرله واوښت او په وچ غوندي برغ يې ورته وويل:

"بې له ښکښلو څخه يې نور څه ويل؟ يعني خبري يې کوم غوږ درلودل او که هر څه چي په خوله ورتلل هغه يې راغورځول؟"

لالو خپل ځنگنونه سره وغوړول او په چارزانه کښېناست او

وې ويل:

"که يې ښکښل يوې خواته کښېږدو نو يې ويل چي (ځان او ملا لکه لېوان داسي دي چي په رمه کي لوېدلي وي، دغسي زموږ په کونډو او يتيمانو کي لوېدلي دي او غواړي چي د دوی دنيا تر گونډو لاندي کړي).

کونډي يتيمان لاڅه کوې چي موږ او پره ټول د دوی له لاسه در په دره يو، د دوی گزران زموږ په وينو او غوښو دی، اوس چي موږ او پره خلگ يې پر وچ هډوکي و درولو او څه نه راباندي جوړېږي، نو يې پر چاغو کورنيو چي هغه هم د خلگو په غوښو ماړه سوي دي راواچوله، اوس غواړي چي دوی هم پر وچ هډوکي و دروي، دوی بايد پوه سي چي موږ به د دوی په مخ کي کلک

و درېږو او اجازه به ورنه کړو چي زموږ د خورلني او دهغي د کوچنيانو غوښي و خوري".

د خان طبيعت په هره هغه خبره چي لالو به کوله او وښت. په پای کي يې وويل:

"زه له دغه سپين سترگي... سره کار لرم، ته دغه خبري چاته مه کوه چي بيانور او پره راخبرېږي او تل به په خوله پوري رامبستي وي او هم به د خلکو په نظر سپک ورسو".

د ماشام پر ډوډي چي د ملا صاحب کره يې کړې وه سپين خان ته وويل:

"پخوامي هم تاسو ته ويلي وو، چي زما خيني پور وړي حق را کولو ته غاړه نه ږدي، ځانونه په يوه خوا او بله خوا کوي، مثلاً د (تور) او (سکان) په خصوص کي مي يوه پلا تاسي ته تر غوږو در تېره کړې وه هغوی تر اوسه پوري زما غوښتنو ته غوږ نه دی نيولی او خان يوې او بلې خواته کوي، ستاسي هم لکه چي هېر سوي وي چي احوال ور کړئ چي زما سره سم پر لاره ولاړ سي، خو داهم درته وایم چي نور ډېر کسان چي خورا سور سترگي بلل کېدل او حق يې تر ځان نه راتېر اوه ستاسي له مرستي اوس لاري ته راشپوه سوي دي، خو کسو خولا په خپله احوال راستولی و چي بايد ناظر ورواستوم چي د اجارې غنم راوړي.

که دي يوه بله پلا تور او سکان ته پېش رو وړ کړ او تندي دي ورته تريو کړ، زړه مي راته وايي چي سمدلاسه به خپل غنم تر ځان راتېر کړي او بيا به گوندي پر لاره کاره واړه نه راسره ځي". ملا صاحب پر رادرسته کړه:

"خدای مو دي بي له خپله خانه نه کوي، دی خودغو خلکو ته داسي دی لکه چي پر کتو برغولی پروت وي، يعني هر څوک يې پر خپله لاره باندي سم کړي دي او ساه نه سي کېنلای، په ده

هم ديبابان لېوان گرځېدلي دي او هم د کور و کلي غل و غدی او ناروا او تېری کوونکي. په تېره بيا د خان صاحب زړه خو ستاسي سره چوي، ستا دنيا داسي گڼي لکه خپله، تل په دې فکر کي دي چي هغه څه ډول له ناروا او خدای ناطر سوځه وساتي چي د بل حق داسي بولي لک پچه.

گومان کوم چي د ده به هېر سوي وي چي هغو دوو خدای وهلو ته ووايي چي خپله راشه تر خان در تېره کړي."

دا وروستی جمله چي يې تماموله نويې سترگي او هم خپل سر چي د سپيني پگړی لويه کوټه پر پرته وه د خان خواته واړاوه او دا هيله يې درلوده چي خان هم د ده خبره غبرگه کړي او په دې توگه خپله خواخوږي سپين ته نوره هم ثابته کړي، خان غړومب وهل او وې ويل:

سپينه! ته خو لا اوس هم هلک سړی يې، دا خود دنيا کارونه دي ماتي گوډي په کي ډېري پېښېږي، لږ څه دي زړه پراخ کړه هر څه به اسانه سي، ته ومنه چي زه تل ستاسي د ښېگڼي او گټي لپاره فکر کوم که مي هېر سوي وي چي (سکان) او (تور) ته ووايم نو د دې علت هم دادی چي زه ستاسي د نورو ماتو گوډو په سمولو لگياوم، مثلاً تا تل راته ويلي دي او اوس هم وايې چي په کور کي په عذاب يې او هم د زړه له کومي د خپلي گټي هري خواته لاسونه اوږدولای نه سي، ځکه هر څه چي گټې د دغه نورو يتيمانو هم در گډ بلل کېږي. له دې جهته غواړې چي ژر خان يوې خواته کړي او په پوره زړه او ويسا خاطر د خپلي دنيا په ډېرولو بوخت سي، نو ته وپوهېږه او په خپله ملا صاحب ته چي زموږ د لمانځه امام هم بلل کېږي معلومه ده چي ما په دغه لاره کي له هيڅ ډول کوښښ څخه ځان نه دی سپمولی، تاته...".

ملا صاحب يې خبره غوڅه کړه او ورته ويې وويل:

"ستا خبره دي په گل بدله سي خان صاحب! اصلي خبره خو داده چي مور ټول په تاډاډه يو، ته مشري يې او د ټول كلي واک لري. ته به ځکه زموږ د بنسټگني او گټي لپاره فکر وهې، ځکه چي دغه نور خو ټول اميان او اوپره خلگ دي، کوم شی هم نه لري چي له هغه سره مينه ولري يعني تش لاسونه گرځي که ستاسي بزرگي نه وای او ستاسي سيوري نه وای نو به هيڅ نه وای نو و پوهېږه چي ټول به خواستغي وای.

دلته مي مطلب دادی چي سپين بايد و پوهېږي چي خان صاحب يو په شريعت برابر سړی دی، پنځه وخته لمانځه ته راځي او وظيفه هم کوي، تل د ده بنسټگنه غواړي پشلايي خو ځلي ماته ويلې دي چي څه ډول چل وسي چي سپين ته خپل د زړه مطلب تر لاسه سي".

ملا صاحب بيالبر څه پر يوه خوا او بله خوا سو او په داسي حال کي چي نسواري يې پر ورغوي ټک و اچول او خپلي يوې لور ته يې وويل چي د ډوډی احوال راوړي چي که تياره وي نو ښه به وي وويل:

"زمانه اوس اخره او خرابه ده، خدای مو دي ايمان ته خير کړي هيڅوک د چا حق ته غاړه نه ږدي او ټول يو د بله سره خوري، ما په خپله څو وخته پخوا د (شينگول) زوی ته يو دېرش منه غنم په سلم ورکړي وو، هغه ورځ مي دا خبره نری تر غوږ ورتېره کړه چي خپل حق تر خان راتېر کړي خو سترگي يې هيښي ونيولې، نارې او بغاري يې وهلې چي د ده خپل ټبر خواستغي کېږي، په دې مي هم و وېراوه چي خان صاحب ته به ووايم، خو بيا هم له خپله خره را کوز نه سو، کوم وخت چي مي لږ څه په کلکه ورته وويل نو خورا پرله واپشېده او راته يې وويل چي "موږ علما او دغه خانان چي يو د دين ستن او بل د دنيا ستن

بلبل کېږو د خلگو ويني او غوښي خورو او داسي لېوان يو چي د انسان په بڼه کي راوتلي يو او د ژوري غوندي د خلگو په ښارگ مو خوله ايښې ده او ويني يې څېښو."

که څه هم د دغه هلک د دغه ډول سپين سترگي هيداد د (پتو) اکازوي پر هماغه ځای ور کړ او راغورځاري يې کړ او خوښې گوندې يې په نس کي ور کړې خو سره له هغه هم بايد موږ او تاسي د خلگو په سپين سترگي پوه سو او يو څه سوهان ورسره وکړو. که يې تر خوږ گوته ونيسو او هېغ نېغ په لاره کي ورته ودرېږو البته د دوی چيغي به نوري هم تر آسمانه پوري ورسېږي. او دانور بزگران او اوپره خلگ به راخبر کړي."

ملا صاحب لا خپله خبره سرته نه رسولې نه وه چي لور يې گډوه او چلمچي رانه ايستل او يوې خواته يې کښېښودل، خان صاحب د خپلو دواړو لاسو گوتي تر له جار کړې او سيخي يې وغځولې او په داسي حال کي چي ارمېږي يې کښل وويل:

"توبه خدايه توبه! ملا صاحب زه هم په دې شپو ورځو کي دغه ډول خبري ډېري اورم په تېره بيا هغه کسان چي په دې وختو کي يې لږ څه تور او سپين زده کړي دي، دوی موږ د دې ملک رښتيني دښمنان گڼي او په دې نظريه دي چي دا ټولي لوږي، بربنډتياوي، ناروغی موږ و تاسو راوستې دي، که موږ له منځه ووتلو نو گواکي دا ټول شيان به ورک سي او د دوی د ټولني رښتيني ښکمرغي به شروع سي.

تېره ورځ زموږ زاړه بزگر (ادرو) زماله مشر زوی سره خوږلي وو علت يې دا و چي ده غوښتل سږ کال د يوې رشې پروړه نيمايي ده ته ور کړو ځکه چي دهه زموږ د کوز پالېزيوې وړيا راوهلې وه، خو زمازوی هلک سړی دی ورسره کلک سوی و، نو دغه (ادرو) چي موږ وايوله ډېري ناپوهی ډوډی غوږ ته وړي

تاسي خبري سري وي، چي د سري وپښتان ورته جنگ ودرېږي.
 زما زوی ته يې ويلې وو چي: "دا زموږ د بزرگانو زيار او زحمت
 دی چي تاسي لاڅه چي ټول جهان يې ودان کړی دی، که زموږ
 لاس او پښې ونه خوزېږي ټول به خواستغي ياست تاسي زموږ د
 زيار ثمره تښتوي. خدای مو ورک کړه، کله به هغه ورځ تاسي
 چي تاسي د سرطان مرض زموږ له وجود څخه ورک شي او موږ به
 په خپلواکه توگه د خپل ځان لپاره کښت وکړو.".

(زما زوی هم دی ښه ټکولی و خو خبري يې خورا ستغي او
 سري له چتې باسي. او هغه ستا خبره که ورسره وڅېړل سي نو
 پوري بدي بلاوي راويښوي)."

ملا صاحب پر ډوډی باندي درې پلا بسم الله وويل او بيا يې
 په لږ څه لوړ برغ د (من اوله ومن اخره) جمله وويله.

د ډوډی له له خوړلو څخه وروسته ملا صاحب په اصل ټکي
 اندي راو لگېده او وي وويل:

"پرون مي ستا اکا ميرامد وليد هغه ته مي وويل چي د
 بتمانو دنيا لکه ورږي (کيکي) سره غورځي، څوک نه شته چي
 سره ټوله يې کړي او يو څه زېرمه يې وکړي، بايد يو ډېر بادرده
 سري چي هم د عقل خاوند او هم د سوتي زور ولري، او تر محکمو
 ښه څفاستلی سي، د وصي په توگه ودرول سي او په دغه ډول د
 هلکانو نجونو او کونډو دنيا خوندي کړای سي.

هغه راته وويل چي دی په خپله دهیڅ ښې نه دی تر ما جته
 پوري په خورا زحمت راځي نو د دوی پر دنيا به څه پلو واچولای
 سي.

خو ما ورته غبرگه کړه چي شريعت ستا د وصي کېدو جواز
 تر هر چا ډېر درکوي، نو که يې ته نه کوې او سپين هم خپل وېش
 غواړي او دا دنورو زېرمه په ځان نه مني نو په مصلحت سره بل

څوک ژر ودروی چي دغه اوسنی لاندی و باندي ماتي گوډي په بیره سمون ومومي."

هغه وروسته له یوڅه فکر کولو دا خبره یاده کړه چي دی له ډېر عمر څخه په دې نیت کي دی چي خان صاحب ته ورسې او دا پېټی دهغه په غاړه واچوي.

خان صاحب بیاسره وغورږېده او تندي یې خورا ورین سو، لومړی تر هغه چي دی څه ووايي سپین وویل:

"په دغو خبرو اترو کي ډېر وخت تېر سو. او دا موضوع زما میروهم څېړلې ده، هره یوه غواړي چي خپله پلارگنی وصي کړي او په دې توگه د دوی په خولو کي یوڅه ورواچوي."

ملاصاحب ما پخوا هم درته ویلي وو چي ماته کښته باغ او د کڅ مخکي راکړي او خپل وېش په لاس راکړي، وروسته له هغه هر څه چي کوي ودې کړي او ما پرېږدي چي خپله غریبي وکړم او سبا راسره د چا جنجال نه وي. خو څرنگه چي پخوا موهم ویلي وو دا یوه میره به له ماسره وي دا ځکه چي ډېره سرگرداني نه لري."

خان غوښتل چي څه ووايي خو ملاصاحب یې خبره نابیره او سې ارادې پرې کړه او د خپل دغه کار عذريې ور څخه وغوښت چي خان د (پروانه لري) په جمله ځواب ور کړ، نو بیا ملاصاحب په یو بريالي غوندي بڼه په داسي حال کي چي سترگي یې د خان په تندي کي ښخي کړې وې وویل:

"زما په خیال خو معامله پښخي فیصله غوندي ده، سبابه بیا دلته زه تاسي ته ډوډی وکړم، میرامد او دوه درې نور د کلي سپین بریږي بزگران به هم راوبولم او دا کار به په شریعت برابر فیصله کړو او په دې توگه به تر دې خبري سوک وباسو."

خان له لږ ځنډ څخه وروسته وویل:

"زه خو په خپله هيڅ په کي نه وایم که سپين کومه خبر کول په کي غواړي اوس دي لا ووايي چي که غواړي نور څوک هم په دې معامله او فيصله کي کښېني نو د هغه او يا د هغوی نوم دي واخلي".

سپين سره و خوځېده او د خان خبري يې ځکه ښې نه واورېدلې چي د ده فکر بلي خواته تللی و، يعني د کڅ په مخکو کي يې خيالي باغونه کرل، نو يې له خان څخه په ډېر ادب پوښتنه وکړه چي هغه خپله خبره بيا ورته وکړي هغه هم لږ څه نور تفصيل ورته وويل.

-سپين يه - يه! هيڅوک نه رابولو، زما زړه و چي صاحبزاده صاحب هم په دغه جرگه کي کښېني چي کار ښه پوخ غوندي سي، خو هغه راته وويل چي تاسي ته يې کامله لارښودنه کړې ده او د ده راتگ ته کوم خاص ضرورت نه سته همدغه ښه دي چي له سبا ته دغه کار همدلته د دغه عالم په کور کي فيصله سي. چي کوندي دغه فيصله ښکمرغه سي، او د ټولو په کټه وي".

ملا صاحب:

"زما فکر خولا دا و چي که د شريعت له اړخ څخه ورته ضرورت نه ليدل کېدای ما به مشوره ورکړې وای چي دغه دوه سپين ږيري بزگران لاهم مه رابولئ. دا ځکه چي زمانه له فساد څخه ډکه ده، جوړ او روغ کارونه سره وړانوي، خو ځکه چي شاهدانو ته ضرورت دی نو دغه کار بد نه دی".

خان خپله يوه پښه پر بله واړوله او وې ويل:

"د شريعت کارونه خو دومره اسانه نه دي تر هغه چي ښه سم شاهدان نه وي او نور ترتيبات يې برابر نه وي کله دغسي کارونه فيصله کېدای سي، خو دا بايد وويل سي چي دغه دواړه سپين ږيري او هم ميرامد عاجز خلگ دي زموږ او ستاسي له

خبري څخه نه تېرېږي. راغلو دې ته چي وروسته بيا شرعي وصايت خطونه واخلو اسانه خبره ده زه به قاضي ته يوه نخبه ورولېږم هغه به دواړه خطونه راواستوي، او په دې ډول به يو غوږ په بل غوږ هم خبر نه سي."

د دې بډاى ټوله شته، مخکي دي او که باغونه نغدي دي او که د کور لوښي او لرگي په يو څو ورځو کي سره ووېشل سول. لومړى فيصله سوې وه چي د دوو کونډو او دهغوى د يتيمانو وصايت به خان کوي او يوه کونډه سره له يوه زوى او يوې لور به د سپين سره ژوند کوي، او دهغوى دشتو زېرمه به هم د سپين په غاړه وي. خو کوم وخت چي د عمل ډگر راغى د يوې کونډي او يتيمانو زېرمه ملا صاحب ته ور په غاړه سوه، په وېش کي سپين ته ټول هغه باغونه او مخکي په برخه سوې چي ده غوښتلې او په دغه سبب د ده پښې له خوشحالي څخه مخکي ته نه ورځي.

يوه ورځ د چمبر په هغه برخه کي چي سپين په کي اوسي خورا خوږه او شور ماشور دى. د باندي دانگر د وره په خوله کي دوه اوشان چوک دي. خان او ملا په بېر هغه خواته درومي، دوى چي په وره ور وټول نو داږغ يې تر غوږ سو:

"نه يې کوم مېر نه کوم! زور او جبر ولي راباندي کوى. څه نه مي له دغه خپله وطنه ور کوى، او له خپلو ماشومانو مي بېلوى. ره غواړم چي پر خپل دغه يو زوى باندي سر سپين کړم."

د مېلمنو په کوټه کي څلور کسه نور ناست دي، دوو تنو يې نر. څه ښوى کالي اغوستي دي او سپيني لنگوټې يې په سر دي. دوو نورو زلميانو رنگه پټکي د مول په ډول تړلي دي او کالي يې څېرن غوندي دي چي يوه توره او بل سره سدرى اغوستې ده او د کار توسو قطارو زمې يې تر ملا دي. او هم يې پر غبرگو اوږو باندي زه کار توسو څخه ډک قطارونه را اچولي دي دوى دواړه له

حاضرینو سره په لاس روغېر وکړ او د خونې په سر کې له دوو سپین پگړو سره کښېناستل او ملا صاحب په خپل خادر کې نغښتی ناست دی. له وضعیت څخه دا ډول معلومېږي چې په اصل کې ټول سره خبر دي. خو خان د خبرو د شروع کېدو لپاره، په دوستانه ډول پوښتنه ترېنه وکړه:

"خدای مو راوله ستړي مه شی څه وخت را ور سپدلاس...
خبر خو و څرنگه راغلي یاست؟ مور څه مرسته در سره کولای سو
که یه؟"

یوه په سر پوخ سپړی چې حورا غټه لنکوته یې ول-ول پر
سر اچولې وه وویل:

"په دې کې څه شک نه شته چې مور و تاسې ټول یو پښتانه
یو، خو مور ارت غوندي یو یعنی زموږ ځای په (بوري) کې دی مور
ته څو شپې پخوا ستا او د سپین د خولې څخه چا احوال راوړ چې
یوه کونډه ده او غواړي چې هغه زموږ په خوا کې څرڅه کړي.
څرنگه چې مور ته ویل سوي دي کونډه د سپین میره کېږي نو
مور دا یوله هر څه سره چمتو راغلي یوه هیله لرو چې ډېر ونه
ځنډول سو، او زموږ کار ژر خلاص سي ښه به وي، ځکه چې وخت
د غریبې او خوارۍ دی هر یو خورا ډېر کارونه لري چې باید و یې
کړي، هغه بل ملگري یې پر رادرسته کړه:

"مور غواړو چې په دې ټکي پوه سو چې دغه کونډه په غاښ
څو ده څو پلا لنگه ده؟ او هم به بده نه وي چې د هغه پېټي اندازه
راته ووايست چې تاسې یې غواړئ پر مور یې له دې در کښه
کښېږدئ، مور هم غریب خلک یو که موله وسه پوره نه وه چې
دغه پېټي واخلو نو څرگنده ده یې له دې چې ځان او یا تاسې
سرگردانه کړوله دې خبرې څخه به مخ واړوو او خپله لاره به
وهو"

خان:

"خورا تلوار مودي، خپر دی! داهم ستاسي خپل کور اچ
 خای دی. ليري والی خو موږ پښتانه سره بېلولای نه سي، پښتون
 که دنړی په هر گوټ کي وي بيا هم د پښتنولي په کلک مزي
 ترلي دي. تاسو ته به خر گنده وي چي د سپين بل داسي شوک
 خپل نه سته چي هغه ته دا کونډه ور کړي نو ځکه موږ په مني چي
 پونډه دوري در تلل احوال در ولېږه چي که د چا کونډه په کار وي
 رادي سي. ښه سو اوس به په خپله سپين در سره ږغېږي."

سپين ملا صاحب ته مخ ورواړاوه:

"ته او خان صاحب زماله خوا در پمان ياست، هر څه چي
 تاسي سره غوټه کړه هغه زما خوښه ده."

په دغه وخت کي يوله بوري والو څخه ږغ کړ:

"دالا اوس درته وايو چي زموږ يواځي کونډه په کار ده له
 چيچيانو سره يې زموږ کار نه شته، يعني وروسته بيا دا خبري نه
 منو چي دا کوچني پر تي دي او بايد تر هغه وخته پوري له مور
 سره وي خو چي دغويو له پښو وځي، موږ نه پر دي يتيمان ساتلای
 سو او نه يې پر خان چغولای سو."

د سپين مخ لږ څه سور غوندي سو او وې ويل:

"يه کاکاجانه! خپل يتيمان د بل چا پر اوږونه باروو، له دې
 اړخه بېخي بې غمه اوسه، خو دومره راته ووايه چي کونډه چاته
 کوئ؟ ميره يې کوم يو دی؟"

يوه ورته وويل چي:

"مېړه به يې پيدا سي تر هر څه لومړی بايد دهغې ولور

فيصله سي."

خان:

"تاسي ته خوځرگنده ده چي پېغلي په ۲۰-۲۵ زره افغانی دي نو پر کونډه که سپين له تاسي څخه لس زره واخلي نو تاسي بايد خوشحاله اوسئ".

بوري وال:

په ۲۰-۲۵ زره خو هغه پېغلي ور کوي چي د پلرو جوغې يې تر آسمانه ختلې وي، دانوري پېغلي خو په لس پنځلس زره هر چيري پيدا کېږي".

بل ملگري يې خبره غوڅه کړه او وې ويل:

"په ولور ډېر نه درسره اوږو خو...".

خان:

"يوه خبره به لا اوس فيصله کوو هغه داده چي کونډه د سپين په کور کي هيڅ حق نه لري اونه به يې تاسي غواړئ، دې خپل حق خپلو دوو چنگوتيانو ته وربخښلی دی".

ملا:

"پر شريعت يې برابره کړئ بايد يو دوه تنه شاهدان تېر سي. خبره بايد پخه سي".

سپين:

"شاهدان خو اسانه دي يو په خپله خان صاحب او بل به زموږ ناظر راوغواړو".

ملا:

"سمه ده مقصد مي دادی چي شريعت خوار نه سي".

بوري وال:

"ستاسي لاشه خبرو ته پام وي د ښځي حقونه هيڅ وخت موږ نه غوښتي دي اونه يې غواړو، په موږ کي دغه ډول رواجونه له سره نه شته، له دې پلوه بېخي ډاډه اوسئ يوه پلا چي زموږ و

ستاسي خبره جوته سوه نو وپوهېږئ چي بيا به کلونه وروسته سره وينو، يا شايد چي بيا په قيامت سره گورو".

خان:

"زه غواړم چي يوه منصفي وکړم خو په دې شرط چي تاسي

ټول يې ومنئ".

ډېر ښه راپورته سول چي ويل يې:

"موږ يې منو وواياست".

خان:

"لاس پورته کړئ او دعا وکړئ زموږ بوريوال وروڼه دي اته

زره افغانی تر خان ورتېري کړي".

ټولو وويل:

"امين: خدای دې ښکمرغه کړي".

ملا:

"مېړه يې معلوم کړئ چي نکاح شرعي سي".

يو سپين ږيري چي سپينه لنگوته يې تړلې وه خپل ټټر ته

گوته ونيوله او وې ويل چي:

"مېړه يې دغه زه يم".

تر اوسه پوري په خبرو کي داسي برېښېدله چي دی د بل

لپاره روښاري کوي، خو دده (دغه زه يم) پر چا عجبه او ناانډوله

نه ولگېده، صرف سپين خان او بياد ملا صاحب مخ ته وکتل چي

گواکي پر دوی دغه ټکي شه اثر وکړ، د دوی د خبرو په ترڅ کي

کله-کله بادله نورو خونو څخه د ښځو د ژړا او خوږ ازانگه

راوړي، چي د دوی غوږو ته خورا ضعيفه ورسېدې، کوم وخت

چي سپين پوه سو چي خان او ملا تندي تريونه کړ نو سره

وغوړېده او وې ويل چي:

"بښه دی خوښه مې ده ډمامې نه پر جوړوو، پیسې له ملا
راخلاصې کړه او خپله بڼڅه مړولې".
خان:

"ملا صاحب! لاس پورته کړه او یوه بڼه دعا وکړه چې دغه
وصلت نیکمرغه وي...".

د خان خبره د زوم له خوا دا ډول غوڅه سوه:

"مور اوړېدلي دي چې د دې بڼڅې پلار گنې خورا غښتلي او
زورور خلگ دي. که څه هم نېستمن دي خو وایې چې تکره دي،
نو تاسې له هغوی سره هم کومه مشوره کړې ده او که یې لازمه نه
گنې؟"

خان:

"د پلار گنې یې په دې خبرو څه؟ خپله کونډه موده هر څه
چې په کوو په کولای یې سو، پلار گنې خویې یو پلا ولور
واخیست نو بیا به په چپه لار کې راته ولاړوي، خو که چېرې
و درېرې هم ورسره ولاړیم دا غمونه او چمونه په مور راپرېرېدې.
ستاد دعا له برکته دغسې شیان مې نسوار نه دي، چې ژوندي یې
بڼڅ کړم والله که څوک مخ راواړوي، او که یې په کلو-کلو بڼدي
کړم نو هم مې دلاسه کېرې، خو زما په فکر دوی به هیڅ ونه وایې
ډاډه اوسئ ضامن موزه یم".

سپین له مجلس څخه ولاړ سو خو زوم ورته وویل چې

کښنه دا خپل پور دي درخوندي کړه بیا نو هر چېرې چې ځې
سه".

زوم سمدلاسه جیب ته لاس کړ او یو سپین زړوکی یې له
جیبه چې سپین والی یې د ډېرو خیروله لاسه ورک سوی
راو کښس. په دې کې د پنځوسو افغانیو څو لوټونه وو، چې هغه
په زړو کو کې نغښتې سپین ته ونيول.

سپين وروسته له شمېرلو څخه بيا ولاړ سو او د بنځو د خونو خواته رهي سو. د سپين مور مخ ته وراغله په خورا بېرته او وار خطايي يې ترېنه پوښتنه وکړه بن يې (چي همدغه اوس يې خرڅه کړه) هم تر شا ورته ولاړه ده او لوی-لوی سوتونه کوي سترگي يې له ډېري ژړا داسي ښکارېږي ته به وايې چي سره مرچ يې په کي اچولي دي. د دې لور او کوچنی زوی هم دومره کړيږي وهي چي ته به واپه آسمانو کي به يې اوري. د دوی کړيږي هغه وخت لا پسې لويېږي چي د دوی د مور سوتونه نور هم پسې لوړ

سي

سپين مور ته وويل:

"فيصله وسوه په خبر..."

ده چي داتکي پای ته رساوه نو مېرې يې تر گړپوان ونيو او لومړی تر هغه چي څه ووايي ژړي زړه ډوب سو او سمدلاسه په مخکې پر مخي ولوېده. دواړه کوچنيان يې هم پر وغوړېدل او داسي شور ماشوري يې جوړ کړ چي د فولادو زړه يې لا ويلاوه.

سپين بې له دې چي وار خطاسي او حيران سي خپله خبره

يې پسې اوږده کړه:

"له دې بلامي هم خلاصه کړې مور! که خدای کول د دوی

برخه هم زموږ په برخه ده سبا وختي به يې په اوبښ در څخه سپره

کړي. بيا په زړبي (پسخانه) ورننووت او يو صندوق ته پر دوو تلو

کښېناست او د پر توگابښ له سره نه يې کلي وروغځوله او قلف يې

خلاص کړ. وروسته له هغه چي پنځه زره افغانی يې په صندوق

کي کښېښودلې درې زره افغانی يې په هغه خای خان او ملاته

ورکړې. نو بېرته ژر راووت مور ته يې وويل: "پرېږده! داد بنځو

مکرونه دي زياتي اوبه مه پر پاشه په خپله چي سترې سي سمه به

سي، تانه دي اورېدلي چي وايي له (هري بشخي سره څلوېشت اوبنان په مکر بار وي).

مېړه مو ورو وکړه دالانه ده خوشحاله، ته ورسه د خپلانو لپاره يو څه برابر کړه د ډوډۍ سر بنسته وکړه او هم څو دانې د سمالونه او دوي لنگۍ او څو سپيني لنگوتې د خان صاحب ملا صاحب او د دې نورو لپاره مونده کړه، چي ژر يې دنده کوتا سي او مخکي ته ولوېږو او د آرامۍ ساه وکارو."

گهيڅ په سپېدو داغ يې خپله ميره په زور له خپلو دوو کوچنيانو څخه بېله کړه او (بوريوالو) ته يې په اوبن ورسپړه کړه.

دهلک او نجلی دواړو څو ورځي خورا زوروري تبي وسوي چي د دوي ډولونه ژړا اولي وو، خو وروسته له ۱۰-۱۲ ورځو بيرته خپل طبيعي حال ته راوگرځېدل.

د سپين زړه تر پخوا اوس ښه پوره سوي دی، او خان خپل مقصد ته يعني چي د دغه يوه ميريز وروور ميراث هم ور پاته سي، نزدې بولي، دی تر پخوا ډېر فعاليت کوي او هرې خواته خوي لگوي، دی صاحبزاده صاحب ته تر پخوا ډېر ورځي او خپل اخلاص يې نور هم ډېر ورته ښودلی دی.

(مبارک) په دې خورا خوشحاله سو چي له سپين څخه يې داسي واورېدل:

"ستاد دعاله برکته وېښ هم زما په زړه وسو او نور کارونه هم زما د مقصد سره سم روان دي موږ خو ستاسي ښو خلگود پښو خاوري يو که ستاسي مرسته او کومک نه وي نو موږ خود بيابان توري خاوري يو او دا اوپره خلگ به مو داسي غرچ وهي لکه دلم گوله."

(مبارک) له دې امله چي خان او ملا ورسره څرنگه دي پوښتنه ترېنه وکړه، او ورته وې ويل:

زمور د فقيرانو لنگر خو تل تاسي غوندي سخيان او شتمن خلگ تود ساتي. په دانورو پوري خويوه خوله مړي نه شته او خپل ځانونه په خوندي نه دي. که مي رښتيا پوښتي نو ډېر امکان لري چي (جنت) نه به هم تاسي سخيان په بیره او پټو سترگو روان ياست. دا ځکه چي تاسي د خیر او خیرات څښتنان ياست."

سپين مسکی سو او په خورا خواره برغ او روڼو سترگو چي د خورا ډېر اخلاص بخر کي ترپنه غور خېدل ورته وويل:

"صاحبه! که مور ستاسي غوندي ښو خلگو او پيرانو په لنگر کي خپل سرونه کښېږدونو هم لږ ده. دا ځکه چي زمور ټوله شتمني او ښکمرغي هوسا ژوند لکه چي پخوا مي هم وويل ستاسو د دعا او مرستي نتېجه ده. خدای دي د خان صاحب او ملا صاحب سيوري هم زمور له سره نه کموي. که دغه علما او با تدبيره خلگ نه وای نو هم به مو ژوند تريخ وای دوی دواړه له ماسره نه ناست دي او نه ولاړ. زمور د کاله د ښکمرغي لپاره هر ډول مرسته کوي، بله خبره خو داده چي تاسو هم په خبر ياست چي دوی دواړه وصيان سوي هم دي، ښه دی د ملا صاحب خو اوس گزاره شکر دی ښه سوي ده په دې وختو کي يې يو دوه شواروزه مخکه هم رانيولي ده."

صاحبزاده صاحب:

"رښتيا د مخکي خبره دي وکړه، يوه ورځ خان صاحب راته ويلي وو چي تاسي په نوي کارېز کي څه مخکه لرئ. نو ما ويل چي دا زمور هلکان هم هوسپري او غواړي چي هلته يو څه نيو که وکړي، که تاسي ته کوم تکليف نه وي نو..."

هو- هو صاحبه! زمور خو هلته ښه ډېر شواروزونه دي، خان صاحب ماته ويلي هم وو، ښه سوه چي تاسو راپه ياد کړل، که څه

هم هغه مخکه زموږ د ټولو گډه بلله کېږي خو بيا هم وصيانو ته به يې ووايم چي له منځه يوڅه تاسو ته درجلا کړي، صاحبه!

مخکه او شواروزونه دي ستاسي بلا واخلي ستاسي ناز خو موږ د سر په سترگو منوهر وخت چي وايې نو قوالې به يې درته راواستوم. خان صاحب ته به ووايم چي د دغه کار سر بنسته دی په خپله وکړي".

څه موده وروسته په کلي کي دا چوک چوکه سوه چي له خوړ خوړا په دې خوا (گردي) يعني د (سپين) ميرپزی وروړ ورک دی او هيڅ پته يې نه سته، سپين خورا کښته وپورته وځفاست چي هغه مونده کړي، ډېر خلک يې پسې واچول چي يې يې وباسي خو د ده دغو ټولو ځفاستو او لاس وپښو وهلو کومه به زړه پوري نتېجه ورنه کړه او گډي ژوندي زانې ورک سو.

د کلي نورو هلکانو چي دی يې د وروستي پلا لپاره ليدلي و وويل چي هغه موږ ته وويل چي: "اوس به د سپين لاس وروړ کو تر و د مرغانو د ښکار لپاره ځم چي د زړو کارپزو په سپرغو کي خورا ډېري دي. گډي د دې کار او ښکار کولو لپاره خورا ډېر هوس کاوه".

په لنډه موده کي د گډي دور کېدو خبره سره سوه او هيچا يې بيانوم وانه خيست چي څه سو.

د گډي اناگانو ډېره سعیه وکړه چي مونده يې کړي خو هيڅ په لاس ورنه غلل، دوی سپين په دې تومتي کړ چي هلک يې په لوی لاس چېري په بلا خوړلی دی. او سپين يې په دې تهديد کړ چي ژر به ورباندي عرض وکړي، خو خان صاحب هغوی راوغوښتل او ورته يې وويل چي د ده د کلي کور کاله په چارو کي لاس ونه وهي، که نه وي بيا به پښېمانه سي که يې عرض

و کړ نو به خپل هيداد وويشي خو د دوی له خوا پرله پسې اکتیو ورتنه راتلل چې ژر به رپوټ وکړي او حقایق به ډگر ته راوباسي.
د ډگر دې داناگانو په دوري او را دوري منډو وهلو دا خبره بيا شنه سوه او د شاوخوا کليو خلکو په هغه کي ډول-ډول خبري کولې.

سپين او خان له دغو خبرو څخه په تنگ سول او دهغه د تريو تر لولپاره يې سره مشوره وکړه، بيا خان صاحب ور وغوښت او هغه ته يې وويل:

"ته يوه ورځ دغه خدای خوار کړی کور ته راوبوله او بڼه يې خرپامه کړه چې د مار او غالبوزو په غارو لاس او گوتي نه منډي که نه وي بيا به پښېمانه سي، او د دې په ځای چې لاس ته څه ورسې خپل غوږونه به بايلي، مور بايد غاړې پر خلاصې کړو".

سپين د خان په دې وينا چې د ده طرفداري په کي څرگنده وه خورا خوشحاله سو، او ملاصاحب ته يې ډېر اصرار وکړ چې ژر د دې بلاوو دفع وکړي، ملاصاحب په لږو شپو کي د ډگر دې ماماگان راوغوښتل او ورته يې وويل:

"د خوارۍ او نيستی تکليفونه مو لږ وو چې اوس خلگ هم په آرامه نه پرېږدئ؟، خدای مونور پسې خوار کړه! تاسي او سيالی او تربور گلوی داڅه حال مو اچولی دی؟ خپلي خولې او خپل لاسونه مو درتهول کړئ، له دې ناوړو کارو څخه چې په خلکو پسې مو څراغ اخیستی دی لاس واخلي، که له خپل څره نه کوزېږي نو وپوهېږي چې د خان صاحب طبعه به تر له اوږي، او خوشي به مو زوبل کړي، ما خپلي غاړې درباندي خلاصې کړې که بيا هم زما خبره نه منی نو مظلومه دي په خپله غاړه".

صاحبزاده صاحب چي ستا په چار لنډيو خبر سوي دي خوا
 يې شنه سوي ده هغه هم ماته وويل چي تاته ووايم له دغسي
 ناپریتو څخه لاس واخله او خلگ په بدی کي مه سره اچوی".
 د گډي ماما (سپين گل) خورا پرله واوښت او ورته يې
 وويل:

"يوه پلا خو په خپله د سپين پلار له مور سره خورا لويه پره
 وکړه. زمور دغه خور که يې په نه څه پور کي داسي راڅخه وشړله
 لکه څوک چي څاروی له چاڅخه بيايې. اوس چي بيا کونډه سوه
 نو د مچلو غزي ډبره مو کړه او هيڅ درک يې نه معلومېږي چي
 چېري وغورځېدله له وړو څخه مو بېله کړه. دريم ځل مو بيا
 داسي په سپکه ورته وکتل چي دهغې يواځيني کوچنی زوی مو
 ژوندي زانې ورک کړ. زه ښه پوهېږم او خلگ هم ښه پوهېږي چي
 ښځه مو ولي د مچلو غزي ډبره کړه او هلک مو ولي تری تم کړ.
 دغه دواړه ناوړه کارونه د دې لپاره وسول چي سپين ډېر
 ميراث ټول کړي. او زما د خور برخه هم په خپله غږچ وهي.

دامي په ټينگه پټيلې ده چي زه دخپلي خور او خوريې
 کسات وانه خلم نو په آرامه به کښې نه نم. هغه کسان به چي په
 دې ناوړه کار کي يې برخه اخيستي ده په اوو محکمو وگرځوم.
 که چېرته هغه کومه نتېجه ورنه کړه نو په خپله له دغه وطن څخه
 بل وطن ته ور کېږم او بيا چي مي په هر چا لاس برسوهغه به ور
 ووژنم".

ملا صاحب:

"اوس چي ما غاړه درباندي خلاصه کړه نو وبال دي په خپله
 غاړه هر څه چي کوې کوه يې. خو دومره درته وايم چي له خان
 صاحب سره نه په شريعت کي څه کولای سي اونه په ټوپک
 کي".

غواړم چې په ډانگ پېيلې درته ووايم چې خان صاحب پر سپين باندي کلک ولاړ دی، پر هغه باندي مچ نه پرېږدي چې کښېني.

خان چې د سپين گل له نېت څخه خبر سو نو سمدلاسه يې يو داسي چل جوړ کړ چې پر سپين گل باندي يې د دې تور و لگاوه چې دی علما ته ښه نېت نه لري، او هم په قوم کي شر اندازي کوي، په لږه موده کي يې دی بنديخانې ته بوت، وروسته له دغه کار څخه سپين په آرامه نفس و کښې او هيڅوک يې د خپلي گټي په لاره کي حایل او مانع نه گانه او په خورا پراخ لاس او پوره زړه يې ژوند شروع کړ.

خان صاحب او ملا هم خورا ډېر بډايان سول، او ښې-ښې مخکي چې ډېر ويې په صغيرانو پوري اړه درلوده، د خپلو زامنو په نامه قواله کړې.

کوم وخت چې به سپين وليدل چې دوی د ده د ميريزو وروڼو په شتمنی کي بډايان سول نو يو بل ته به يې د دوی د بې انصافی څخه خوله وهله، د ده په دغو شکايتونو خان ډېر غوږ نه ايست، خو په پای کي د سپين شکايتونه نور هم پسې ډېر سول او خان يې په تنگ غوندي کړ، نو يوه ورځ يې دی وروغوښت او ورته يې وويل:

"سپينه! ستا خبري ډېري سوې دي، تل هر کس او ناکس ته وايې چې ما او ملا صاحب ستا په حق کي ظلم کړی دی خو ته بايد وپوهېږې چې ستا شتمني تر پخوا خورا ډېره سوې ده، ستا اکثر و گرويو او اجاره قوالې او اجاره خطونه نه درلودل، ډېرو پورو و درته پښه ونيوه او پر اصل سر درته پښېمانه سول. خودا زه او ملا صاحب و چې دوی ټول مو درته تابع کړل او ستا حق مو ترېنه حصول کړ.

دازمور په موټه او برکت دی چې هر کال ستاشته تر تېر کال ډېر پېرې، که مور نه یو او لاس در څخه واخلو نو وپوهېږه چې دا اوپره بزگران به دي غوښي اومې او خوري، سر پېره پر دې په وېښ کي لحاظ خورا ډېر وکړ او هم د سپين گل خور او خوريې دي دواړه په بلا و خورل او پر ميراث يې تاغېر راوگرځوله. اوس بيا هم مور بې انصافه بولې او هر چاته دي خوله وازه کړې وي او زمور بد ورته وايې. د گډې په خور دي هم خورا غټ ولور واخيست، که چيري ستا دمړه پلار لحاظ ونه کړم نو وپوهېږه چې د گنگا خوري به دي کړم. پر لاره سم څه چې خدای برکت در کړي".

يوه ورځ په داسي حال کي چې د خان هيڅ فکر او توقع نه وه ملا صاحب دهغه په انگړ ورننووت. خان دباندې په انگړ کي ولاړ و او سمدلاسه يې ملا صاحب خپلي خوني ته بوت وروسته له عادي روغېر څخه ملا صاحب ورته وويل چې:

"زه پوهېږم چې په دغو وختو کي ستا او د سپين سپی ښه نه سره غاږي دليل يې هم ماته څرگند دی".

سپين يواځي پر تاسي غورځنگ نه کوي ماهم در سره مل بولي خدای دي ده ته انصاف ورکړي، خو چې بيا زه فکر وکړم له خان سره ووایم چې اوس لاهم زلمی دی او د دنيا سرې تودې باندي تېري سوې نه دي، گوندي سم سي، خدای به هدايت ورته وکړي، د دې لپاره چې ستا او د سپين په منځ کي روابط سم سي مایو فکر کړی دی که ستا راسره خوښه وي نوزه به دهغه د اجرا لپاره کوښښ وکړم، هغه دادی چې د سپين يوه کمندره غوندي خور ده هغه به ستا زوی (ژر) ته وغواړو او هم به ستا لور (ورانگو) په خپله سپين ته ورکړو چې په دې توگه د دواړو کورنيو په منځ کي دوستي او ملگري نوره هم ډېره سي او دغه اوسني ټول

جنجالونه او سيالی به ورکي سي، او تر پخوا به لا ډېر ستا او د دوی په مابين کي د تگ راتگ مزي ټينگ سي. زه خو بي له دغو خبرو ستاسو د دواړو دعاگوۍ يم او د دواړو خير غواړم. ستاسي بي اتفاقي ما خواروي نوزه ځکه سعيه کوم چي ستاسي تر منځ د خير ((سړې اوبه توی سي))، او موږ ټول په کرار سو".

خان صاحب دغه ډول دوستي نوره هم په خپله گټه وگڼله نو ځکه يې ملا ته وويل:

"زه خو د دغسي دوستۍ لوری کوم، خو لومړی د دې کار تر کېدلو بايد له صاحبزاده صاحب سره هم مشوره وسي، د هغه مبارک زړه خورا راته پوست دی يعني دنوي کارېز په مخکويې چي موږ او تاسي او سپين ورکړي، زړه خورا خوږ سوی دی، خدای دي موږ او تاسي د ده له شره وژغوري بېخي خوشحاله دی".

ملا صاحب:

"کور دي ودان چي زما خبره دي نرمه ومنله، زه به سپين هم دغه کار ته چمتو کړم او ډېره هيله ده چي هغه هم دغه خبره ومني، په دې دوستۍ کي زموږ او ستاسي خورا ډېري گټي دي که څه هم موږ و تاسي د يوې ډلي خلگ بلل کېږو او گټه مو سره شريکه ده او په دغو موقتي خوابديو موږ نه سو سره جلا کېدلای خو بيا هم دغه مازي د طبيعت خړوالی به هم له منځه ووځي، او په دې توگه به اوږه خلک او بزگران زموږ او ستاسي له اختلاف او بې اتفاقي څخه گټه وانه خيستلای سي".

پای

سپين	ټول
	د ځينو کلمو او تر کييونو خواته مو پام اړوو
لغت	مانا
اټار-	اټار، څپره بڼه
اوپره-	نېستمن، لا جايداده
باوله-	باوله، ساده بوده
باولي-	اشنا کول روږدول، هغه ميدان چي
بنکاري مرغانو يا	بنکاري سپو ته پکي د بنکار نيولو چل بنودل
کېږي	
بچه گرو-	څر منی هغه موسم چي زړه غله خلاصه او
نوې نه وي رسېدلې	
بدودي-	تاوان، نقص، بدي
برېزی-	کلنگک کول، دنروزيا پسه دمستی په
وخت کي اواز	
بوږېدل-	اواز کښېناستل، مری کښېناستل، بښدل
پريبل-	وهل، ټکول، توييخ کول، رټل
پرين-	پيروان هغه نری جالی چي په هغه کي
بچی د مور په گېډه کي	نغښتی وي او د بچي له پيدا کېدو
سره د مور له گېډي نه بهر ته راوړي	
پشلا-	پسي شا، په غياب کي
پنډکی-	پټی، دسماله، جييره
پوره (زړه)-	ارام، مطمئن، خاطر جمع،
سود، تسلي، جميعت، تسکين	
په سروتل-	په جنگ اخته کېدل، په کش وگير
اخته کېدل	
پليته-	باتی، پلته

پیتلی چاینکه -	حلبی چاینکه
تروئیل -	تبتول، تروول، توول
تری تړل -	چاره کول، تدییر کول، چاره
چمبر -	قلعه
چیته -	فیصله روغه
ختگوانس -	متکاء، تکیه، بالنبت
ډری -	خندا، نامناسبه ټوقی، مسخره کول
زړه پر پښتی کول -	رامول، ډاډه کول
زېرمه -	غمخواری، پاملرنه
سوايي خور -	سود خور
سو تونه -	فریادونه
سور -	د چایو د خښلو غبر
سوک وهل -	پړینګ وهل
سوکه -	ورو کرار ارام
سوهان -	مراعات
سپک -	قوت توان
شخول -	شور ماشور، هیاهو، خوږ
شناوی -	توره شنه ږیره، می وریجی ږیره
شوپه شو -	خوره وره، تیت و پرک شیند پر شیند
ښیلی -	بد عمله، عاق شوی
غاړه باسل -	قرض ادا کول، پور ور کول
غرېب یا غریو -	د ناکامی ژړا، افسوس او ژړا په پته پته د
زړه ډکېدل	
کالخوای -	واکمن، خېر خوا، ولی او سرپرست

سپين	ناول
كېلې -	د يوې لوبې نوم دی
كړو پش -	كټه پيش. ترينگی
كوټی -	سر، ككړی
كوندری -	د ستر خوان
گدلی -	پینه شوې جامه، زور لېاس، زړه او خیري
شوې خرڅه	
گډوه -	ميسي لوبښی، كوزه، لوټكه
گزياري -	گونډې، د غنمو ميده شوي وړی
گودانه -	جېب بغل جېب، گودې، انباچه، څولې
لاس سره -	حق الزحمه، شكرانه، د مرستي بدل له
بيابانه ساتل، له بهره ساتل، له بهرني دښمنه ساتل،	
ماره -	مساله، موضوع، غنيمت، ښكار، لوټ، تاراج
ماغوت -	وړين ټوكر، بخمل ته ورته يو ډول تيكه
مظلمه -	گناه، داد خواهي
ملونه -	واگې
موټ ښه كول -	ډېره استفاده، گټه كول
موټ كول -	خپل مطلب تر لاسه كول لاس ښكل كول
مول -	نمبوزك، تربوزك، د پكړۍ په شمله خوله
پټول	
نهام -	پټ له نظره غايب
وكر -	ښه، خپره قيافه، رنگ وضعه
ويړه -	هواره، خوره، ارته پراخه

ستواد بی غور جنگ، کویتہ

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**